

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА
ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра фінансів та економічної безпеки

Пояснювальна записка
до кваліфікаційної роботи магістерського рівня вищої освіти
на тему
Механізм формування капіталу банку та шляхи його оптимізації
(на прикладі Публічного акціонерного товариства
акціонерний банк «Укргазбанк»)

Виконала студентка 7 курсу
спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий ринок»
Остапчук Богдана Романівна

Керівник к.е.н., доцентка
Скаковська Світлана Степанівна

Рецензентка к.е.н., доцентка
Шило Жанна Степанівна

Завдання

Кваліфікаційна робота магістерського рівня вищої освіти: «Механізм формування капіталу банку та шляхи його оптимізації (на прикладі Публічного акціонерного товариства акціонерний банк «Укргазбанк») / Остапчук Б. Р. Рівне : НУВГП, 2024. 88 с.

АНОТАЦІЯ

У цій кваліфікаційній роботі, за посередництва наукових вишукувань науковців, досліджено механізм формування капіталу банку. Також детально розглянуто структуру та класифікацію капіталу банку, визначено його теоретичне значення та практичне використання у функціонуванні банківської установи. Детально досліджено складові власного капіталу банку. Наведено фінансово-господарську характеристику АБ «Укргазбанк», досліджено структуру та динаміку його власного капіталу, визначено ефективність його використання. Також визначено чинники впливу на формування власного капіталу банку та основні шляхи удосконалення механізму його формування.

Ключові слова: капітал банку, власний капітал банку, статутний капітал, резервний капітал, нерозподілений прибуток, механізм формування власного капіталу банку.

Qualification thesis of the master's level of higher education: "Mechanism of bank capital formation and ways of its optimization (on the example of Public Joint-Stock Company joint-stock bank "Ukrgasbank") / Ostapchuk B. R. Rivne: NUVHP, 2024. 88 p.

ANNOTATION

In this qualification work, through the scientific research of scientists, the mechanism of bank capital formation is investigated. The structure and classification of bank capital are also examined in detail, its theoretical significance and practical use in the functioning of a banking institution are determined. The components of bank equity are studied in detail. The organizational and economic characteristics of JSB "Ukrgasbank" are considered, the structure and dynamics of its equity are studied, the efficiency of its use is determined. The factors influencing the formation of bank equity and the main ways to improve the mechanism of its formation are also determined.

Keywords: bank capital, bank equity, authorized capital, reserve capital, retained earnings, mechanism for forming bank equity.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ БАНКУ. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ.....	8
1.1. Сутність, структура та функції капіталу банку.....	8
1.2. Механізм формування капіталу банку.....	18
1.3. Нормативно-правові аспекти банківського регулювання	24
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА АКЦІОНЕРНИЙ БАНК «УКРГАЗБАНК»	30
2.1. Загальна характеристика та аналіз фінансово-господарської діяльності банку.....	30
2.2. Структурно-динамічний аналіз капіталу банку.....	37
2.3. Аналіз ефективності використання капіталу банку.....	51
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ БАНКУ.....	62
3.1. Удосконалення механізму формування капіталу банку.....	62
3.2. Економічний ефект впровадження нового банківського продукту....	74
3.3. Моделювання залежності величини активів та процентного доходу досліджуваного банку.....	77
ВИСНОВКИ.....	84
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	89
ДОДАТКИ.....	96

ВСТУП

Актуальність теми. Важливу ролі у забезпеченні у економічного розвитку будь-якої країни відіграють банки, тому підтримка стабільності та надійності банківських установ є незаперечно складним та серйозним чинником фінансової стійкості держави.

Капітал банку це поширена економічна категорія, яка в процесі еволюції формування банківських структур зазнає постійних змін та удосконалень. Капітал банку фундамент, який забезпечує фінансову стійкість як окремо взятої банківської структури так і в цілому розвитку банківської системи України. Капітал банку це фінансовий інструмент накопичення вільних коштів не тільки задля отримання прибутку але й задля кредитування економіки, юридичних та приватних осіб, що забезпечує економічну безпеку держави. Відмітимо, що капітал банку забезпечує здійснення активних операцій і їх збільшення, дозволяє зберігати конкурентоспроможність і дохідність на ринку банківських послуг.

Успішні банківські структури в державі це в якійсь мірі гарант своєчасного забезпечення коштами галузей економіки та окремих підприємств, малого та середнього бізнесу, фізичних осіб. Їх ефективна діяльність та надійність кредитно-фінансового механізму мають значний вплив темпи економічного розвитку країни в цілому.

Саме тому питання аналізу формування капіталу банку як основозабезпечуючої бази системи фінансової стійкості банку постійно є надзвичайно актуальним. Недостатність капіталу окремих банківських установ України має негативний вплив на динаміку ліквідності усієї банківської системи, що, в свою чергу призводить до проблем у банківській сфері в цілому та несе загрозу фінансовій безпеці держави.

Питання, пов'язані з капіталом банків, з розумінням механізмів його формування та достатністю в достатньо детально досліджувалися зарубіжними і вітчизняними науковцями-економістами.

Однією із найважливіших в банківській теорії та практиці є проблема визначення фінансово-економічної сутності капіталу банків. Значний внесок у вивченні окремих питань розвитку банківського капіталу зробили такі зарубіжні вчені: Е. Гіл, А. Казак, Р. Коттер, Т. Кох, Е. Рід, П. Роуз, та ін.

Серед вітчизняних науковців, які вивчають механізми та поняття категорії «капітал банку» особливу увагу заслуговують праці М. Алексеєнко, О. Васюренко, О. Василика, А. Вожжова, І. Гуцала, І. Зарицької А. Мороза, І. Зарицької, О. Пилипченко, К. Раєвського, М.І. Савлук та ін.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження механізму формування капіталу банку, а також аналіз структури, достатності, ефективності його використання та визначення напрямків оптимізації даного процесу. Задля виконання поставленого завдання необхідно:

- висвітлити теоретичні аспекти поняття капіталу банку, його сутність, структуру та основні функції;
- тіснити аналіз основних етапів формування капіталу банку;
- розглянути нормативно-правові аспекти банківського регулювання;
- навести загальну характеристику та аналіз фінансово-господарської діяльності банку;
- виконати структурно-динамічний аналіз капіталу банку;
- визначити ефективність використання капіталу банку;
- обґрунтувати пропозиції щодо удосконалення механізму формування капіталу банку;
- визначити ефективність впровадження нового банківського продукту;
- виконати моделювання залежності величини активів та процентного доходу.

Об'єктом дослідження є механізм формування капіталу комерційного банку.

Предмет дослідження є теоретичні та практичні положення щодо оцінки ефективності формування капіталу банку.

В роботі були застосовані наступні методи дослідження - теоретичного узагальнення, емпіричний, економіко-статистичний, табличний, графічний. Інформаційною базою дослідження виступають законодавчі та нормативно-правові акти, що визначають методичні основи і регламентують діяльність банків у сфері капіталу, офіційні матеріали Національного банку України, офіційна звітність банку, публікації наукових видань.

Наукова новизна роботи полягає у теоретичному обґрунтуванні та практичному вирішенні питань, пов'язаних з розробкою механізму формування капіталу на прикладі АБ «Укргазбанк».

Структура роботи. Кваліфікаційна робота магістерського рівня вищої освіти «Механізм формування капіталу банку та шляхи його оптимізації (на прикладі Публічного акціонерного товариства акціонерний банк «Укргазбанк»)» складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Робота містить 88 сторінок комп'ютерного тексту, 25 рисунків, 30 таблиць, 71 літературне джерело та додатки.

РОЗДІЛ 1

ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ БАНКУ. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

1.1. Сутність, структура та функції капіталу банку

Сутність капіталу, як фундаментальної економічної категорії, досліджується науковцями різних країн світу уже не одне століття, при цьому облік капіталу, як основа для подальшого визначення його ознак і змісту, базується на знаннях економічної теорії.

Основні чинники впливу на розвиток економіки та промисловості, тобто усе, що використовується для виробництва, але безпосередньо не споживається в ньому (за винятком повільної амортизації), за визначенням класичної економіки і є капітал.

Як стверджують науковці, капітал це раніше вироблений продукт, на відміну від землі й природних ресурсів, які виступають іншими чинниками виробництва. Терміном «капітал» у період становлення капіталізму стали називати, гроші, що їх підприємці вкладали в розвиток свого виробництва з метою отримання прибутку.

Капітал в економіці – це чинник виробництва що визначається у вигляді вартості, яка може приносити дохід, прибуток або збиток, при цьому не варто ототожнювати капітал і будь-який засіб праці, який розглядається часто як фізичний капітал.

Це пояснюється тим, що будь-який засіб праці може стати капіталом, тобто збільшувати або зменшувати свою вартість, лише тоді, коли його власники вступають у певні відносини з власниками інших чинників виробництва. Такі відносини є економічними відносинами.

Капітал, поряд з такими категоріями, як гроші, товар, ціна, попит, пропозиція, належить до основних категорій в ринкових відносинах.

Але капітал проявляється в товарі - товарний капітал, в грошах - грошовий капітал, а попит, пропозиція та ціна виступають факторами, від яких

в значній мірі залежить капітал. При цьому відбувається і суттєвий зворотний вплив - попит, пропозиція і ціна залежать в значній мірі від обсягів капіталу [4].

Капітал як економічна категорія це: «Теоретичне вираження виробничих відносин між власниками засобів виробництва і власниками робочої сили. Тобто – це історично обумовлене, суспільно – виробниче відношення між підприємцями, що володіють засобами виробництва, і людьми найманої праці (робітниками), які позбавлені будь – яких засобів виробництва» [4].

Навіть К. Маркс не притримувався одного поняття, а звертав увагу на декілька визначень капіталу: «Капітал – це вартість, яка створює додаткову вартість, або капітал – це само зростаюча вартість; Капітал – це не річ, а певне суспільне, належне певній історичній формації суспільства виробниче відношення, яке представлене в речі і надає цій речі специфічного суспільного характеру; Капітал – це не просто сума матеріальних і вироблених засобів виробництва, це перетворені в капітал засоби виробництва, які самі по собі так само мало є капіталом, як золото або срібло самі по собі – грошми» [42].

Представники меркантилізму, фізіократичної школи і класичної політичної економії, які були попередниками К. Маркса, ототожнювали капітал з речами та засобами виробництва. Меркантилісти ототожнювали капітал з грошми, фізіократи відносили до капіталу інструменти, сировину й інші речові фактори виробництва, так А. Сміт та Д. Рікардо засоби виробництва також вважали капіталом [54].

Згідно теорії трьох факторів виробництва Ж. Б. Сея: «Капітал – це один із факторів, який приносить його власнику прибуток».

Дж. С. Мілль під капіталом розумів: «Попередньо нагромаджений запас продуктів минулої праці. Він забезпечує необхідні для виробничої діяльності будівлі, охорону, знаряддя і матеріали, а також засоби існування для працівників під час виробничого процесу» [46].

Дж. С. Мілль вважав капіталом ту частину власності підприємця, яка створює нові умови для здійснення та продовження нового виробництва.

Оригінальними є погляди Дж. С. Мілля на те, що: «Виробнича діяльність обмежується розмірами капіталу; що капітал є наслідком не споживання, а заощадження (зберігання); що капітал постійно споживається, але одночасно й відновлюється (відтворюється); що не праця викликає попит на капітал, а, навпаки, капітал викликає попит на працю» [3, 46].

В роки Радянського союзу поняття «капітал» не вживали, а застосовували такий термін як «фонд», який мав два значення:

- фонд джерел засобів на підприємстві, сюди відносили статутний фонд, спеціальні фонди (на будівництво, директора) і т.д., амортизаційний фонд, фінансування з бюджету, цільове фінансування, прибуток;

- фонд основних засобів, до яких належать тільки ті засоби праці, строк використання яких більше одного року, а їх вартість була не менше 50 руб.

До статутного фонду відносилися надані і закріплені державою кошти у момент створення підприємства. а до пайового фонду - сума накопичених пайових внесків.

Спеціальні фонди — фонд підприємства, фонд розширення і зміцнення господарства, амортизаційний фонд;

- фонди в пасиві балансу раніше мали назву «капітали» та означають джерела утворення власних засобів. До них належать: пайовий фонд; статутний фонд; основний фонд, який призначений для капітальних вкладень і для здійснення поточних торговельно-заготівельних операцій), запасний фонд; амортизаційний фонд; фонд довгострокового кредитування; фонд відновлення; фонд регулювання;

- до фондів підприємства належать: статутний, амортизаційний і спеціальні фонди. До основних засобів відносять ту частину національного багатства держави, яка у своїй речовій формі протягом року чи більше використовується у господарській діяльності;

- за джерелами утворення і за призначенням власні кошти підприємств поділяються на статутний і спеціальні фонди. Основні засоби також мають назву основних фондів [2].

Незважаючи на значні та фундаментальні дослідження на сьогодні не має однозначного тлумачення терміну капітал.

Серйозну роль у розвитку економіки України, як і будь-якої іншої держави світу, відіграє банківська система. Наразі банкам доводиться функціонувати у доволі складних умовах, викликаних кризою, політичною нестабільністю, війною. З посиленням ролі та значення фінансового сектору зросли й вимоги до функціонування комерційних банків.

На першому етапі їх утворення та становлення основними завданнями були необхідність створення широкої розгалуженої мережі, спеціалізація, розроблення нормативів та інструкцій, що нормували б їх діяльність, підготовка необхідних кадрів, пошук достатньої кількості клієнтів. У сучасних же умовах ефективного формування капіталу банку виходить на перший план, оскільки саме капітал банку є основою виконання банками своїх функцій та зобов'язань перед клієнтами і саме за його посередництва відбувається мінімізації фінансових ризиків.

На сьогоднішній день відсутнє однозначне визначення сутності поняття «капітал банку», саме тому існує можливість певних ускладнень як теоретичного, так і практичного аспектів формування та функціонування капіталу в банківських установах [27, с. 45].

Дослідження сутності капіталу банку бере свій початок ще у античні часи, тоді капітал ототожнювався з багатством. Представники багатьох економічних шкіл, таких як меркантилізм, фізіократія, класична школа політичної економії, марксизм, неокласична школа політичної економії, соціал-реформізм, суттєво розвинули поняття «капітал» [24, с. 132].

Першу спробу здійснити дослідження сутності та дефініції поняття «капітал» було здійснено через поняття «багатство» представником економічної думки античного світу - Арістотелем.

Значна частина науковців-дослідників вважають, що капітал це форма багатства, яка ототожнюється з сукупністю засобів виробництва.

За висловом А. Сміта: «Капітал — це запас, який використовується для господарських потреб і приносить дохід» [51, с. 239].

Дж. С. Мілль розглядав капітал як: «Попередньо накопичений запас продуктів минулої праці» [51, с. 240].

А. Маршалл в свою чергу його вважав як: «Сукупність речей, без яких виробництво не могло б здійснюватися з рівною ефективністю, але які не є безплатними дарами природи» [43, с. 234].

Проте найбільш поширеним став погляд на капітал як на один з виробничих чинників, що поряд з працею і землею приносить дохід. Так у підручнику «Мікроекономіка» зазначається, що капітал це: «Один з тріади продуктивних факторів виробництва. Капітал складається з вироблених товарів тривалого користування, які використовуються у виробництві» [62, с. 624].

У західній економічній літературі існує погляд, згідно з яким капітал ототожнюється з грошовою формою, з сумою грошей, з коштами та з ресурсами. Економічна енциклопедія містить таке визначення: «Капітал - це те, що здатне приносити дохід, або ресурси, створені людьми для виробництва товарів і послуг; вкладене в справу, функціонуюче джерело у вигляді засобів виробництва» [22, с. 271].

П. Роуз під терміном «капітал» розуміє: «...кошти, які внесені до банку його власниками і складаються в основному з акціонерного капіталу, резервів і нерозподіленого прибутку» [61, с. 710].

З розвитком економічних відносин, глобалізації виробничих процесів, розвитком аутсорсингу, залученням іноземних інвестицій в Україну, при здійсненні господарської діяльності виникає потреба в залученні фінансових посередників - банківських установ. Саме з цими установами і пов'язане поняття «капітал банку».

До недавнього часу поняття «капітал банку» було характерним тільки для нормативних документів, котрі регламентують сферу банківської діяльності. Українське законодавство визначає сутність капіталу банку як залишкову вартість активів банку після вирахування всіх його зобов'язань:

$$\text{Капітал} = \text{Активи} - \text{Зобов'язання} \quad (1.1)$$

Тож вітчизняне законодавство трактує поняття «капітал банку» лишень як власний банківський капітал [64].

Н. Ткачук зазначає, що: «Банківський капітал є втіленням однієї з форм вираження загальної економічної категорії капітал. Початковою формою банківського капіталу був позичковий капітал як специфічна форма перетворення грошового капіталу, який відокремився в процесі кругообігу з промислового капіталу» [64].

Ж. Довгань визначає капітал банку як: «Сукупність внесених власниками - учасниками капіталу власних коштів, які зростають у результаті ефективної банківської діяльності у процесі капіталізації прибутку, а також за рахунок додаткових вливань з боку учасників» [20].

О. Васюренко характеризує його як: «...фонд ресурсів, які були внесені засновниками, акціонерами (учасниками) банку і належать їм» [7].

В. Коваленко та В. Прадун розуміють цей термін як: «Сукупність банківських ресурсів у матеріально-речовій формі, у формі нематеріальних та фінансових активів, що виражені у грошовій формі, сформовані за рахунок власних коштів, залучених і позичених коштів на грошовому ринку, які використовуються банком для здійснення банківської діяльності задля одержання прибутку» [28, с. 17].

О. Васюренко в своїй праці визначає капітал банку як: «...фонд ресурсів, що були внесені засновниками, акціонерами (учасниками) банку, і належать їм. Він складається з статутного та резервного фондів, інших фондів, загальних та спеціальних резервів, нерозподіленого прибутку» [7].

З огляду на вищевикладені визначення поняття «капітал банку», можна зробити висновок, що капітал банку як економічна категорія безумовно, є похідною від первинної категорії «капітал».

На нашу думку, найбільш узагальнюючим виступає наступне визначення поняття «капітал банку»: «...це грошові кошти та виражена у грошовій формі

частка матеріальних, нематеріальних і фінансових активів, що перебувають у розпорядженні банків і використовуються ними для здійснення операцій з розміщення коштів і надання послуг з метою одержання прибутку» [1, с. 31].

У законі України «Про банки і банківську діяльність» у ст. 2 наведено визначення різновидів банківського капіталу: «банківський капітал - залишкова вартість активів банку після вирахування всіх його зобов'язань; капітал підписний - величина капіталу, на яку отримано письмові зобов'язання акціонерів (пайовиків) банку на внесення коштів за підпискою на акції [паї];

- капітал приписний - сума грошових коштів у вільноконвертованій валюті, надана іноземним банком філії для її акредитації;

- капітал статутний - сплачений та зареєстрований підписний капітал;

- капітал регулятивний (власні кошти) - складається з основного та додаткового капіталу, зваженого на ризики, що визначаються нормативно-правовими актами Національного банку України» [23].

Глибшому розумінню поняття «капітал банку» сприяє його поділ на окремі складові з подальшим групуванням їх за однорідними ознаками, тобто класифікація видів банківського капіталу. Залежно від мети та завдань, які ставляться під час класифікації, використовуються різні її ознаки [3, с. 20]. Капітал банку неоднорідний за своїм складом і включає основний капітал та додатковий капітал (рис. 1.1).

Розглянемо більш детально основні складові капіталу банку.

Капітал першого рівня - основний капітал, є найбільш стабільною частиною капіталу банку і відповідно до чинних в Україні нормативних актів містить такі складові:

- фактично сплачений зареєстрований статутний капітал;
- розкриті резерви, створені або збільшені за рахунок нерозподіленого прибутку банку (резерви, оприлюднені банком у фінансовій звітності], зокрема:
 - дивіденди, направлені на збільшення статутного капіталу;
 - загальні резерви, що створюються під невизначений ризик під час проведення банківських операцій;

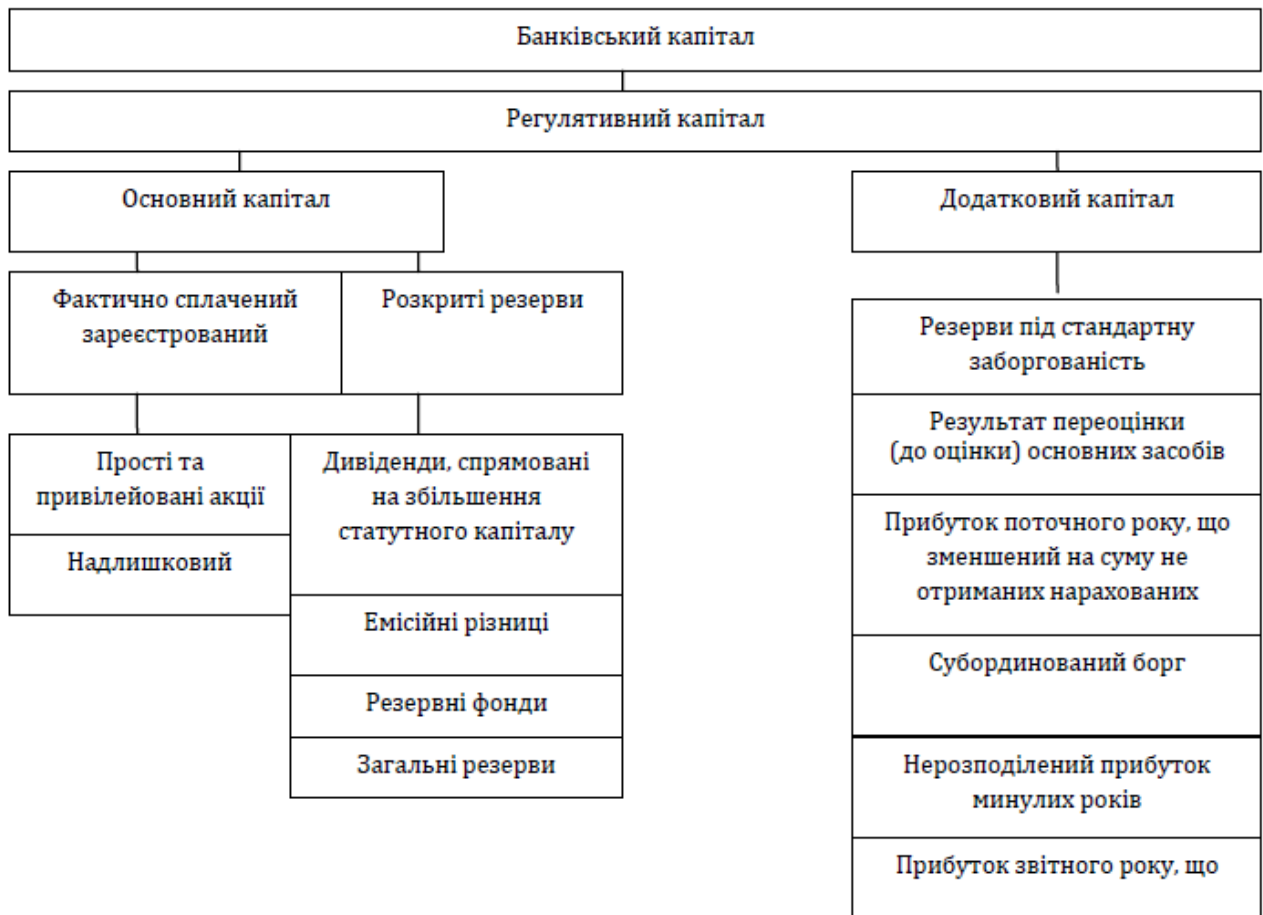

Рис. 1.1. Класифікація складових банківського капіталу [21]

- емісійні різниці — сума перевищення доходів, отриманих від первинної емісії власних акцій та інших корпоративних прав, над їх номіналом;
- резервні фонди, що створюються згідно із законами України;
- прибуток минулих років;
- прибуток минулих років, що очікує затвердження [21].

Капітал другого рівня - додатковий капітал, є менш постійною частиною капіталу банку, вартість якої може змінюватися. В Україні склад додаткового капіталу регулюється Національним банком України. НБУ має право визначати та затверджувати перелік складових додаткового капіталу, а також умови та порядок його формування [29]. Так, за умови затвердження НБУ додатковий банківський капітал може включати:

- резерви під стандартну заборгованість інших банків;

- резерви під стандартну заборгованість клієнтів за кредитними операціями банків;
- результат переоцінки статутного капіталу з урахуванням індексу девальвації чи ревальвації гривні;
- результат переоцінки основних засобів;
- прибуток поточного року;
- субординований борг, прирівняний до капіталу (субординований капітал). Субординований капітал включає кошти, залучені від юридичних осіб (резидентів та нерезидентів) як у національній, так і в іноземній валюті на умовах субординованого боргу [49, 50].

Функціональність банківського капіталу певною мірою забезпечує виконання основних функцій банків. Це чітко простежується через функції, які виконує банківський капітал. Враховуючи це, визначення функцій банківського капіталу є актуальним питанням у процесі забезпечення розвитку банківської системи України.

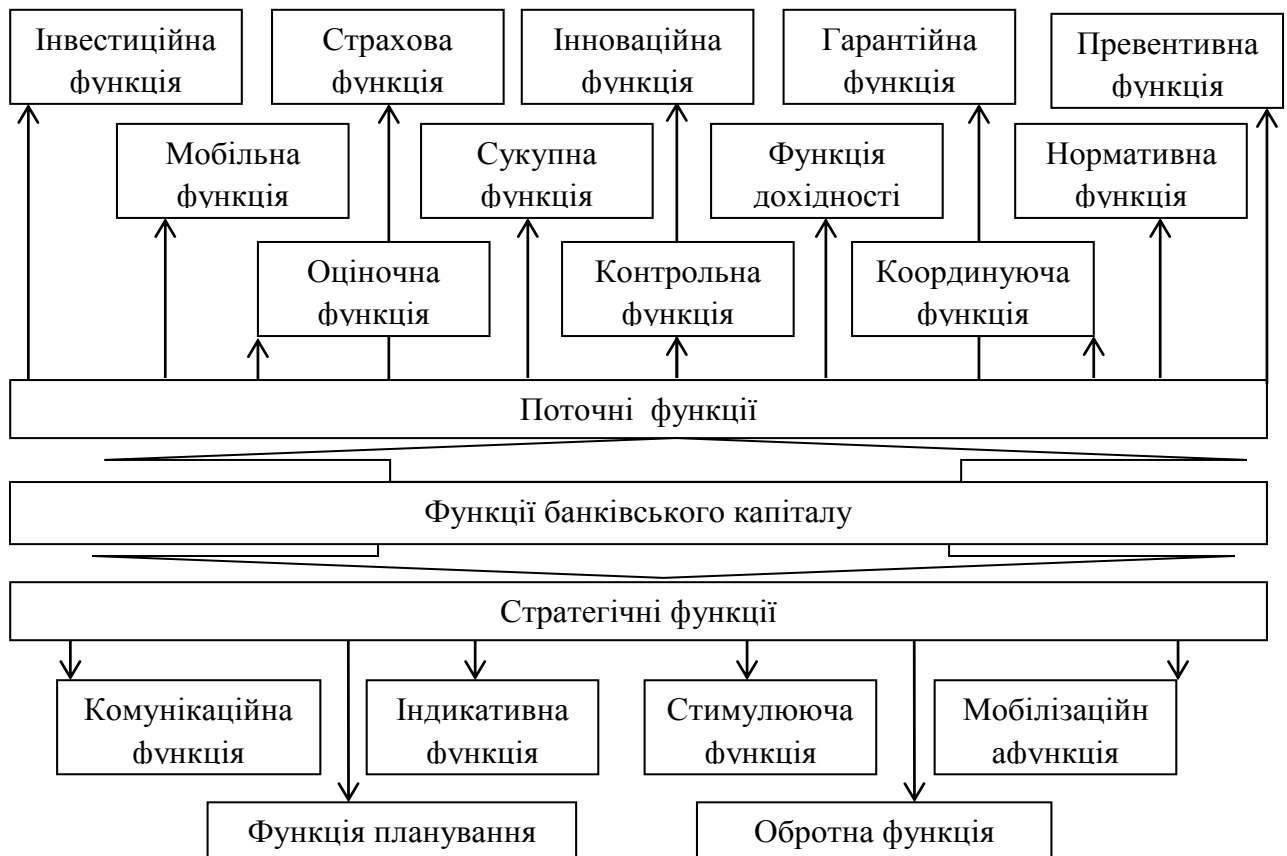

Рис. 1.2. Функції капіталу банку та його складових [21, 24]

Певним забезпеченням проведення банківських операцій, що виражає ознаку його діяльності, є якраз визначення функцій, які виконує капітал банку. У зарубіжній та вітчизняній літературі існують різні підходи до визначення функцій банківського капіталу. Найголовнішими функціями вважають: оперативну, регулятивну, захисну, а також відповідно до закону України «Про банки та банківську діяльність», ці функції є визначальними:

- захисна функція дає змогу банку проводити операції у разі виникнення втрат чи непередбачуваних збитків;
- оперативна дає змогу створювати фінансовий резерв або своєрідний запас у разі виникнення непередбачених умов чи збитків;
- регулятивна функція пов'язана винятково у відношенні та зацікавленості суспільства в успішному функціонуванні банків. Національний банк України здійснює оцінку та контроль за діяльністю банків за міжнародними нормами та нормативами встановленими НБУ, нормативами адекватності основного та регулятивного капіталу [1].

Своєю функціональністю капітал банку забезпечує збереження довіри до банків з боку населення, а здійснення поточних та стратегічних функцій забезпечує та реалізує фінансову стійкість банківської системи держави.

1.2. Механізм формування капіталу банку

Огляд науково-дослідницьких літературних джерел дозволяє зробити висновок, що єдиного спільно прийнятого тлумачення механізму формування капіталу банку немає. У кожного банку воно індивідуальне і відповідає стратегічним завданням з урахуванням тенденцій фінансового ринку, оскільки інструменти та механізми, яким віддає перевагу банк у процесі накопичення капіталу, розвитку економіки, у кожного свої. Основним завданням є те, що механізм формування капіталу банку має забезпечувати його фінансову стійкість і стабільний розвиток.

Задля оптимізації механізму формування капіталу банку необхідним є розгляд його складових з позицій забезпечення його формування з різних джерел. Відповідно до цієї позиції за класифікацією капітал банку поділяється на власний, залучений та позичений (рис. 1.3).

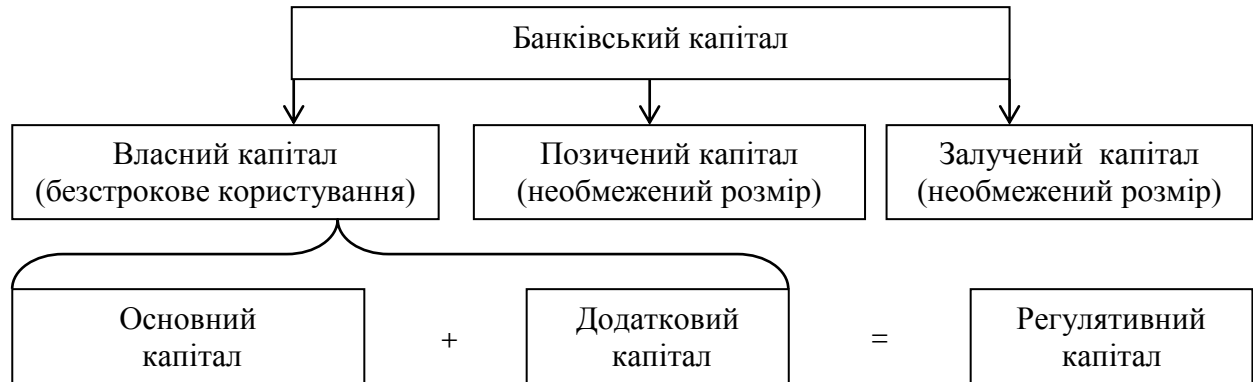

Рис. 1.3. Складові банківського капіталу [9, 20]

Аналіз різноманітних підходів до визначення сутності цих складових дає можливість запропонувати певні зміни щодо їх трактування та розуміння.

Отже, власний капітал банку є основою діяльності капіталу банку, власністю акціонерів та його засновників і забезпечує безперервне функціонування банківської установи, оскільки створений на безповоротній основі.

Залучений капітал банку не є власністю засновників, а створений за рахунок залучення вільних коштів вкладників, фізичних і юридичних осіб, для отримання доходу.

Позичений капітал банку не є власністю засновників банку, він формується у рамках стратегічного розвитку банку за рахунок грошових позик на міжбанківському та грошовому ринках.

До основного капіталу належать зареєстрований статутний банківський капітал; емісійні різниці; результати минулих років (нерозподілений прибуток); результати минулого року, що очікують затвердження (розподілу).

До додаткового капіталу належать загальні резерви банку; резервний фонд; результати минулого року, що очікують затвердження (розподілу).

Важливим показником, який характеризує капітал банку, є співвідношення власного капіталу банку та зобов'язань банку. Він може свідчити як про зростання абсолютного значення залучених коштів, у тому числі коштів населення та суб'єктів господарювання, так і про спадну тенденцію зростання власного капіталу порівняно з темпами приросту інших зобов'язань банку. Така динаміка є негативним чинником і відображає недостатньо високі темпи капіталізації вітчизняних банків [5].

Дослідження механізму формування капіталу банку потребує розгляду його складників із позиції джерел його формування. За цією класифікацією, як було відмічено вище, банківський капітал поділяється:

- власний капітал, частка майна банку, яка фінансується коштом власників та власних засобів банку;
- статутний капітал, сума внесків власників банку в його активи згідно із статутними документами;
- регулятивний капітал, сукупність основного капіталу та додаткового капіталу банку.

Основою будь якої установи, і банку зокрема, є статутний капітал. Розкриваючи порядок формування статутного капіталу банку, слід наголосити на тому, що в Україні відповідно до ст. 336 Господарського кодексу України банки створюються у формі акціонерного товариства або кооперативного банку. Формування статутного капіталу банку здійснюється виключно шляхом грошових внесків, крім випадків, передбачених чинним законодавством [1].

Згідно Закону України «Про банки і банківську діяльність» стаття 31, мінімальний розмір статутного капіталу на момент державної реєстрації юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність, не може бути меншим 500 мільйонів гривень. Національний банк України має право встановлювати для окремих юридичних осіб, які мають намір здійснювати банківську діяльність, залежно від їх спеціалізації диференційований мінімальний розмір статутного капіталу на момент їх державної реєстрації, але не нижче розміру, передбаченого цією статтею [23].

Під час формування статутного капіталу комерційного банку слід враховувати певні обмеження, зокрема:

- статутний банківський капітал не повинен формуватися з непідтверджених джерел;
- забороняється використовувати для формування капіталу банку бюджетні кошти, якщо такі кошти мають інше цільове призначення.

Важливе значення в діяльності банку відіграє регулятивний капітал та резервний фонд. Так, згідно статті 36 Закону України «Про банки і банківську діяльність», розмір відрахувань до резервного фонду має бути не менше 5 відсотків від прибутку банку до досягнення ними 25 відсотків розміру регулятивного капіталу банку [23].

Балансовий капітал: «...це фактичне кількісне значення його суми, відображене у відповідних статтях балансу банку при здійсненні бухгалтерського обліку на певний період. Показник балансового капіталу, який визначають бухгалтерським методом, а саме: простим вирахуванням всіх активів банку від всіх зобов'язань банку, тобто джерел формування банківського капіталу, таким чином це фактичне кількісне значення суми в статтях балансу при здійсненні бухгалтерського обліку банківського капіталу на певний період» [8].

Регулятивний капітал це: «...банківський капітал, скорегований відповідно до вимог регулюючих органів щодо його достатності, який визначає якість та стабільність банківської установи. На регулятивний капітал впливають не тільки кількісні показники, але й зважені якісні коефіцієнти, які характеризують загальний рівень ризику кредитного портфелю, його структуру та якість» [8].

Закон України «Про банки і банківську діяльність» дає наступне визначення складових регулятивного капіталу: «...регулятивний капітал (власні кошти) - складається з основного та додаткового капіталу, зваженого на ризики, що визначаються нормативно-правовими актами Національного банку України» [23].

Одним із найважливіших показників діяльності банків є величина регулятивного капіталу. Основним його призначенням покриття негативних наслідків ризиків ліквідності, кредитного ризику, ризику втрати людського капіталу та ін., які беруть на себе банки у процесі своєї діяльності, та забезпечення захисту вкладів, фінансової стійкості, стабільної діяльності банків. Основний капітал вважається незмінним і таким, і що не підлягає перепродажу, перерозподілу та має повністю покривати збитки, що виникають в процесі діяльності. Додатковий капітал має менш постійний характер і його величина може зазнавати змін [8].

Зупинимось тепер детальніше на першій складовій регулятивного капіталу, а саме основному капіталі. Капітал першого рівня за Базельською угодою - це первинний, початковий капітал, не пов'язаний із обмеженнями стосовно використання на покриття збитків за результатами банківської діяльності та сплатою податків. Тому він найякісніший з точки зору гарантій забезпечення надійності вкладів та кредиторів банку. Капітал першого рівня складається зі сплаченого акціонерного капіталу (сплачені прості акції) і розкритих резервів (фонди банку, створені, згідно з рішенням загальних зборів акціонерів за рахунок чистого прибутку минулих років) [8].

Найбільшою складовою капіталу I-го рівня прийнято вважати статутний капітал. Статутний капітал це: «складова власного банківського капіталу, сформованого засновниками банку залежно від його організаційно-правової форми, відповідно до його статуту, для забезпечення існування та ефективної діяльності банку. У свою чергу, статутний капітал формується за рахунок первинного та періодичного випуску простих та привілейованих акцій, а також розкритого прибутку минулого року у вигляді дивідендів, що направлені на збільшення статутного капіталу комерційного банку та додаткових внесків власників, що також спрямовані на збільшення статутного капіталу» [8].

Статутний фонд може створюватися лише за рахунок власних коштів учасників чи акціонерів. Не допускається його формування за рахунок банківських кредитів, коштів неприбуткових організацій (таких, які за статутом

не мають права на здійснення комерційної діяльності та отримання прибутку), бюджетних коштів, які мають інше цільове призначення [19].

На рис. 1.4 представимо механізм формування капіталу банку. Як видно на рис. 1.4, складовими механізму формування капіталу банку є такі елементи, як суб'єкт, об'єкт, організаційно-правова форма, принципи, нормативно-правове забезпечення, фінансові важелі, інформаційне забезпечення та результат.

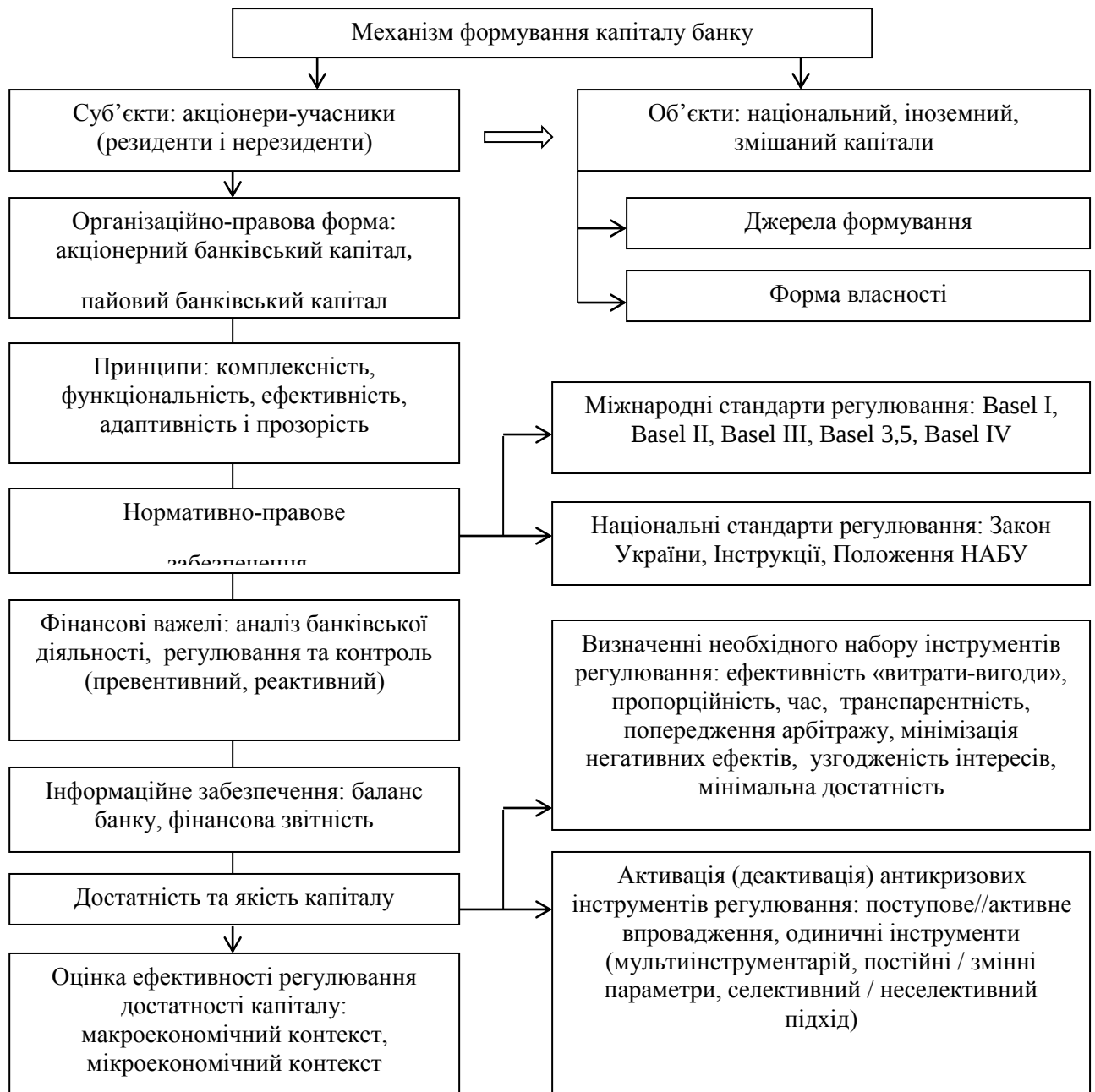

Рис. 1.4. Механізм формування капіталу банку [8]

Основними суб'єктами формування капіталу банку є засновники, тобто акціонери-учасники банку. Вони формують активи банку на початку його діяльності та у процесі його розвитку, їх внески повинні гарантувати інтереси вкладників та кредиторів банку.

У свою чергу засновники банку поділяються на резидентів та нерезидентів.

Відповідно до вищенаведеної класифікації банківський капітал можна поділити на:

- національний капітал, який формують виключно резиденти (ПриватБанк, ПУМБ, Ощадбанк, Укргазбанк, Родовід Банк, Укрексімбанк, Фінансова ініціатива, Альянс (банк, Україна), А-Банк, АПЕКС-БАНК та інші);
- іноземний капітал, який формують засновники-нерезиденти (Промінвестбанк; Укрсоцбанк; Райффайзен Банк Аваль; УкрСиббанк; ВТБ; Креді Агріколь; ІНГ Банк Україна, ОТП; Сіті банк; Альфа Банк та інші);
- змішаний капітал, тобто 50% внесків належать резидентам та 50% внесків належать нерезидентам.

За організаційно-правовою формою банківський капітал поділяється на:

- акціонерний банківський капітал — це сплачена частина основного капіталу, що вкладена в банк на вимогу відповідної частини будь-яких майбутніх прибутків, які розподіляються у формі дивідендів. Використовується також для позначення статті пасиву балансу, яку внесли акціонери, що разом із нерозподіленим прибутком та іншими фондами становить власний банківський капітал [2];
- пайовий власний капітал, що формується початково за рахунок внесків коштів та майна (паїв) у статутний банківський капітал. Пайові комерційні банки організовуються на засадах товариств із обмеженою відповідальністю, в яких відповідальність кожного учасника обмежена розміром його вкладу. В Україні формування капіталу банку шляхом пайових внесків не використовується.

1.3. Нормативно-правові аспекти банківського регулювання

Нормативно-правове забезпечення включає в себе сукупність нормативно-правових актів, які регулюють діяльність банківської установи у сфері формування капіталу банку. Основними з них є Закони України «Про банки і банківську діяльність», «Про Національний банк України», «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» та інші [15, 40].

Визначено нормативно-правове забезпечення, яке є одним із головних елементів правильного функціонування та роботи банківських установ. Поділяється нормативно-правове забезпечення на наддержавне та внутрішньодержавне, останнє містить у собі правове забезпечення загальноекономічного характеру, банківське правове забезпечення та внутрішньобанківські акти, а також Закони України «Про банки і банківську діяльність», «Про Національний банк України», «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» [23, 49].

Наддержавний рівень правового забезпечення — це «Міжнародна конвергенція щодо вимірювання та вимог до капіталу» (Базель I) і «Міжнародна конвергенція щодо вимірювання та вимог до капіталу: переглянуті підходи» (Базель II) та Базель III, а також «Основні принципи ефективного банківського нагляду». З огляду на необхідність розвитку міжнародної взаємодії в галузі регулювання банківської діяльності Національному банку України необхідно вивчати світовий досвід впровадження стандартів Базельського комітету з питань банківського нагляду та розробити програму їх поетапної імплементації в систему регулювання банківської системи України [25].

До основних фінансових важелів варто віднести аналіз банківської діяльності який передбачає аналіз банківської установи та здійснюється на внутрішньому та зовнішньому рівнях для визначення її фінансового стану;

банківське регулювання та нагляд. Головною метою банківського регулювання та нагляду є забезпечення фінансової стабільності банківської установи, захист інтересів вкладників банку і кредиторів.

До складу інформаційного забезпечення входять баланс банку, місячні, квартальні та річні звіти, які оприлюднюються. В умовах фінансової кризи, коли процентні та валютні ризики спричиняють катастрофічні наслідки, необхідним є введення вимог до банків України щодо формування ними резервів під ринкові ризики, які знижують ефективність всього банківського сектору. З метою зниження фінансової напруги необхідним є вдосконалення системи управління ризиками і формування резервів для покриття збитків за активними операціями банків [53, 58].

Стабільна діяльність банків та ефективність обраної стратегії управління фінансовими ризиками є гарантом надійності зберігання банківських вкладів, а визначений рівень дохідності та прибутковості є основним показником ефективності діяльності банківської установи.

Виконання інститутами державного регулювання банківської діяльності завдань щодо забезпечення захисту прав і законних інтересів вкладників та кредиторів банківських установ посилює довіру до банківської системи та стимулює її розвиток. А діяльність інститутів державного регулювання банківської діяльності в свою чергу, залежить від нормативно-правового забезпечення [57, 59].

Головна роль у виконанні такого завдання належить Національному банку України. Це і мінімізація ризиків банківської діяльності і забезпечення стабільності функціонування банківської системи.

Одна з функцій Національного банку України, у відповідності до ст. 1 Закону України «Про Національний банк України» це створення цілісної системи норм, які призначені для регулювання діяльності банків. Це і загальні принципи банківської діяльності, і відповідальність за порушення банківського законодавства, і порядок здійснення банківського нагляду [57, 59].

Національний банк України здійснює свою регулятивну функцію діяльності банків за посередництва економічних нормативів та нормативно-правового забезпечення здійснюваних банками операцій. Регулювання та банківський нагляд здійснюється відповідно наступних нормативних актів: «Конституції України, Закону України «Про банки і банківську діяльність», Закону України «Про Національний банк України», інших законодавчих актів України та нормативно-правових актів НБУ» [56, 57].

Національним банком України було ухвалено «Постанову..» від 28.08.2001 № 368, якою затверджено Інструкцію про порядок регулювання діяльності банків в Україні, що встановлює (рис. 1.5):

Рис. 1.5. Показники регулювання діяльності банків в Україні встановлені НБУ [58].

Пріоритетний напрям банківського регулювання це мінімізація ризиків у діяльності банківських установ.

Національним банком України встановлені певні економічні нормативи (показники) регулювання банківської діяльності. Ці показники базуються на основі моніторингу діяльності окремих банків і банківської системи в цілому та здійснюються безвиїзно [58].

З моменту ухвалення до «Інструкції...» було прийнято низку змін до економічних нормативів регулювання діяльності банківських установ. Основні з них такі.

У 2009 році на підставі постанови Правління НБУ від 28.02.2009 № 107 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України та встановлення лімітів відкритої валютної позиції банку» було виключено такі нормативи: Н13 - загальної відкритої валютної позиції, Н13-1 загальної довгої відкритої валютної позиції та Н13-2 загальної короткої відкритої валютної позиції [57].

У 2013 році на підставі постанови Правління НБУ від 25.12.2014 № 862 «Про внесення змін до Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні» було виключено такі нормативи: Н3-1 - норматив співвідношення регулятивного капіталу до зобов'язань, разом із нормативом співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів (сьогодні це Н3) [49].

Національний банк України зобов'язаний спонукати банки до впровадження систем управління ризиками та вдосконалення власних методів контролю за оцінкою рівня ризику задля підвищення рівня капіталізації.

Проблема капіталізації – це: «проблема недотримання нормативу адекватності регулятивного капіталу банків щодо розміру активів. Тобто проблема полягає не в кількісній, а в якісній площині» [71, с. 44].

Як зазначають Б. П. Адамик, І. В. Іванець та О. С. Любунь: «на макрорівні вирішення проблеми капіталізації полягає у визначенні завдань і нормативів для виконання яких банки, повинні виробити механізм і знайти потрібні кошти. Зі свого боку на макрорівні необхідно забезпечити стимулювання нарощування

банківського капіталу шляхом установлення відповідних регуляторних і фіскальних важелів - запровадити дієві інструменти збільшення капіталу через удосконалення фінансового менеджменту й системи стимулювання колективів банків» [39, с. 111].

З травня 2015 року було встановлено норматив Н3 - достатності основного капіталу і Н9 - норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами

Постановою № 312 було закріплено норматив Н9 - максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами, метою якого було вдосконалення чинного законодавства у цій сфері.

У зв'язку зі змінами у ст. 52 Закону України «Про банки і банківську діяльність», які було внесено на підставі прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності пов'язаних із банком осіб» від 02.03.2015 № 218-УП, а саме визнання пов'язаною особою не тільки фізичних, а і юридичних осіб, термін «пов'язана особа» фактично став синонімом терміна «інсайдер» [50].

Враховуючи, що правове визначення останнього наводилося лише у гл. 5 розд. VI у редакції Інструкції до 12.05.2015 в контексті визначення нормативу максимального сукупного розміру кредитів, гарантій та поручительств, наданих інсайдерам, виключення цього терміна з правового поля та відбулася заміна нормативу Н10 нормативом максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами Н9.

Пом'якшення нормативно-правової бази в цьому напрямку полегшує формування банками ефективної стратегії з управління кредитним портфелем і збільшує прибутковість банківської діяльності.

Національним банком України у 2018 році запроваджено коефіцієнт покриття ліквідністю (LCK) за всіма валютами ($LCR_{\text{вв}}$) та в іноземній валюті ($LCR_{\text{ів}}$) [47].

Необхідно відмітити, що основною запорукою надійності зберігання банківських вкладів і гарантій наданих кредиторам, є стабільність діяльності банків та ефективність обраної стратегії управління фінансовими ризиками.

Основним показником ефективності банківської діяльності, в першу чергу банків, є визначений рівень прибутковості.

Виключення нормативу максимального розміру кредитів, гарантій та поручительств, наданих одному інсайдеру, призвело до неможливості оцінки та мінімізації ризиків за кредитними операціями за окремою пов'язаною з банком особою.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА АКЦІОНЕРНИЙ БАНК «УКРГАЗБАНК»

2.1. Загальна характеристика та аналіз фінансово-господарської діяльності банку

На базі злиття декількох комерційних банків 21 липня 1993 року було створено Публічне акціонерне товариство акціонерний банк «Укргазбанк» (АБ «Укргазбанк»). З вересня 2009 року над банком здійснює контроль Український уряд. Контроль відбувається шляхом володіння контрольної частки участі у статутному капіталі АБ «Укргазбанк». Так, станом на 31 грудня 2023 року кінцевою контролюючою стороною банку була держава, а випущені акції банку належали наступним акціонерам (табл. 2.1) [66]:

Таблиця 2.1

Акціонери АБ «Укргазбанк» станом на 31 грудня 2023 року

Акціонер	31 грудня 2021, %	31 грудня 2022, %	31 грудня 2023, %
Міністерство фінансів України	94,94	94,94	94,94
Інші	5,06	5,06	5,06
Всього	100,00	100,00	100,00

Юридична адреса АБ «Укргазбанк»: вул. Єреванська, 1, м. Київ, Україна, головний же офіс знаходиться за адресою: вул. Старонаводницька, 19,21,23, м. Київ.

До послуг клієнтів станом на 01.01.2022 у 158 населених пунктах України представлено 268 діючих відділень. Станом на 01.01.2022 кількість клієнтів АБ «Укргазбанк» становить 2 329 тисяч, у тому числі: 2 251 тисяч – клієнти роздрібного бізнесу, 71,6 тисячі – клієнти малого та середнього бізнесу, 6,4 тисяч – корпоративні клієнти.

До послуг клієнтів станом на 01.01.2023 представлено 217 діючих відділень АБ «Укргазбанк» – більше 80% від довоєнного рівня [66].

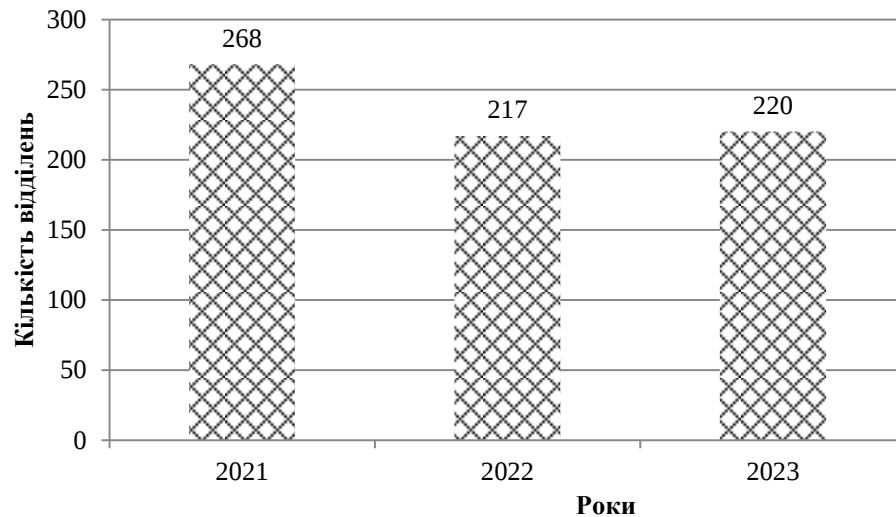

Рис. 2.1. Динаміка відділень АБ «Укргазбанк», 2021-2023 роки [66]

Станом на 01.01.2024 року мережа відділень АБ «Укргазбанк» складається з 223 відділень (zareєстровано 223 відділення, з них 220 - діючі та 3 відділення - призупинена діяльність) з них категорії: «Базове» - 22 відділення, «А» - 22 відділення, «Б» - 155 відділень, «В» - 24 відділення. Відділення категорії «Базове», «А», «Б» «В» - здійснюють банківське обслуговування суб'єктів господарювання та фізичних осіб відповідно до положення про відділення.

Попри виклики повномасштабного вторгнення рф в Україну банк впроваджує нові сервіси, демонструє стабільну роботу, надає кредитну підтримку бізнесу, пропонуючи доступні умови кредитування за державною програмою «5-7-9%», є одним з лідерів державної іпотечної програми «Оселя, партнерськими та міжнародними програмами.

АБ «Укргазбанк» – провідний банк сталого розвитку. З 2016 року успішно розвиває напрям «зеленого» банкінгу, фінансуючи проекти відновлюваної енергетики, енергоефективності та інших екологічно відповідальних ініціатив. У травні 2024 року лідерство АБ «Укргазбанк» на ринку торговельного фінансування підтверджено міжнародними партнерами та

експертами. АБ «Укргазбанк» вчетверте став найактивнішим банком-емітентом в Україні за програмою підтримки торгівлі ЄБРР (TFP).

Банк, що є найбільшим партнером IFC серед фінансових інституцій України, здобув нагороду як найкращий банк-партнер IFC у Східній Європі 2024.

Другий рік поспіль АБ «Укргазбанк» став найкращим банком торговельного фінансування Східної Європи за версією авторитетного видання Global Trade Review. А угода зі страхування суден у Чорному морі стала однією з найкращих.

У 2022 році банк доєднався до мережі Power Banking, створеної за ініціативи Національного банку. Такі відділення, а в банку їх понад 120 (понад 50% всієї мережі банку) здатні забезпечувати безперебійну роботу в умовах тривалої відсутності електроенергії.

Організаційну структуру АБ «Укргазбанк» покажемо на рис. 2.2.

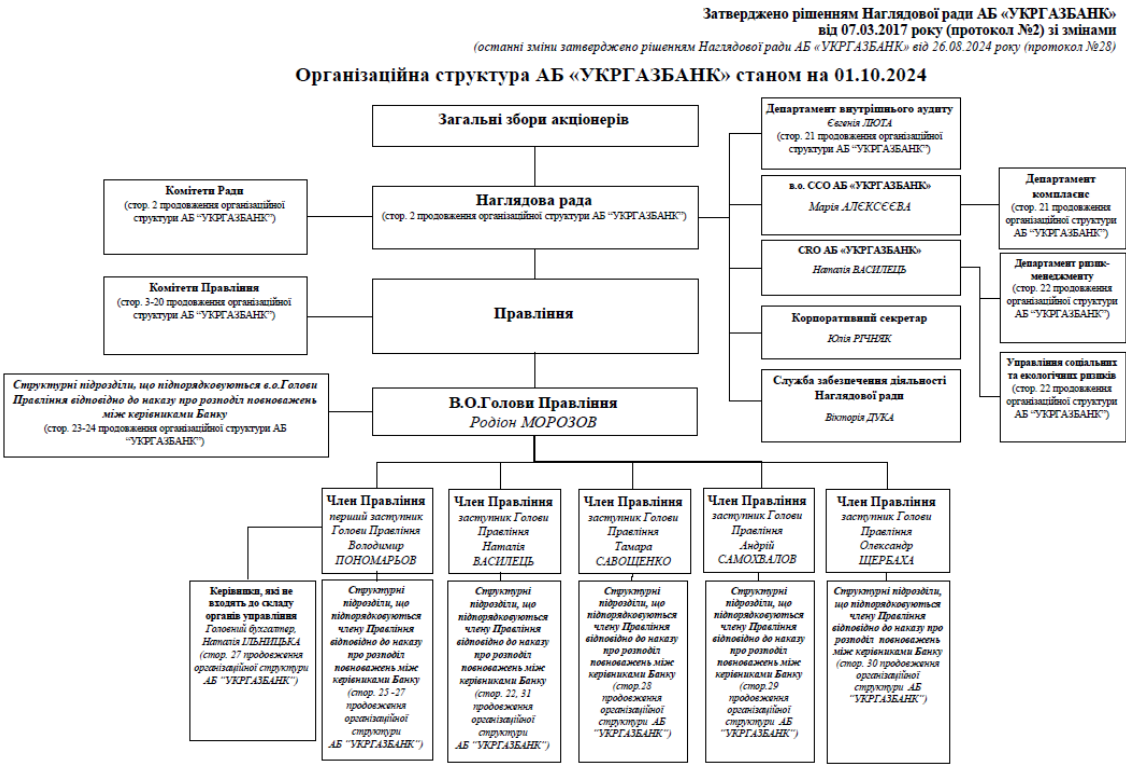

Рис. 2.2. Організаційна структура АБ «Укргазбанк» [66]

Важливе рішення, яке реалізував АБ «Укргазбанк» для своїх клієнтів, як фізосіб, так юросіб, під час повномасштабної війни це можливість дистанційної ідентифікації, відеоверифікації.

Головний орган управління це загальні збори акціонерів, які контролюють роботу наглядової ради. Наглядова рада АБ «Укргазбанк» приймає рішення про здійснення банком активних операцій з НБУ у випадках та в порядку, передбачених законодавством України.

Правління АБ «Укргазбанк» приймає рішення про здійснення банком активних операцій з пов'язаними з банком особами в порядку передбаченому законодавством України, та в межах лімітів максимального розміру кредитного ризику на одну пов'язану з Банком особу, встановлених рішенням Наглядової ради [66].

Банк приймає вклади від фізичних і юридичних осіб і надає кредити, здійснює платіжне обслуговування в Україні та переказ коштів за кордон, проводить операції з обміну валют і надає інші банківські послуги своїм корпоративним та роздрібним клієнтам. Банк фінансує еко-проекти з відновлювальних джерел енергії, енергоефективності та екології.

Кредити та аванси клієнтам включають наступні види бізнесу (табл. 2.2):

Таблиця 2.2

Клієнти АБ «Укргазбанк», що отримують кредити,
за видами бізнесу, 2021-2023 роки

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	тис. грн.	
				Темп росту, %	
				2022/2021	2023/2022
Корпоративний бізнес	46873919	61201988	58093443	130,6	94,9
МСБ	8 387 684	10 781 717	11 012 747	128,5	102,1
Роздрібний бізнес	6 511 452	5 709 448	6 759 984	87,7	118,4
Всього кредити та аванси клієнтам	61 773 055	77 693 153	75 866 174	125,8	97,6
Мінус – очікувані кредитні збитки	5 883 372	12 934 025	12 533 227	219,8	96,9
Кредити та аванси клієнтам	55 889 683	64 759 128	63 332 947	115,9	97,8

Найбільшими бізнес-клієнтами АБ «Укргазбанк» є корпоративний бізнес. Необхідно відмітити, що у 2022 році відбувається зростання суми спожитих кредитів на 130,6%, та зменшення сум кредитів корпоративним бізнесом у 2023 році на 5,1%. При цьому відбувається у 2023 році зростання кредитів для малого та середнього бізнесу на 102,1% та роздрібного бізнесу на 118,4%. Вцілому відбувається зменшення сум кредитів на 2,2% у 2023 році.

Кредити надаються головним чином клієнтам, що здійснюють діяльність на території України у таких галузях економіки (табл. 2.3):

Таблиця 2.3

Клієнти АБ «Укргазбанк», що отримують кредити,
за галузями економіки, 2021-2023 роки

Показник	31 грудня 2021	31 грудня 2022	31 грудня 2023
Видобування, торгівля газом та паливом	9 615 107	13 415 120	11 730 922
Торгівля	5 289 190	10 334 202	10 734 023
Фізичні особи	6 511 452	5 709 448	6 759 984
Нерухомість	5 321 848	6 030 442	5 627 296
Виробництво	3 762 229	4 063 849	3 557 854
Транспорт	3 904 958	4 440 555	3 419 613
Будівництво	1 791 889	2 051 572	2 164 065
Металургія	1 683 878	1 821 325	1 983 776
Сфера обслуговування	1 673 654	1 941 336	1 836 919
Фінансові послуги	276 410	208 207	620 674
Муніципалітет	3 340 519	1 795 762	432 482
Телекомунікації	32 163	29 958	27 390
Інше	3 272 854	3 329 245	2 747 685
Всього	61 773 055	77 693 153	75 866 174

В розрізі галузей економіки основними споживачами кредитів за період що досліджується, є галузі: видобування, торгівля газом та паливом; торгівля та фізичні особи; нерухомість. «Найменші» споживачі кредитів це галузі телекомунікації та фінансові послуги.

Загалом у 2022 році бачимо зростання попиту на кредити на 125,7% та спад у 2023 році на 2,3%. На нашу думку спадна динаміка 2023 року відображає складну ситуацію пов'язану з повномасштабною війною у нашій державі.

Проаналізуємо кошти клієнтів за галузями (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Аналіз коштів клієнтів за галузями АБ «Укргазбанк», 2021-2023 роки

Показник	31 грудня 2021	31 грудня 2022	31 грудня 2023
1	2	3	4
Фізичні особи	27548088	32 138 432	33 613 597
Сфера обслуговування	18051371	14 238 343	31 759 784
Виробництво	5802626	11 021 968	19 641 843
Транспорт	11346356	13 668 126	17 431 057
Енергетика	1066103	14 069 274	13 156 659
Торгівля	4721137	8 258 425	10 774 429

Продовження табл. 2.4

1	2	3	4
Видобувна промисловість	9 600 000	1 534 158	9 749 638
Сільське господарство та харчова промисловість	1824432	3 643 022	4 088 633
Фінансові послуги	4741733	5 143 687	3 867 146
Будівництво	2701748	3 107 956	1 464 692
Страховання	1690543	3 213 145	2 513 300
Металургія	4260659	1 201 861	1 150 496
Інше	3381585	3 279 026	3 183 480
Кошти клієнтів	96 736 381	112 778 613	154 133 564

Спостерігається зростаюча динаміка коштів клієнтів за галузями. Найбільша сума коштів клієнтів це кошти фізичних осіб.

Основні економічні показники АБ «Укргазбанк» наведені у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Основні економічні показники діяльності АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки

Показники	Роки			Темп росту, тис. грн.		Темп росту, %	
	2021	2022	2023	2022/ 2021	2023/ 2022	2022/ 2021	2023/ 2022
Активи, тис. грн.	123271516	131645949	175867383	8374433	44221434	106,8	133,6
Зобов'язання, тис. грн.	111640614	124729827	164621731	13089213	39891904	111,7	132,0
Власний капітал, тис. грн.	11630 902	6 916 122	11245652	-4714780	4329530	59,5	162,6
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	4098	3830	3514	-268	-316	93,5	91,7
Інвестиції в цінні папери, тис. грн.	2945 919	23217149	55728665	-6241770	32511516	78,8	240,0
Процентні доходи	8 702 055	11566183	17369733	2864128	5803550	132,9	150,2
Процентні витрати	3 442 539	6 571 938	10690068	3129399	4118130	190,9	162,7
Прибуток (збиток) від операційної діяльності, тис. грн.	4 668 366	-4008576	4 667 958	-8676942	8676534	-85,9	-116,4
Комісійні доходи, тис.грн.	2 333 605	2 327 460	2 260 965	-6145	-66495	99,7	97,1
Комісійні витрати, тис.грн.	753 246	906 636	964 194	153390	57558	120,4	106,3
Чистий прибуток, тис. грн.	3 771 007	-3861513	1936426	-7632520	5797939	-102,4	-50,1
Коефіцієнт процентного доходу	7,06	8,79	9,88	1,73	1,09	124,5	112,4
Рентабельність активів (ROA)	3,06	-2,93	1,10	-5,99	4,03	-95,9	-37,5

Активи АБ «Укргазбанк» мають чітко виражену зростаючу динаміку, зростання відбулося у 2022 році на 106,8% та на 133,6% у 2023 році. також зростання відмічається в сумах зобов'язань, проте 2022 рік відмінний значним зменшенням власного капіталу - на 49,5% [66].

У 2021 році середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу – 4098 осіб. Кількість працівників на кінець звітного періоду становила 4336 осіб, з них 71% – жінки, 29% – чоловіки.

Кількість працівників на кінець 2022 року становила 3830 осіб, з них 72 % – жінки, 28% – чоловіки. Чисельність працівників АБ «УКРГАЗБАНК» протягом звітного періоду майже не змінилась (збільшилась на 5 осіб відносно попереднього року).

Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу 2023 року - 3514 осіб, що менше на 160 осіб відносно попереднього року.

Динаміку чистого прибутку АБ «Укргазбанк» покажемо на рис. 2.3.

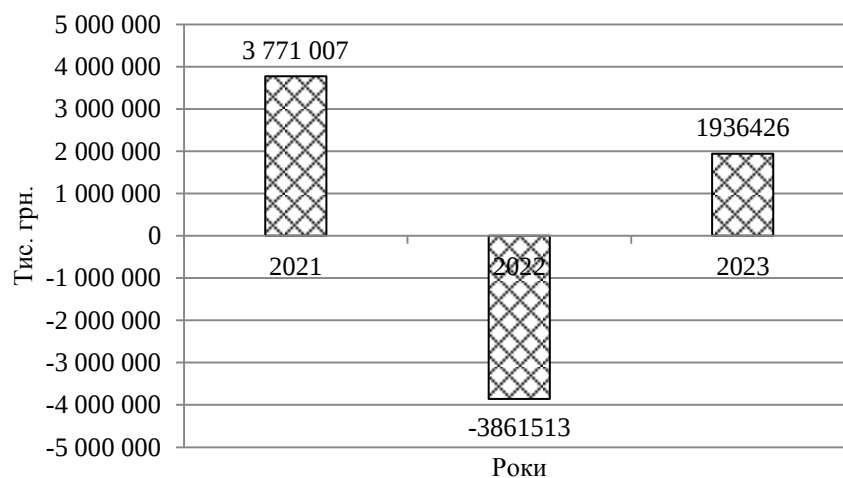

Рис. 2.3. Динаміка чистого прибутку АБ «Укргазбанк» 2021-2023 роки

За результатами 2021 року АБ «Укргазбанк» отримав прибуток у розмірі 3771007 тис. грн., (4 668 366 тис. грн. операційного прибутку). У 2022 році збиток склав -3861513 тис. грн. (операційний збиток 4008576 тис. грн) та за результатами 2023 прибуток АБ «Укргазбанк» складає 1936426 тис. грн. (операційний прибуток 4 667 958 тис. грн.).

На такий результат вплинули наступні процеси.

Процентні доходи збільшуються у 2022 році на 132,9% та у 2023 році на 150,2%, при цьому процентні витрати збільшуються у 2022 році на 190,9% та у 2024 році на 162,7%. Як бачимо, у 2022 році темпи приросту процентних витрат значно вищі ніж темпи приросту процентних доходів. Як наслідок, у 2022 році АБ «Укргазбанк» отримує збиток від операційної діяльності у сумі -4008576 тис. грн.

Спадна динаміка відмічається також у комісійних доходів, які зменшуються, та у комісійних витратах, які збільшуються. Чистий прибуток у 2022 році має від'ємне значення, тобто збиток.

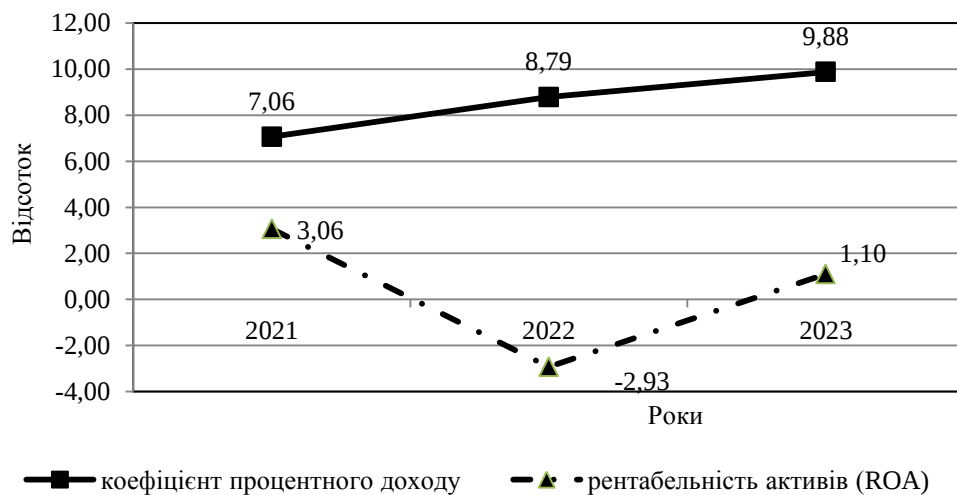

Рис. 2.4. Динаміка відносних показників АБ «Укргазбанк» за 2020-2022 роки

Така ж динаміка спостерігається і показника рентабельності активів банку. При цьому коефіцієнт процентного доходу має високе значення та зростаючу динаміку.

2.2. Структурно-динамічний аналіз капіталу банку

Пасив банку (капітал) складається з власного капіталу та зобов'язань перед вкладниками і кредиторами, він є джерелом формування банківських ресурсів. Банківський капітал відіграє головну роль у діяльності і прибутковості банку.

Власний капітал банку це кошти, які вклали засновники чи акціонери задля отримання доходів. Частка власного капіталу у капіталі банку має становити не менше 8%.

Виконаємо аналіз динаміки величини власного капіталу, його структури та структурних змін за 2021-2023 роки.

В табл. 2.6 проведемо динамічний аналіз власного капіталу АБ «Укргазбанк».

Таблиця 2.6

Динамічний аналіз власного капіталу АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки

Показники	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
	2021	2022	2023	<u>2022</u> 2021	<u>2023</u> 2022	<u>2022</u> 2021	<u>2023</u> 2022
Статутний капітал, тис. грн.	13837000	13837000	13837000	0	0	100,0	100
Емісійний дохід, тис. грн.	135 942	135 942	135942	0	0	100,0	100,0
Результат від операцій з акціонерами, тис. грн.	-1102304	-1102304	-1 102 304	0	0	100,0	100,0
Власні викуплені акції, тис. грн.	-518 439	-518 439	-518 439	0	0	100,0	100,0
Резервні та інші фонди банку, тис. грн.	590676	967777	967777	377 101	0	163,8	100,0
Інші резерви, тис. грн.	-2 185	-864 441	1528277	-862 256	2 392 718	39562,5	176,8
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток), тис. грн.	-130988	-5539413	-3602601	-4229625	1 936 812	422,9	65,0
Загальна сума власного капіталу, тис. грн.	11630902	6 916122	11245652	-4714780	4 329 530	59,5	162,6

Загальна сума власного капіталу становить у 2021 році 11630902 тис. грн., при цьому результат від операцій з акціонерами має від'ємне значення і важливу негативну роль у формуванні власного капіталу відіграє нерозподілений прибуток у сумі 130988 тис. грн.

Резервні та інші фонд банку у 2023 році збільшуються на 377101 тис. грн., тобто на 163,8%, що збільшує надійність банку.

У 2022 році власний капітал банку становить 6 916122 тис. грн., тобто на 40,5% менше у порівнянні з попереднім аналогічним періодом. Якщо

подивитися на стрімку динаміку збільшення нерозподіленого прибутку, сума якого склала -5539413 тис. грн., збільшення відбулося у 42,2 рази, то відмічаємо зменшення власного капіталу. Було здійснено збільшення розміру резервного та інших фондів банку на 377 101 тис. грн. В результаті вартість власного капіталу склала 6 916 122 тис. грн., що на 4714780 тис. грн. менше ніж у попередньому аналогічному періоді, тобто 59,5%.

У 2023 році величина власного капіталу збільшується до 11245652 тис. грн., тобто на 4 329 530 тис. грн., 162,6%. Значно збільшено вартість інших резервів, які у 2023 році становлять 1528277 тис. грн. Проте негативним моментом залишається нерозподілений прибуток розмір якого сягнув -3602601 тис. грн. (рис. 2.5).

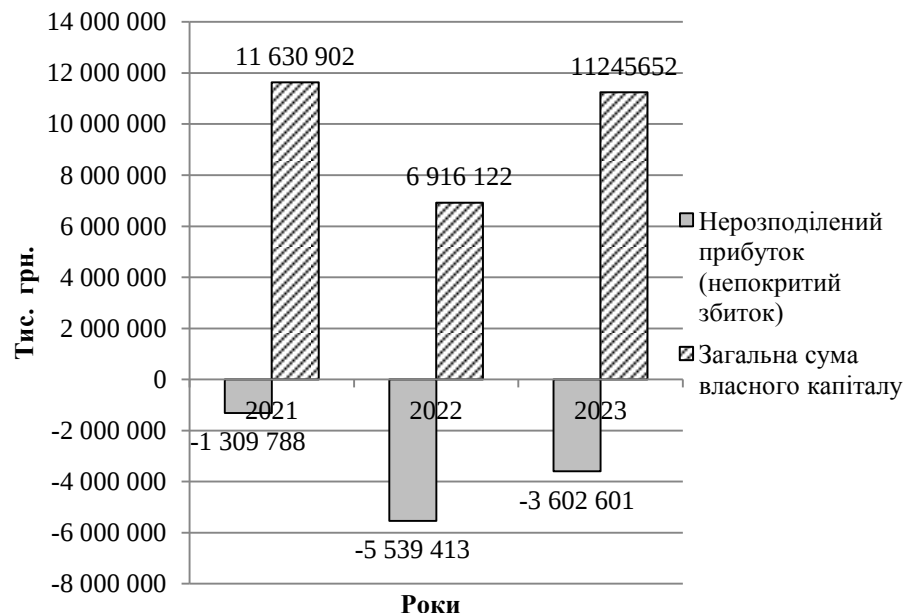

Рис. 2.5. Динаміка власного капіталу та нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) капіталу АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки

Складається враження, що АБ «Укргазбанк» за допомогою зовнішніх фінансових засобів втримується від неплатоспроможності і ця своєрідна допомога іде банкові на користь, відновлюючи його платоспроможність.

Для отримання вичерпної відповіді про оптимальність власного капіталу АБ «Укргазбанк» виконаємо аналіз структури власного капіталу (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Структурний аналіз власного капіталу АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки

Показники	2021 рік		2022 рік		2023 рік	
	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %
Статутний капітал	13 837 000	119,0	13 837 000	200,1	13837000	123,0
Емісійний дохід	135 942	1,2	135 942	2,0	135942	1,2
Результат від операцій з акціонерами	-1 102 304	-9,5	-1 102 304	-15,9	-1 102 304	-9,8
Власні викуплені акції	-518 439	-4,5	-518 439	-7,5	-518 439	-4,6
Резервні та інші фонди банку	590 676	5,1	967 777	14,0	967777	8,6
Інші резерви	-2 185	0,0	-864 441	-12,5	1528277	13,6
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-1 309 788	-11,3	-5 539 413	-80,1	-3 602 601	-32,0
Загальна сума власного капіталу	11 630 902	100,0	6 916 122	100,0	11245652	100,0

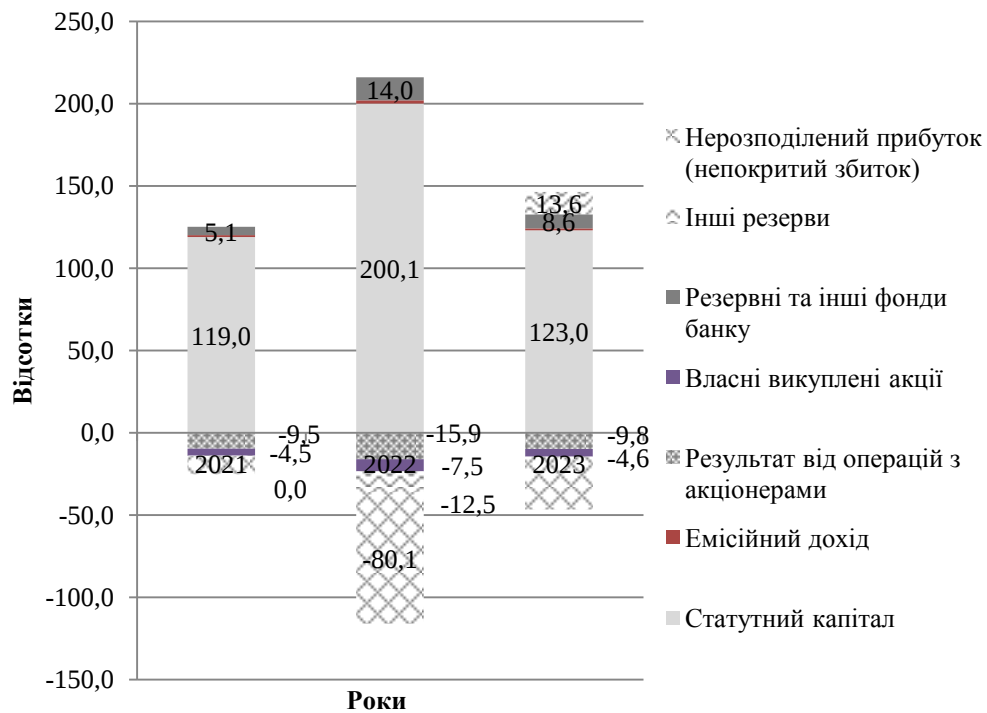

Рис. 2.6. Структурні зміни власного капіталу АБ «Укргазбанк» в динаміці за 2021-2023 роки

Як бачимо з рис. 2. , за досліджуваний період з власним капіталом АБ «Укргазбанк» відбуваються певні зміни.

На його величину і якість має значний негативний вплив непокритий збиток, який у 2022 році призвів до значного зменшення власного капіталу. У

2023 році за рахунок збільшення резервних та інших фондів банку та зменшення непокритого збитку величину власного капіталу вдалося збільшити.

Виконаємо структурний аналіз зобов'язань АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Структурний аналіз зобов'язань АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки

Показники	2021 рік		2022 рік		2023 рік	
	тис.грн.	ПВ, %	тис.грн.	ПВ, %	тис.грн.	ПВ, %
Кошти банків	4 799 959	4,4	5 568 569	4,5	2794957	1,7
Кошти клієнтів	96 736 381	88,9	112778613	91,9	154133564	94,8
Похідні фінансові зобов'язання	72 346	0,1	737	0,0	20376	0,0
Інші залучені кошти	7 205 704	6,6	4384815	3,6	5579937	3,4
Зобов'язання	108 814 390	100	122 732 734	100	162 528 834	100

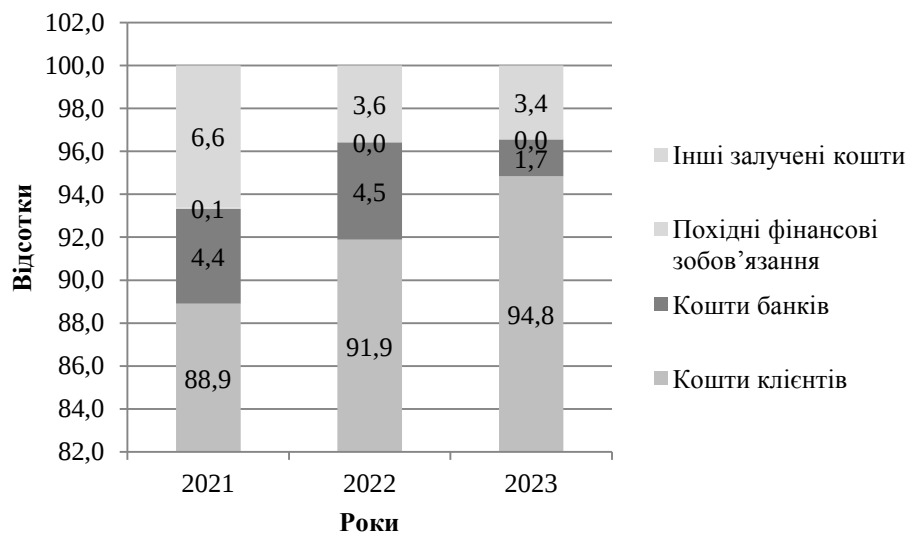

Рис. 2.7. Структурні зміни зобов'язань АБ «Укргазбанк» в динаміці за 2021-2023 роки

При аналізі зобов'язань АБ «Укргазбанк» спостерігаємо зростаючу динаміку їх вартості. Найбільшу питому вагу зобов'язань АБ «Укргазбанк» складають кошти клієнтів, вона становить 88,9% у 2021 році, 91,9% у 2022 році та 94,8% у 2023 році. Кошти банків та інші залучені кошти у своїй питомій вазі мають спадну динаміку та у 2023 році складають 1,7% та 3,4%. Отже зростання вартості зобов'язань відбувається за рахунок зростання коштів клієнтів.

Виконаємо структурний аналіз забезпечень АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Структурний аналіз забезпечень АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки

Показники	2021 рік		2022 рік		2023 рік	
	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %
Резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії	369 357	13,1	302743	15,2	677152	32,4
Інше забезпечення	266105	9,4	396 062	19,8	153335	7,3
Інші фінансові зобов'язання	1 343 870	47,6	771373	38,6	648999	31,0
Інші нефінансові зобов'язання	402 119	14,2	526915	26,4	613411	29,3
Поточні податкові зобов'язання	444 773	15,7	0	0,0	0	0,0
Забезпечення	2 826 224	100,0	1 997 093	100,0	2 092 897	100,0

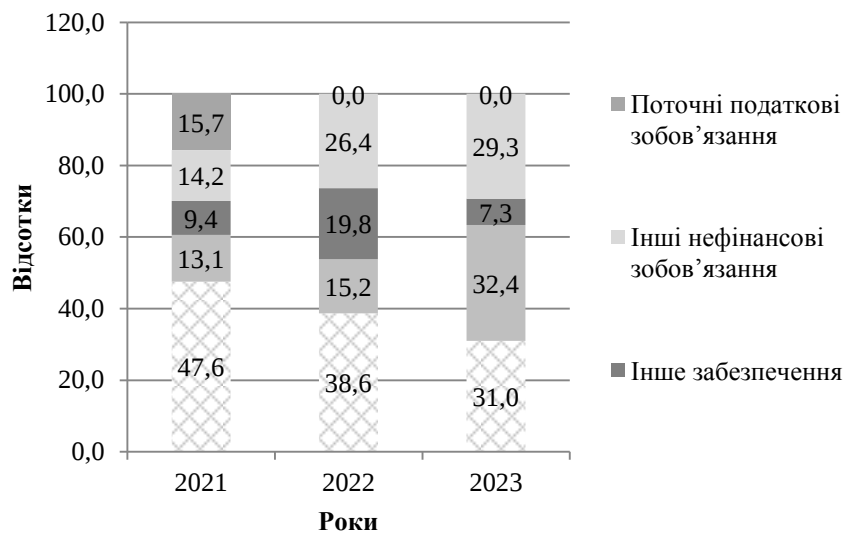

Рис. 2.8. Структурні зміни забезпечень АБ «Укргазбанк» в динаміці за 2021-2023 роки

Забезпечення АБ «Укргазбанк» за досліджувані роки не зазнали кардинальних змін. Резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії у 2021 році мали питому вагу 13,1% до 2023 року їх питома вага зросла до 32,4%, при чому збільшення це відбулося за рахунок зменшення питомої ваги інших статей, оскільки сума забезпечень зменшившись у 2022 році та збільшившись у 2023 році рівня 2021 року не досягла.

В результаті капітал АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки має наступну структуру (рис. 2.9):

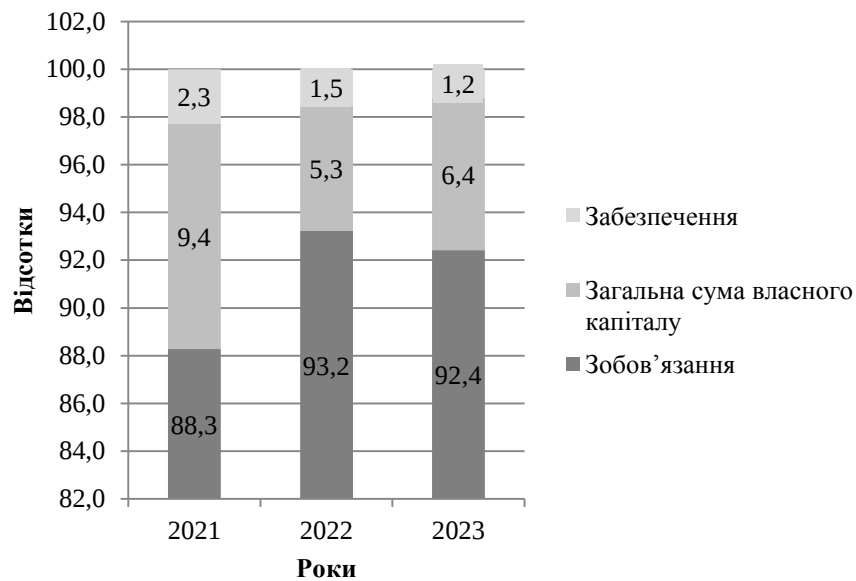

Рис. 2.9. Структурні зміни капіталу АБ «Укргазбанк» в динаміці за 2021-2023 роки

Найбільшу питому вагу капіталу АБ «Укргазбанк» складають зобов'язання, це 88,3% у 2021 році, 93,2% у 2022 році та 92,4% у 2023 році.

Як бачимо з рис. 2.9 частка власного капіталу у капіталі АБ «Укргазбанк» становить більше 8% (нормативне значення) лише у 2021 році - 9,4%, в 2022 році частка становить 5,3%, дещо збільшується у 2023 році до 6,4%, але становить менше нормативного, отже механізм формування капіталу АБ «Укргазбанк» потребує певного покращення.

Капітал банку забезпечує функціонування самої установи формуючи його активи, в табл. 2.10 виконаємо їх динамічний аналіз.

Активи АБ «Укргазбанк» станом на кінець 2021 року за даними звітності склали 123271516 тис. грн., в тому числі [66]:

– кредитний портфель клієнтів – 55,9 млрд. грн., в т.ч.: кредитний портфель корпоративного бізнесу 42,8 млрд. грн.; кредитний портфель малого та середнього бізнесу становить 8,0 млрд. грн.; кредитний портфель роздрібного бізнесу становить 5,1 млрд. грн.;

Таблиця 2.10

Динамічний аналіз активів АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки, тис. грн.

Показники	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
	2021	2022	2023	<u>2022</u> 2021	<u>2023</u> 2022	<u>2022</u> 2021	<u>2023</u> 2022
Грошові кошти та їх еквіваленти	30188103	35346787	49749451	5158684	14402664	117,1	140,7
Кредити та інші залишки з банками	5 081 150	2 420 569	1633211	-2660581	-787 358	47,6	67,5
Кредити та аванси клієнтам	55889683	64759128	63332947	8869 445	-1426 181	115,9	97,8
Інвестиції в цінні папери	29458919	2321 149	55728665	-6241770	32511516	78,8	240,0
Похідні фінансові активи	509	15069	2933	14 560	-12 136	2960,5	19,5
Інвестиційна нерухомість	153 955	156 366	154269	2 411	-2 097	101,6	98,7
Поточні податкові активи	0	2 690 423	1070155	2690423	-1620268	-	39,8
Відстрочені податкові активи	32 254	30 138	5449	-2 116	-24 689	93,4	18,1
Основні засоби та нематеріальні активи	1187141	1 234 025	1225785	46 884	-8 240	103,9	99,3
Активи з права користування	255 664	166 113	138631	-89 551	-27 482	65,0	83,5
Інші фінансові активи	334 523	900 755	2112157	566 232	1 211 402	269,3	234,5
Інші нефінансові активи	689 615	709 427	664730	19 812	-44 697	102,9	93,7
Загальна сума активів	123271516	131645949	175867383	8374433	44221434	106,8	133,6

– кошти клієнтів – 96,7 млрд. грн., в т.ч.: портфель коштів корпоративних клієнтів становить 57,6 млрд. грн.; портфель коштів клієнтів малого та середнього бізнесу становить 11,7 млрд. грн.; портфель коштів роздрібних клієнтів 27,5 млрд. грн. [66].

Активи АБ «Укргазбанк» станом на кінець 2022 склали 131645949 тис. грн., збільшившись за 2022 рік на 8374433 тис. грн. або на 106,8%, в тому числі:

- кредитний портфель клієнтів – 64,8 млрд. грн., в т.ч.: кредитний портфель корпоративного бізнесу 51,7 млрд. грн.; кредитний портфель малого та середнього бізнесу становить 9,2 млрд. грн.; кредитний портфель роздрібного бізнесу становить 3,9 млрд. грн.;

- кошти клієнтів – 112,8 млрд. грн., в т.ч.: портфель коштів корпоративних клієнтів становить 59,4 млрд. грн.; портфель коштів клієнтів

малого та середнього бізнесу становить 21,4 млрд. грн.; портфель коштів роздрібних клієнтів 32,0 млрд. грн.

Активи АБ «Укргазбанк» станом на кінець 2022 склали 175867383 тис. грн., збільшившись за 2022 рік на 44221434 тис. грн. або на 133,6%, в тому числі [66]:

- кредитний портфель клієнтів 63,3 млрд. грн. (-1,4 млрд. грн. з початку року), в т.ч.: кредитний портфель корпоративного бізнесу 48,4 млрд. грн.; кредитний портфель малого та середнього бізнесу становить 9,6 млрд. грн.; кредитний портфель роздрібного бізнесу становить 5,3 млрд. грн.;

- кошти клієнтів 154,1 млрд. грн., в т.ч.: портфель коштів корпоративних клієнтів становить 91,8 млрд. грн.; портфель коштів клієнтів малого та середнього бізнесу становить 28,8 млрд. грн.; портфель коштів роздрібних клієнтів 33,5 млрд. грн. (+1,4 млрд. грн. з початку року).

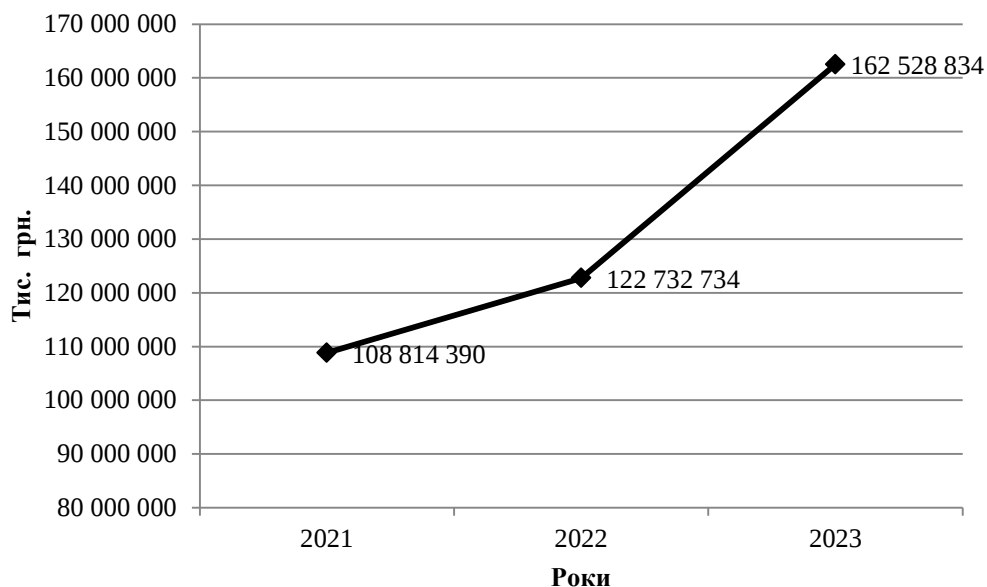

Рис. 2.10. Зміна активів АБ «Укргазбанк» в динаміці за 2021-2023 роки

Аналізуючи рис. 2.10 бачимо зростаючу динаміку активів АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки.

В табл 2.11 виконаємо структуриний аналіз активів АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки.

Таблиця 2.11

Структурний аналіз активів АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки

Показники	2021 рік		2022 рік		2023 рік	
	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %
Грошові кошти та їх еквіваленти	30188103	24,5	35346787	26,8	49749451	28,3
Кредити та інші залишки з банками	5 081150	4,1	2 420 569	1,8	1633211	0,9
Кредити та аванси клієнтам	55889683	45,3	64 759 128	49,2	63332947	36,0
Інвестиції в цінні папери	29458919	23,9	23 217 149	17,6	55728665	31,7
Похідні фінансові активи	509	0,0	15069	0,0	2933	0,0
Інвестиційна нерухомість	15 955	0,1	156 366	0,1	154269	0,1
Поточні податкові активи	0	0,0	2 690 423	2,0	1070155	0,6
Відстрочені податкові активи	32 254	0,0	30 138	0,0	5449	0,0
Основні засоби та нематеріальні активи	1187141	1,0	1 234 025	0,9	1225785	0,7
Активи з права користування	255664	0,2	166113	0,1	138631	0,1
Інші фінансові активи	334523	0,3	900755	0,7	2112157	1,2
Інші нефінансові активи	689615	0,6	709 427	0,5	664730	0,4
Загальна сума активів	123 271 516	100,0	131645949	100,0	175867 383	100,0

Найбільш вагомими статтями активів АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки є грошові кошти та їх еквіваленти, кредити та аванси клієнтам, інвестиції в цінні папери.

Питома вага грошових коштів та їх еквівалентів складає у 2021 році 24,5% та 28,3% у 2023 році, тобто спостерігаємо зростаючу динаміку.

Питома вага кредитів та авансів клієнтам у 2022 році складає 45,3% та 36,0% у 2023 році, динаміка є спадною.

Питома вага інвестицій в цінні папери у 2022 році становить 23,9% та 31,7% у 2023 році.

Отже в загальній динаміці збільшення активів кредити та аванси клієнтам у 2023 році зазнають зменшення. Інші статті активів АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки складають в сумі не більше 5%.

Банківська діяльність, як і всі інші напрямки економічної діяльності, спрямована на отримання доходів. Аналіз формування доходів АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки виконаємо в табл. 2.12, рис. 2.11, рис. 2.12.

Таблиця 2.12

Аналіз формування доходів АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки

Показники	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
	2021	2022	2023	<u>2022</u> 2021	<u>2023</u> 2022	<u>2022</u> 2021	<u>2023</u> 2022
1	2	3	4	5	6	7	8
Процентні доходи	8702055	11566183	17369733	2864128	5803550	132,9	150,2
Процентним дохід, обчисленим із застосуванням методу ефективного відсотка	8414359	11316936	17300343	2902577	5983407	134,5	152,9
інші процентні доходи	287 696	249247	69390	-38449	-179857	86,6	27,8
Комісійні доходи	2333605	2327460	2260965	-6145	-66495	99,7	97,1
Процентні витрати	-3442539	-6571938	-10690068	-3129399	-4118130	190,9	162,7
Комісійні витрати	-753246	-906636	-964194	-153390	-57558	120,4	106,3
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток, або збиток	654122	-44721	267157	-698843	311878	-6,8	-597,4
Чистий прибуток від операцій з борговими фінансовими інструментами, як обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	288 148	37 331	72 374	-250817	35043	13,0	193,9
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою	374174	-419 087	260 318	-793261	679405	-112,0	-62,1
Чистий прибуток від первоїнши іноземної валюти	-236 754	1 155 577	274865	1392331	-880712	-488,1	23,8
Чистий (збиток) прибуток від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості	376 272	914	-2097	-375358	-3011	0,2	-229,4
Збиток від зменшень корисності, визначеним згідно зМСФЗ 9	-1532	-7 071 168	-167 519	-7069636	6903649	461564	2,4
Інші прибутки	617	214 554	448 147	213937	233593	34773	208,9
Витрати на виплати працівникам	-2103050	-2 535 646	-2 941 919	-432596	-406273	120,6	116,0
Амортизаційні витрати	-316171	-365 780	-427 404	-49609	-61624	115,7	116,8
інші адміністративні та операційні витрати	-1207335	-1 380 922	-1068390	-173587	312532	114,4	77,4
Збиток від зменшень корисності для не фінансових активів		-14 697	-24010	-14697	-9313	-	163,4
Прибуток (збиток) від операційної діяльності	4668366	-4008576	4 667 958	-8676942	8676534	-85,9	-116,4

Продовження табл. 2.12

1	2	3	4	5	6	7	8
(Збиток) прибуток, що виникав від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю	16 997	9437	-7055	-7560	-16492	55,5	-74,8
Прибуток (збиток) до оподаткування	4685363	-3999139	4660903	-8684502	8660042	-85,4	-116,5
{Витрати на сплату податку): відшкодування податку	-914356	137626	-2724477	1051982	-2862103	-15,1	1979,6
Прибуток (збиток)	3771007	-3861513	1936426	-7632520	5797939	-102,4	-50,1

Процентні доходи АБ «Укргазбанк» у 2021 році склали 8702055 тис. грн., комісійні доходи 2 333 605 тис. грн., вони є найбільш вагомими статтями доходів. Витрати АБ «Укргазбанк» з цей же період склали 8060627 тис. грн., основні з них це процентні витрати 3442539 тис. грн., комісійні витрати 753246 тис. грн., витрати на виплати працівникам 1207335 тис. грн., та інші адміністративні та операційні витрати в сумі 1207335 тис. грн.

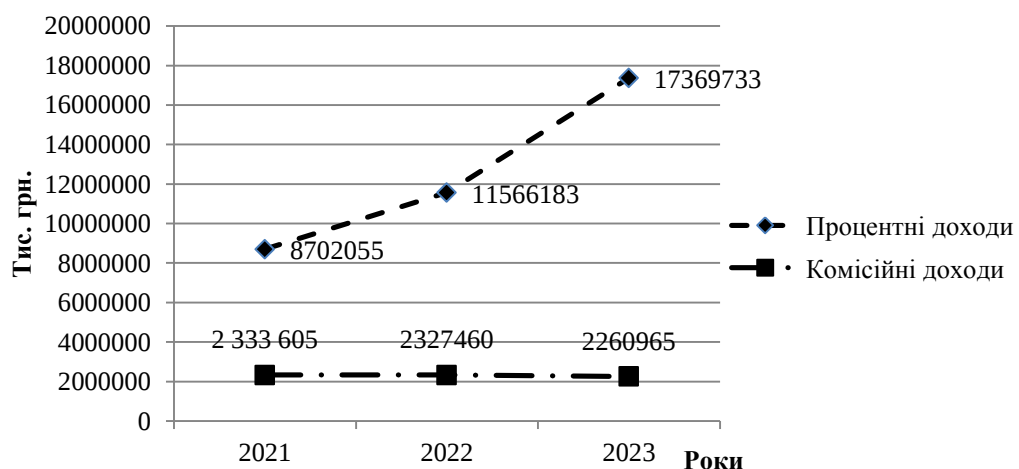

Рис. 2.11. Динаміка процентного та комісійного доходів АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки

Результативним підсумком отриманих доходів та витрат є прибуток від операційної діяльності в сумі 4668366 тис. грн. Від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю виник прибуток у сумі 16997 тис. грн., та було сплачено податок у сумі 914356 тис. грн. За

результатами діяльності 2021 року АБ «Укргазбанк» отримав прибуток у розмірі 3771007 тис. грн.

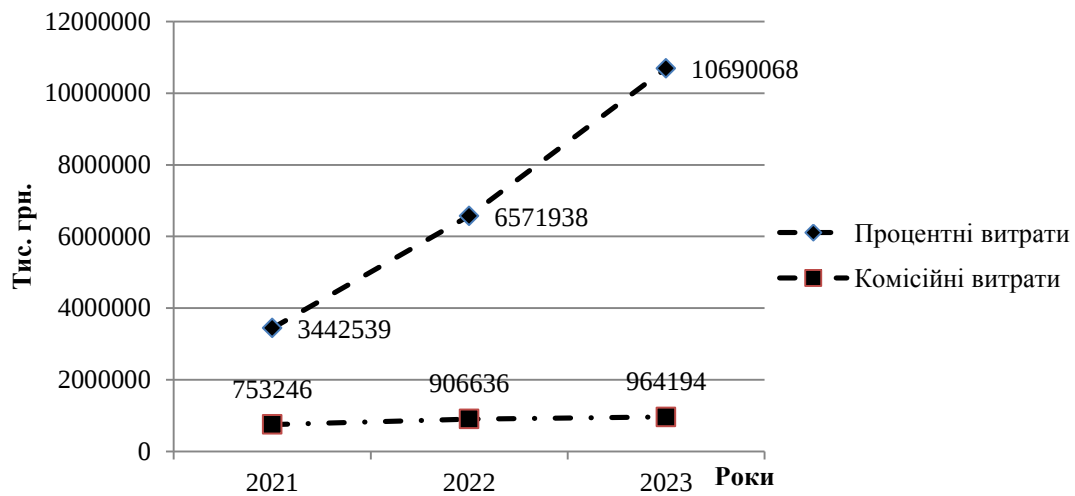

Рис. 2.12. Динаміка процентних та комісійних витрат АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки

За результатами 2022 року АБ «Укргазбанк» отримав збиток у розмірі 3861513 тис. грн. що в основному зумовлено витратами за кредитними збитками у обсязі 7134824 тис. грн. внаслідок переоцінки якості кредитної заборгованості та девальвації національної валюти. При цьому відбулося збільшення процентних доходів на 2864128 тис. грн.. Комісійні доходи зменшилися на 6145 тис. грн. та процентні витрати збільшилися на 3129399 тис. грн. Всього доходи АБ «Укргазбанк» за 2022 рік склали 15302019 тис. грн., а витрати 19310595 тис. грн.

За результатами 2023 року АБ «Укргазбанк» отримав прибуток у розмірі 1936426 тис. грн.

Чистий процентний дохід склав 17300343 тис. грн., процентні витрати 10690068 тис. грн. Операційний дохід у 2023 склав 4668366 тис. грн. Всього у 2023 році було отримано доходів 20423987 тис. грн. та здійснено витрат на суму 15756029 тис. грн.

У табл. 2.13 виконаємо аналіз структури витрат та доходів АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки.

Таблиця 2.13

Структурний аналіз доходів та витрат АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки

Показники	2021 рік		2022 рік		2023 рік	
	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %
Процентні доходи	8702055	68,4	11566183	75,6	17369733	82,9
Комісійні доходи	2 333 605	18,3	2327460	15,2	2260965	10,8
Доходи за іншими статтями	1693333	13,3	1408376	9,2	1322861	6,3
Всього доходи	12 728 993	100	15302019	100	20953559	100
Процентні витрати	3442539	42,7	6571938	34,0	10690068	65,6
Комісійні витрати	753246	9,3	906636	4,7	964194	5,9
Збиток від зменшень корисності, визначеним згідно з МСФЗ 9	1532	0,02	7071168	36,6	167 519	1,0
Витрати на виплати працівникам	2103050	26,1	2535646	13,1	2 941 919	18,1
Амортизаційні витрати	316171	3,9	365780	1,9	427 404	2,6
Інші адміністративні та операційні витрати	1207335	15,0	1380922	7,2	1068390	6,6
Витрати за іншими статтями	236754	2,9	478505	2,5	26107	0,2
Всього витрат	8060627	100,0	19310595	100,0	16285601	100,0

Процентні доходи АБ «Укргазбанк» у 2021 році складають 68,4%, у 2021 році 75,6% та 82,9% у 2023 році, збільшується не тільки сума доходів а й їх частка. Комісійні доходи зменшуються як за натуральним вираженням так і зменшується їх частка з 18,3% у 2021 році до 10,8% у 2023 році. Всі інші статті доходів в сукупності у 2021 році мають частку 13,3% та 6,3% у 2023 році, тобто їх частка є доволі незначною. Комісійні витрати мають незначну вагу у структурі витрат та складають 9,3% у 2021 році, 4,7% у 2022 році та 5,9% у 2023 році.

У структурі витрат найбільша частка це процентні витрати які на початок досліджуваного періоду складають 42,7% а на його кінець 65,6%. Необхідно відмітити, що у збитковому 2022 році частка комісійних витрат становила 34,0%, при цьому значно збільшилася частка збитку від зменшень корисності, визначеним згідно з МСФЗ 9 з 0,02% у 2021 році до 36,6%. Витрати на виплати працівникам також займають значну частку, від 26,1% у 2021 році до 18,1% у 2023 році.

Отже у 2023 році найбільша частка витрат це процентні витрати. І хоча всі інші статті витрат збільшуються у натуральному виразі, їх частка має спадну динаміку.

В результат можемо підсумувати, що ефективна робота АБ «Укргазбанк» у 2023 році призвела до можливості демонструвати прибуткову діяльність та поліпшення операційних показників.

2.3. Аналіз ефективності використання капіталу банку

Відповідно до рішення Правління Національного банку України від 27.06.2019 №438-рш АБ «Укргазбанк» визначено системно-важливим банком станом на 01.01.2019, а згідно з рішенням Правління Національного банку України від 08.03.2023 №95-рш, цей статус підтверджено в межах щорічного перегляду переліку системно важливих банків України станом на 01.01.2023. Статус системної важливості визначає для АБ «Укргазбанк» застосування підвищених вимог щодо нормативу кредитного ризику. Тому виконаємо аналіз дотримання економічних нормативів капіталу АБ «Укргазбанком» за банківською системою України. Станом на кінець дня 31 грудня 2023 та 2022 років мінімальний рівень показника співвідношення капіталу та активів зважених на ризик («показник адекватності капіталу за українськими нормативними вимогами»), становить 10%. Станом на кінець дня 31 грудня досліджуваних років коефіцієнт достатності капіталу АБ «Укргазбанк» становить (табл. 2.14, рис. 2.13) [66]:

Таблиця 2.14

Коефіцієнт достатності капіталу АБ «Укргазбанк» згідно вимог НБУ,
2021-2023 роки, [66]

Показник	31 грудня 2021	31 грудня 2022	31 грудня 2023
Основний капітал	8 701 893	7 538 083	8 260 719
Додатковий капітал	2 771 199	64 000	3 109 166
Відвернення	-	-	-
Регулятивний капітал	11 473 092	7 602 083	11 369 886
Норматив Н2, %	19,67	10,88	15,81
Норматив Н3, %	14,92	10,79	11,49

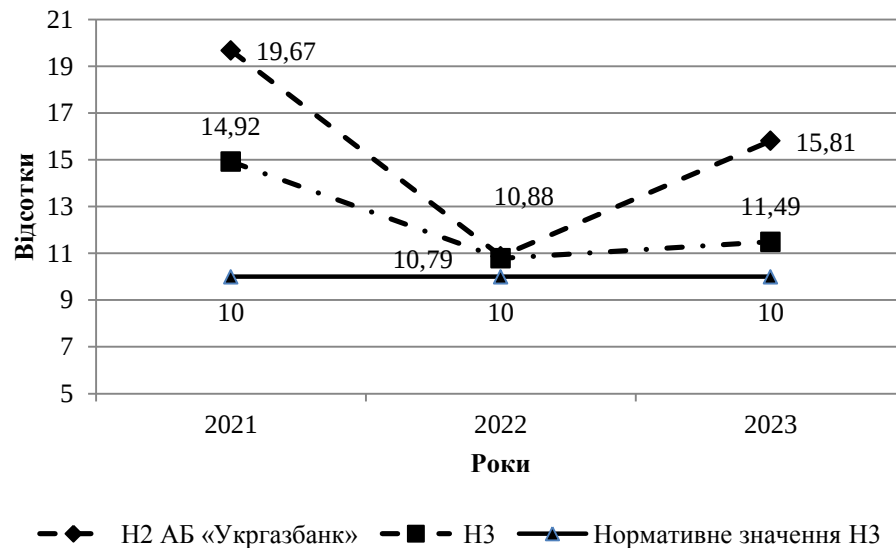

Рис. 2.13. Динаміка показника адекватності капіталу за українськими нормативними вимогами АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки

Банк відповідає нормативним вимогам щодо показника рівня капіталу банківською системою України за періоди, що закінчилися 31 грудня 2021, 2022 та 2023 років, найнижче значення спостерігається у збитковий 2022 рік.

У табл. 2.15, рис. 2.14 наведено склад позиції АБ «Укргазбанк» за капіталом, розрахованої згідно з вимогами Базельської угоди [66].

Таблиця 2.15

Коефіцієнт достатності капіталу АБ «Укргазбанк» згідно з вимогами Базельської угоди, 2021-2023 роки, [66]

Показник	31 грудня 2021	31 грудня 2022	31 грудня 2023
Капітал першого рівня	12 703 137	8 852 72	10 765 230
Капітал другого рівня	(1 104 489)	(1 966 745)	425 973
Всього капітал	11 598 648	6 885 984	11 191 203
Активи, зважені за ризиком	66 830 970	79 034 713	79 681 322
Показник достатності капіталу I рівня, %	19,01	11,20	13,51
Сукупний показник достатності капіталу, %	17,36	8,71	14,04

Станом на кінець дня 31 грудня 2021, 2022 та 2023 років мінімальний рівень показника достатності капіталу згідно з вимогами Базель I становить 8% та мінімальний рівень показника достатності капіталу першого рівня – 4%.

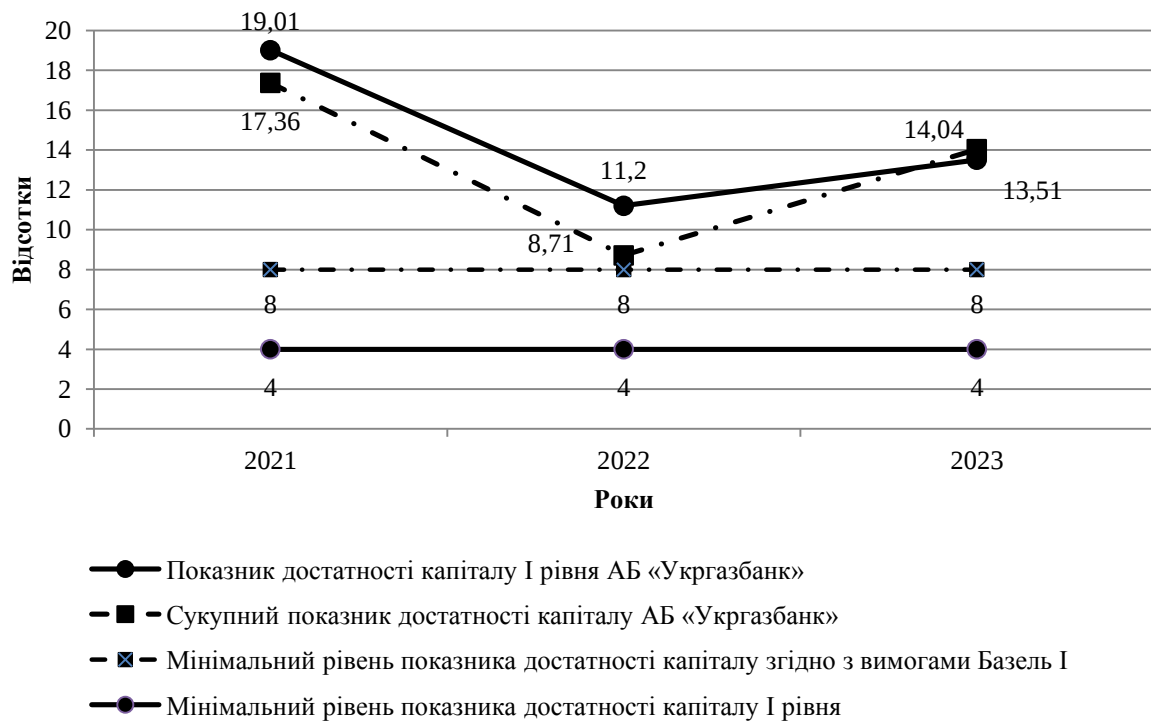

Рис. 2.14. Динаміка показника адекватності капіталу АБ «Укргазбанк» згідно з положеннями Базельської угоди за 2021-2023 роки

У 2022 році даний показник має найнижчі значення достатності капіталу і найвище значення капіталу другого рівня, проте розраховане значення є вищим нормативного. Як бачимо за табл. 2.16, АБ «Укргазбанк» дотримувався показника достатності капіталу, розрахованого згідно з положеннями Базельської угоди.

Таблиця 2.16

Аналіз дотримання нормативів кредитних ризиків АБ «Укргазбанк»
за 2021-2023 роки

Показник	Нормативне значення	Значення показника, %		
		2021	2022	2023
Максимальний розмір кредитного ризику на одного контрагента (Н7)	Не більше 20% регулятивного капіталу	11,72	23,10	14,83
Норматив великих кредитних ризиків (Н8)	Не більше 800%	92,78	387,60	247,82
Ліміти довгої відкритої валютної позиції	Не більше 5%	3,93	2,36	1,28
Ліміти короткої відкритої валютної позиції	Не більше 15%	0,82	0,13	0,27
Максимальний розмір кредитного ризику за операціями зобов'язаними з банком особами (Н9)	Не більше 25%	0,21	0,30	0,15

Як бачимо з табл. 2.16, АБ «Укргазбанк» повністю дотримується обмежень щодо операцій з пов'язаними з ним особами, що встановлені відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність», та нормативних актів Національного банку України, та нормативу Максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами. Це означає що АБ «Укргазбанк» має достатній запас капіталу для подальшого здійснення активних операцій.

Довгострокову стабільність діяльності банку забезпечує його фінансова стійкість, тому виконаємо дослідження якості капіталу на предмет забезпечення фінансової стійкості банку (табл. 2.17, рис. 2.15).

Таблиця 2.17

Аналіз показників фінансової стійкості АБ «Укргазбанк»
за 2021-2023 роки

Показники	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
	2021	2022	2023	<u>2022</u> 2021	<u>2023</u> 2022	<u>2022</u> 2021	<u>2023</u> 2022
1	2	3	4	5	6	7	8
Вихідні дані для розрахунків							
Активи	123271516	131645949	175867383	8374433	44221434	106,8	133,6
Власний капітал	11630902	6916122	11245652	-4714780	4 329 530	59,5	162,6
Статутний капітал	13837000	13837000	13837000	0	0	100,0	100,0
Залучені кошти	108814390	122732734	162528834	13918344	39796100	112,8	132,4
Основні засоби та нематеріальні активи	1187141	1 234 025	1225785	46 884	-8 240	103,9	99,3
Розраховані показники							
Коефіцієнт співвідношення власного капіталу та активів, %	9,44	5,25	6,39	-4,18	1,14	55,7	121,7
Відношення статутного капіталу до власного капіталу, %	118,97	200,07	123,04	81,10	-77,03	168,2	61,5
Коефіцієнт співвідношення власного капіталу та залучених коштів	10,69	5,64	6,92	-5,05	1,28	52,7	122,8
Коефіцієнт мультиплікатора капіталу	8,91	9,51	12,71	0,61	3,20	106,8	133,6
Коефіцієнт фінансового важеля, %	9,36	17,75	14,45	8,39	-3,29	189,7	81,4

Продовження табл. 2.17

1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий процентний спред, %	4,6	4,4	5,4	-0,2	1	95,7	122,7
Процентна маржа, %	4,6	4,3	5,1	-0,3	0,8	93,5	118,6
Коефіцієнт захищеності власного капіталу	0,10	0,18	0,11	0,1	-0,1	174,8	61,1
Залежність банку від його засновників	1,19	2,00	1,23	0,8	-0,8	168,2	61,5

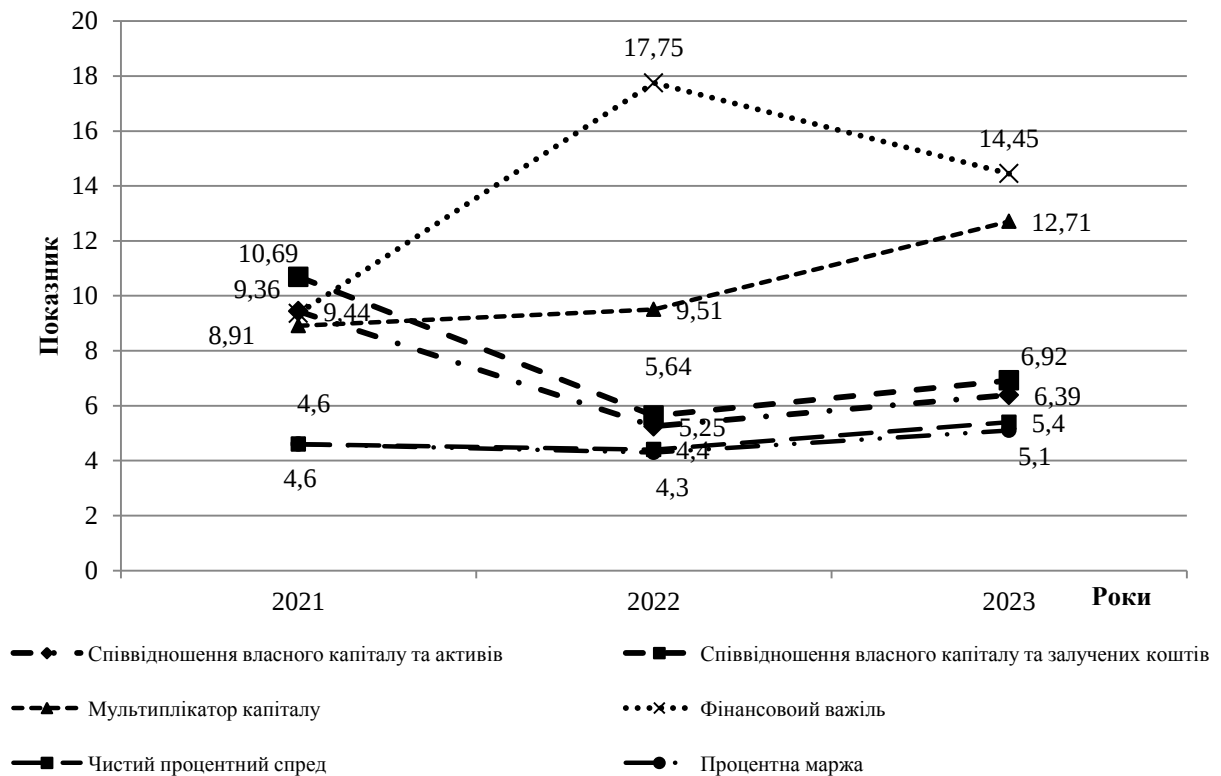

Рис. 2.15. Динаміка коефіцієнтів фінансової стійкості, спреду та маржі АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки

Коефіцієнт співвідношення власного капіталу та активів за оптимального значення 4%, за досліджуваний період знизився з 9,44% у 2021 році до 6,39% у 2023 році, у 2022 році, коли банк отримав збиток він становив 5,25%. Отже банк має високий рівень фінансування активів за рахунок власного капіталу. Позитивною вважається динаміка зростання.

Відношення статутного капіталу до власного капіталу свідчить про перевищення статутного капіталу над власним капіталом за рахунок наявності

непокритого збитку та інших статей, спостерігається значне збільшення розриву у 2022 році та деяке зменшення у 2023 році.

Коефіцієнт співвідношення власного капіталу та залучених коштів підтверджує зростання залежності діяльності банку від залучених коштів.

Коефіцієнт мультиплікатора капіталу має зростаючу динаміку та збільшується у 2022 році на 0,61 та у 2023 році на 3,20 одиниці. Як відомо, чим вище його значення коефіцієнта, тим менш стабільний банк, але зростання цього коефіцієнта є фактором зростання прибутковості акціонерного капіталу. Тому результат 2021-2023 років свідчить про погіршення фінансової стійкості банку.

Коефіцієнт фінансового важеля оцінює здатність банку залучати кошти на фінансовому ринку тому його збільшення є позитивним моментом.

Ефективність виконання банком функції посередника між вкладниками та позичальниками оцінюються за допомогою показника чистий процентний спред, а також рівень конкуренції на ринку. Як правило, при загостренні конкурентної боротьби спред скорочується і менеджери банку змушені шукати інші шляхи одержання прибутків.

Для АБ «Укргазбанк» чистий процентний спред за 2021 рік склав 4,6%, чистий процентний спред за 2022 рік склав 4,4%, тобто зменшився на 0,2%, чистий процентний спред за 2023 рік склав 5,4%, відбулося зростання даного показника на 1%.

Процентна маржа склала 4,6% у 2021 році, у 2022 році процентна маржа склала 4,3% та у 2023 році процентна маржа склала 5,1%. За рахунок вищої бізнес-активності у 2023 році порівняно з 2022 роком АБ «Укргазбанк» досягнув посилення своїх ринкових позицій [66].

Коефіцієнт захищеності власного капіталу характеризує захищеність власного капіталу від інфляції через вкладення коштів у нерухомість, обладнання та інші матеріальні активи має найвище значення у 2022 році, що пов'язано з найменшою вартістю власного капіталу. Залежність банку від його засновників має найвищий показник у 2022 році.

Таблиця 2.18

Вихідні дані та результати факторного аналізу коефіцієнта співвідношення власного капіталу та залучених коштів методом ланцюгових підстановок

Роки	Коефіцієнт співвідношення власного капіталу та залучених коштів	Власний капітал	Залучені кошти	Всього	Приріст коефіцієнту співвідношення власного капіталу та залучених коштів за рахунок:	
2021	0,106887536	11630902	108814 90	-	-	-
2022	0,056351079	6916122	122732734	-0,051	-0,043	-0,007
2023	0,069191735	11245652	162528834	0,013	0,035	-0,022

Отримані результати свідчать про те, що на значення коефіцієнту співвідношення власних та залучених коштів у 2022 році більшою мірою вплинуло зменшення власного капіталу, натомість у 2023 році збільшення обсягу залучених коштів знизило показник на 0,022 п., в той час, коли приріст власного капіталу збільшив його на 0,035 п.

Одними з найважливіших показників, які характеризують фінансову стійкість комерційного банку є ліквідність, вона показують достатність власних коштів для забезпечення захисту інтересів його вкладників та інших кредиторів, а також характеризують здатність банку забезпечувати своєчасне виконання своїх грошових зобов'язань.

Поняття ліквідності банку включає здатність банку виконувати не лише боргові й позабалансові зобов'язання, а й забезпечувати грошовими коштами своїх клієнтів. Іншими словами, ліквідність банку обов'язково передбачає платоспроможність, але, крім неї, ще й можливості вести окремі категорії активних операцій. Недостатній рівень ліквідності майже завжди є першою ознакою наявності в установи банку фінансових труднощів. У цій ситуації він, як правило, втрачає депозити, що зменшує його готівкові кошти та змушує реалізовувати найліквідніші активи. Аналіз основних показників ліквідності АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки виконаємо в табл. 2.19, рис. 2.16. Як бачимо з табл. 2.19 та рис. 2.16, показники миттєвої та загальної ліквідності за досліджуваний період не зазнали кардинальних змін, вони залишаються практично на одному рівні.

Таблиця 2.19

Аналіз показників ліквідності АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки

Показники	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
	2021	2022	2023	$\frac{2022}{2021}$	$\frac{2023}{2022}$	$\frac{2022}{2021}$	$\frac{2023}{2022}$
Вихідні дані для розрахунків							
Активи, тис. грн.	123271516	131645949	175867383	8374433	44221434	106,8	133,6
Грошові кошти та їх еквіваленти, тис. грн.	30 188 103	35346787	49749451	5158684	14402664	117,1	140,7
Кошти банків, тис. грн.	4 799 959	5 568 569	2794957	768610	-2773612	116,0	50,2
Зобов'язання, тис. грн.	108814390	122732734	162528834	13918344	39796100	112,8	132,4
Розраховані показники							
Коефіцієнт миттєвої ліквідності, коеф.	0,322	0,333	0,323	0,012	-0,010	103,7	97,0
Коефіцієнт загальної ліквідності, коеф.	1,133	1,073	1,082	-0,060	0,009	94,7	100,9
Показники офіційної звітності банку							
LCR _{вв} , коефіцієнт покриття ліквідністю за всіма валютами, %	166,04	142,73	189,78	-23,31	47,05	85,9	132,9
LCR _{ів} , коефіцієнт покриття ліквідністю в іноземній валюті, %	146,65	167,15	217,69	20,5	50,54	113,9	130,2
NSFR, коефіцієнт чистого стабільного фінансування, %	-	113,89	139,18	113,89	25,29	-	122,2

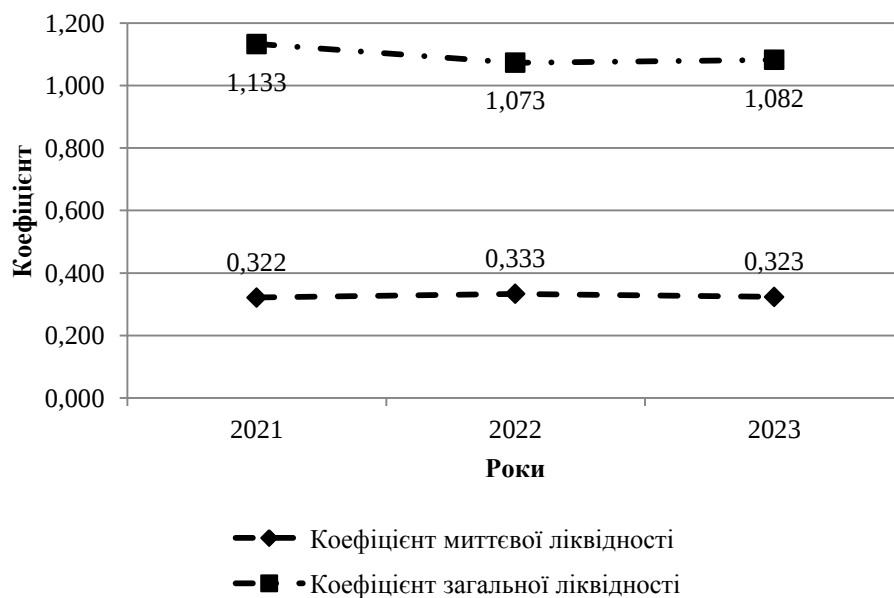

Рис. 2.16. Динаміка коефіцієнтів ліквідності АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки

Значення коефіцієнтів покриття ліквідності в усіх валютах та окремо в іноземних валютах, та коефіцієнту чистого стабільного фінансування відповідають нормативним вимогам Національного банку. Так нормативні значення станом на 31 грудня 2023 та 31 грудня 2022 років щодо мінімального рівня коефіцієнтів покриття ліквідністю в усіх валютах становлять не менше 100% та нормативне значення станом на 31 грудня 2023 щодо мінімального значення коефіцієнту чистого стабільного фінансування становить не менше 100% та 31 грудня 2022 років становить не менше 90%.

Основним оцінюючим результатом (показником) діяльності банківської установи є розмір отриманого прибутку, проте ефективність окупності прибутком статутного і загального капіталу, активів, витрат банківської установи визначає їх рентабельність.

Як відомо: «Рентабельність – відносний показник економічної ефективності, який показує рівень ефективності використання ресурсів і капіталу банку [3, с. 395-397].

В табл. 2.20 виконаємо розрахунок рентабельності АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки, при цьому необхідно врахувати, що 2022 рік для досліджуваного банку був збитковим, тому показники рентабельності матимуть від’ємні значення.

Загальну рентабельність активів та загальну рентабельність власного капіталу визначатимемо як відношення прибутку (збитку) до оподаткування до величини активів чи власного капіталу, а чисту рентабельність як відношення чистого прибутку (збитку) до вказаних показників.

Загальна рентабельність активів у 2021 році становить 3,80%, чиста рентабельність 3,06%, як бачимо витрати на сплату податку мають негативний вплив на показник рентабельності зменшивши його на 0,74 одиниці, загальна ж рентабельність власного капіталу становить 40,28% та його чиста рентабельність становить 32,42%, сплата податку погіршила показник рентабельності на 7,86 одиниці.

Таблиця 2.20

Аналіз показників рентабельності АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки

Показники	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
	2021	2022	2023	$\frac{2022}{2021}$	$\frac{2023}{2022}$	$\frac{2022}{2021}$	$\frac{2023}{2022}$
Вихідні дані							
Активи, тис. грн.	123271516	131645949	175867383	8374433	44221434	106,8	133,6
Власний капітал, тис. грн.	11630902	6916122	11245652	-4714780	4 329 530	59,5	162,6
Прибуток (збиток) до оподаткування, тис. грн.	4 685 363	-3999139	4660903	-8684502	8660042	-	-
Прибуток (збиток), тис. грн.	3 771 007	-3861513	1936426	-7632520	5797939	-	-
Розраховані показники							
Загальна рентабельність активів, %	3,80	-3,04	2,65	-6,8	5,7	-	-
Чиста рентабельність активів, %	3,06	-2,93	1,10	-6,0	4,0	-	-
Загальна рентабельність власного капіталу, %	40,28	-57,82	41,45	-98,1	99,3	-	-
Чиста рентабельність власного капіталу, %	32,42	-55,83	17,22	-88,3	73,1	-	-
Рентабельність статутного капіталу	27,25	-27,91	13,99	-55,16	41,90	-	-

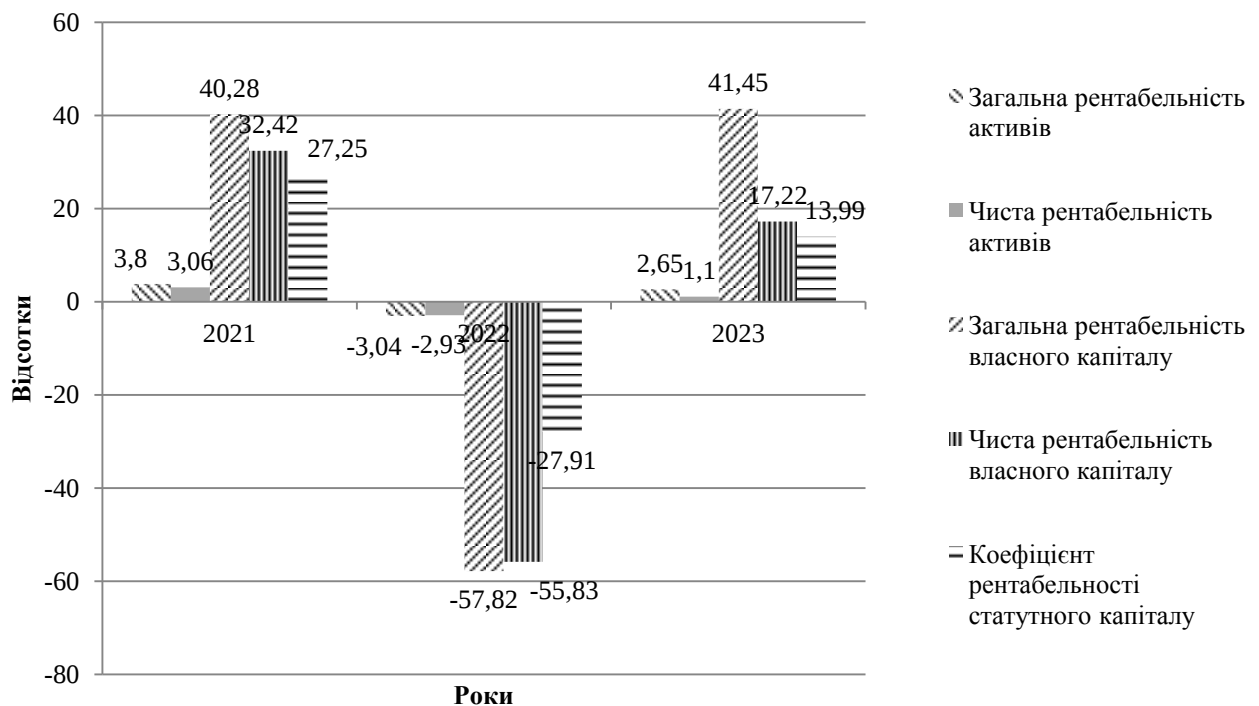

Рис. 2.17. Динаміка показників рентабельності АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 роки

Загальна рентабельність активів у 2022 році склала -3,04%, чиста рентабельність активів -2,93%, загальна рентабельність власного капіталу склала -57,82% та чиста рентабельність -55,83%, це зумовлено формуванням значного обсягу резервів за кредитними збитками у обсязі 7,1 млрд. грн., при плановому значенні показника 1,2 млрд. грн. У той же час, якби фактичний обсяг формування резервів не відхилявся від планового та без урахування благодійної допомоги на підтримку ЗСУ у обсязі 350 млн. грн., рентабельність чистих активів банку склала б близько 2%, а балансового капіталу – близько 28%.

Загальна рентабельність активів у 2023 році склала 2,65% та чиста рентабельність активів склала 1,10%, загальна рентабельність власного капіталу склала 41,45% та чиста рентабельність власного капіталу склала 17,22 % відповідно.

Визначено ефективність використання коштів власників та доцільність їх вкладання до банку, яку можна розрахувати за допомогою коефіцієнта рентабельності статутного капіталу, найвище значення ефективності використання коштів власників є у 2021 році, від’ємне значення у 2022 році та значне покращення даного показника у 2023 році.

Як бачимо, у 2023 році АБ «Укргазбанк» значно покращив показники рентабельності у порівнянні з 2022 роком, але показники рентабельності 2021 році були вищими, за винятком чистої рентабельності власного капіталу.

Таким чином, незважаючи на труднощі роботи в умовах війни, загальні фінансові показники мають зростаючу динаміку та відображають покращення діяльності АБ «Укргазбанк» у 2023 році. Банк продемонстрував кращий показник прибутку до оподаткування та кращий показник чистого прибутку, покращення маржі, а також стабілізацію управління продуктивністю.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ БАНКУ

3.1. Удосконалення механізму формування капіталу банку

Метою формування капіталу банку, функціонування якого є забезпечення банків достатністю капіталу, що відповідає вимогам НБУ, щоб здійснювати активні операції, забезпечувати захист інтересів незастрахованих вкладників та кредиторів банку, сприяти стабільному функціонуванню банку й зниженню ризиків, що виникають у процесі її діяльності.

Чинники що мають активний вплив на розмір капіталу банку:

1. Граничний розмір активних операцій банку - означає, що банки орієнтовані на певне коло клієнтів, які повинні мати власні витрати в такому обсязі, щоб задовольнити потреби своїх постійних клієнтів у позикових коштах, не порушуючи встановлені стандарти (нормативи).

2. Специфіка клієнта банку - серед клієнтів банку переважають великі кредитоємні підприємства, які вимагають від нього більшої суми власних коштів, водночас у загальному обсязі активних операцій порівняно з банком, який орієнтується на обслуговування більшої кількості дрібних позичальників, оскільки в першому випадку у банку будуть великі ризики на одного позичальника, які обмеженими.

3. Характер і ступінь ризику активних операцій банку - орієнтація банку на високоризикові операції з використанням нових фінансових технологій вимагає більшого обсягу власних коштів. І навпаки, переважання кредитів у кредитному портфелі банку та позиція з мінімальним ризиком дозволяє відносно зменшення власних коштів банку.

4. Розвиток ринку кредитних ресурсів і кредитна політика НБУ, тобто лібералізація кредитної політики банку з розвитком ринку полегшує доступ до кредитних ресурсів і знижує рівень необхідних банку власних коштів.

Банкам України і надалі слід впроваджувати процес накопичення власного капіталу та раціональне управління ним, оскільки зростання капіталу має супроводжуватись підвищенням рівня його ефективного використання [14, с. 42].

Жорсткі вимоги до якості, достатності та прозорості капіталу банків ставлять очевидну потребу переосмислення усієї довгострокової стратегії розвитку вітчизняної банківської системи, а також направлення зусиль на створення в нашій країні насправді великих стійких фінансових інституцій із капіталом, величина якого відповідатиме завданням щодо успішного протистояння негативним внутрішнім і зовнішнім факторам впливу на розвиток українського банківського сектору та врахування усіх можливих ризиків. Через це постає необхідність пошуку нових надійних джерел, які збільшать банківський капітал [14, с. 42].

У банківській практиці при формуванні власного капіталу використовують два напрями управління: залучення зовнішніх та внутрішніх джерел нарощування капіталу [32, с. 178].

Основним внутрішнім джерелом нарощування власного капіталу банківської установи є нерозподілений прибуток.

Другим, не менш важливим джерелом нарощування розмірів власного капіталу банку є переоцінка основних засобів. При оцінці цього джерела враховується те, що: «...приріст вартості майна за рахунок переоцінки власних будівель і устаткування є істотним джерелом капіталу для банків, що мають вкладення в нерухомість, вартість якої підвищується. Водночас це джерело не є доволі надійним, оскільки вартість матеріальних активів піддається значним коливанням, особливо в умовах нестабільної економіки» [4, с. 14].

В умовах фінансової кризи більшість банків нарощують свій капітал здебільшого за рахунок зовнішніх джерел. Цей підхід полягає у використанні таких фінансових інструментів, як: додаткова емісія акцій; субординований борг; емісійний дохід; бонусна емісія [68].

Субординований борг має позитивний вплив щодо нарощування капіталу банку, а саме [68, с. 65]: «...збільшення капітальної бази банку без збільшення кількості його власників; субординовані зобов'язання є дешевшим джерелом формування власного капіталу порівняно з емісією акцій і відповідно менш ризиковим; відсотки за субординованим боргом сплачуються за рахунок збільшення валових витрат; інвестиційні ризики суб'єктів ринку обмежені у часі і мають довгостроковий характер» [68, с. 65].

Механізм формування власного капіталу відображає один з напрямків стратегії розвитку банку, метою функціонування якого є забезпечення банків достатнім обсягом власного капіталу, здатним забезпечити виконання вимог центрального банку та прибуткову діяльність [29, 30].

Основними принципами реалізації механізму формування власного капіталу банку є (рис. 3.3):

Рис. 3.1. Основні принципи реалізації механізму формування власного капіталу банку [29, 30]

Фундаментом нормативно-правового забезпечення служить Конституція України. Засади правового забезпечення механізму формування власного капіталу банку закладені в Законі України «Про банки та банківську діяльність».

Процес формування капіталу банку регламентується численними правовими нормами: «Інструкцією про порядок регулювання діяльності банків в Україні», «Положенням про порядок формування та використання банками резервного фонду», «Методикою розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні» [29, 30].

Також кожен банк у процесі діяльності керується внутрішньобанківськими методичними рекомендаціями та інструктивними вказівками, що стосуються питань формування власного капіталу банку.

Інформаційне забезпечення - це основа наукового пізнання механізму формування власного капіталу банку, що вміщує різноманітну фінансову, комерційну, економічну інформацію [29, 30].

Інформаційне забезпечення має відповідати таким принципам, як: нормативність; системність; достовірність; порівнянність; відкритість.

Лише достовірна інформація дає змогу мінімізувати ризики. Для прийняття важливих управлінських рішень необхідна якісна інформація. Оскільки інформація має тенденцію швидко «старіти», то її необхідно використовувати оперативно.

Інформаційне забезпечення має інформувати необхідною інформацією не лише управлінський персонал і власників банку, а й задовольняти інтереси існуючих та потенційних клієнтів банку, НБУ та аудиторських компаній.

Структура установи банку відображає основні логічні взаємозв'язки рівнів управління, розмежовує сфери відповідальності, оптимізує процеси інформаційного забезпечення, що дає змогу досягати поставлених цілей та завдань з найбільшою ефективністю. Налагодженість внутрішньобанківських схем, процедур прийняття рішень, розподіл функцій та повноважень - запорука продуктивної взаємодії підрозділів банку [29, 30].

Організаційна структура банківських установ передбачає поділ на департаменти та відділи відповідно до основних напрямків діяльності. При цьому структура окремо взятого банку може відрізнятися від інших, хоч навіть у межах одного банку вона не є сталою, оскільки може змінюватися і вдосконалюватися, що зумовлено поставленими стратегічними завданнями. Оптимальна структура має забезпечувати ефективну скоординовану діяльність всіх функціональних підрозділів банку, їхню швидку адаптацію до сучасних умов, а також ефективне управління діяльністю банку загалом [29, 30].

Фінансові важелі механізму формування власного капіталу банківської діяльності (мінімальний розмір статутного капіталу, мінімальний розмір регулятивного капіталу, норматив адекватності регулятивного капіталу) нерозривно пов'язані з фінансовими методами.

Фінансові методи формування власного капіталу банку включають: фінансове прогнозування; фінансове планування; фінансовий контроль; фінансовий аналіз; фінансове регулювання.

Фінансове планування у банківських установах має комплексний, системний характер, що встановлює черговість дій, вибір шляхів діяльності. Планування дає змогу передбачити перспективу розвитку банку, більш раціонально використовувати всі ресурси, уникнути можливих ризиків у процесі здійснення активних і пасивних операцій, забезпечити прибуткову діяльність та нарощування банківського капіталу [29, 30].

Процес планування власного капіталу банківської установи є невід'ємною частиною внутрішньобанківського планування, оскільки саме власний капітал є захисним рубежем від неочікуваних ризиків. Тому цей процес пов'язаний з прогнозуванням динаміки ризиків банківської діяльності та обсягу активних операцій.

Саме фінансове планування власного капіталу банку передбачає як прогнозування обсягу й структури власного капіталу загалом, так і динаміки його складових частин, планування прибутковості капіталу та збільшення вартості акцій банку.

Фінансовий контроль зводиться до перевірки виконання планів, що стосуються власного капіталу банку (внутрішньобанківський контроль), контролю за дотриманням обов'язкових нормативів з боку Національного банку України та контролю, який здійснюють незалежні аудиторські компанії [29, 30].

Отже механізм формування власного капіталу банку можна розуміти як цілісну систему фінансових методів і важелів, які, спираючись на нормативно-правову та інформаційну базу, забезпечують формування власного капіталу банку на достатньому рівні.

Стратегічні цілі АБ «Укргазбанк» у період дії воєнного стану та післявоєнного відновлення економіки визначено (рис. 3.2):

Рис. 3.2. Стратегічні цілі АБ «Укргазбанк» у період дії воєнного стану та післявоєнного відновлення економіки [66]

При цьому, потрібно пам'ятати, що розмір власного капіталу визначається кожним банком самостійно і залежить від багатьох чинників до яких належать:

- рівень мінімальних вимог НБУ до статутного фонду. Підвищення вимог збільшує потребу у власному капіталі;
- специфіка клієнтури. При значній кількості дрібних вкладників власних коштів потрібно буде менше, ніж за наявності великих вкладників;
- характер активних операцій. Наявність значного обсягу ризикових операцій потребує відносно більшого розміру власного капіталу.

За виконаним динамічно-структурним та коефіцієнтним аналізами у другому розділі роботи, можемо зробити наступні висновки. У 2022 році спостерігається спадна динаміка усіх фінансових показників як у грошовому так і відносному визначеннях для АБ «Укргазбанк». Так відбувається закриття 51 відділення, власний капітал зменшується на 4714780 тис. грн., відбувається збільшення суми залучених коштів, зростає залежність банку від його засновників, знижуються показники адекватності капіталу за українськими нормативними вимогами та з вимогами Базельської угоди, АБ «Укргазбанк» отримує збиток.

У 2023 році ситуація налагоджується, банк отримує прибуток, але відкривається лише три відділення, збільшується власний капітал, зростаючу динаміку демонструють відносні показники, збільшується рентабельність. Проте коли порівнювати фінансові результати діяльності АБ «Укргазбанк» у 2021 році та у 2023 році, то жоден з показників не перевищив рівень результатів досягнутий банком у 2021 році, тобто 2023 рік у порівнянні з 2021 роком демонструє також спадну динаміку.

Для цього АБ «Укргазбанк» потрібно в першу чергу нарощувати власний капітал, як відомо, основне внутрішнє джерело збільшення суми власного капіталу банківської установи є нерозподілений прибуток.

Івахненко І. зазначає: «Оскільки однією з основних цілей ринкової економіки є одержання прибутку, то будь-яка діяльність повинна бути сферою

збільшення капіталу. З цієї позиції будь-який ринок є одночасно й ринком для вкладення капіталу. Сферою, де можна нагромадити капітал або його одержати, є фінансова сфера діяльності. Ринок банківських капіталів є одним із основних ринків, на яких переважають фінансові відносини» [26, с. 214].

За досліджуваний період нерозподілений прибуток АБ «Укргазбанк» має від’ємні значення, тобто непокритий збиток, що вкрай негативно впливає на величину власного капіталу.

При цьому значна частина будівель та споруд, в яких розташовані відділення АБ «Укргазбанк», є орендованими, також для їх обслуговування банк орендує транспортні засоби.

Збільшення власного капіталу можливо лише за рахунок збільшення прибутку банку.

Оскільки відкривати нові відділення на сьогодні не доцільно, тому що це вимагає значних витрат на оплату праці та оренду приміщення, в ці роботі пропонується організовувати так звані зони обслуговування, вони не вимагають значної території та працівників.

Рис. 3.3. Обґрунтування доцільності облаштування зон самообслуговування

Враховуючи складну ситуацію у нашій державі, необхідність мобільності фізичних осіб, для АБ «Укргазбанк» актуальним є здійсненні інноваційної діяльності у системі дистанційного банківського обслуговування, у напрямку урізноманітнення банківських платіжних карток.

Для своїх клієнтів як фізичних так і юридичних, АБ «Укргазбанк» пропонує більше десятка кредитних та дебетових карток з різними пакетами для фізичних осіб старше 18 років. Але сьогодні у батьків часто виникає необхідність здійснення контролю над розпорядженням грошовими коштами дітей та підлітків віком від 6 до 17 років.

Відповідно до законодавства України діти віком від 6 до 14 років не можуть самостійно розпоряджатися банківською картою. Тому «дитячу» картку пропонується зробити впровадивши елементи контролю за витратами грошей з боку батьків.

Оскільки дитяча картка буде прив'язана до облікового запису одного з батьків, їм буде легко контролювати витрати дитини, при цьому є певні умови оформлення дитячої картки: наявність картки цього ж банку у одного з батьків дитини; особистий номер телефону у дитини; документ, що посвідчує особу в залежності від віку дитини; документ, що посвідчує особу та ППН одного з батьків дитини. Після активації дитячої картки банк відразу підключає SMS-повідомлення на телефон одного з батьків та дитини.

При використанні картки в магазині чи за посередництвом банкомату батьки одразу отримуватимуть SMS-повідомлення на мобільний телефон. Задля безпеки здійснення покупки чи послуги в Інтернеті, батькам на мобільний телефон приходитиме код безпеки яким вони мають підтвердити фінансову операцію. Діти також отримують можливість розраховуватися картою чи смартфоном безконтактно.

На дитячу картку батьки можуть встановлювати обмеження у використанні коштів. Таким чином, батьки завжди будуть поінформовані про витрати коштів дитиною, а дитина, в свою чергу, вчитиметься планувати бюджет, робити власні заощадження, проводити різні фінансові операції.

Окрім цього, особливістю дитячої картки буде сервіс грошового заохочення «Працюй - заробляй». Для стимулювання дітей батьки матимуть можливість через мобільний додаток задавати дитині різні завдання. За їх виконання вона отримуватиме кошти на власну картку. Так, за допомогою зазначеного сервісу батьки зможуть створювати разові чи періодичні завдання з будь-яких категорій - від навчання до домашніх справ.

Визначення завдання в мобільному додатку передбачатиме такі можливості:

- встановлення батьками терміну виконання та вартості того чи іншого завдання;
- можливість доступу дитини до перегляду всіх своїх завдань у мобільному додатку;
- підтвердження дитиною факту виконання завдання безпосередньо у додатку або шляхом додавання фото результатів;
- виплата винагороди за результатами виконання дитиною завдання у визначений термін шляхом переведення батьками визначеної ними суми коштів на картку.

Впровадження нових банківських інструментів вимагає додаткових витрат з боку банку.

У табл. 3.1 зведено всі витрати необхідні для реалізації нового банківського продукту - картки.

Таблиця 3.1

Розрахунок витрат на створення та впровадження
дитячої картки АБ «Укргазбанк»

Назва витрат	Ціна за од., грн./осіб	Кількість, одиниць	Сума витрат, грн.
1	2	3	4
Виготовлення картки з чіпом, в якому буде закладено додатковий функціонал	35	400 000	14 000 000
Розробка нового функціоналу мобільного додатку для картки	100 000	1	100 000
Програмне забезпечення для налаштування	300 000	1	300 000

Продовження табл. 3.1

1	2	3	4
сервісу грошового заохочення «Працюй - Заробляй»	-		
Сертифікація картки	-	-	150 000
Витрати на рекламу нової картки	-	-	4 000 000
Навчання персоналу операціям з картою	-	100	200 000
Інші витрати, пов'язані із обслуговуванням картки	-	-	180 000
Всього витрат	-	-	18 930 000

Вцілому на впровадження дитячої картки АБ «Укргазбанк», банку для початку необхідно здійснити витрати в сумі 18 930 тис. грн., основна частина яких це витрати саме на виготовлення банківських карток в сумі 14000 тис. грн. та рекламні заходи - 4000 грн..

Для розширення знань і навиків працівників АБ «Укргазбанк» задля якісного обслуговування дитячої картки необхідно проведення курсів для ознайомлення співробітників банку з особливостями впроваджуваної нової банківської картки. Обсяг витрат на навчання 100 співробітників банку складатиме 200 тис. грн.

Програмне забезпечення для налаштування сервісу грошового заохочення «Працюй - Заробляй» розроблятиметься на базі існуючого мобільного додатку, вартість якого становитиме 300 тис. грн.

Також для впровадження нової банківської дитячої картки АБ «Укргазбанк» необхідно пройти сертифікацію регуляторними органами Національного банку України на відповідність стандарту PSDSS (стандарт безпеки даних індустрії платіжних карток). Стандарт розроблено Радою стандартів безпеки індустрії платіжних карток, заснованою міжнародними платіжними системами, такими як: Visa, MasterCard, American, Express, JCB і Discover. Сума витрат на цей сервіс заплановано в сумі 150 тис. грн.

Просування нового продукту АБ «Укргазбанк» на ринок банківських послуг відбуватиметься шляхом проведення рекламної кампанії: в медіа, до якої належать реклама в ЗМІ та зовнішня реклама; телефонна реклама; пряма реклама, до якої відносять консультаційні бесіди з клієнтами; рекламні листівки

тощо; реклама на місці продажу або на місці контакту із клієнтом - рекламні матеріали на місцях обслуговування клієнтів, реклама у вітринах та фойє банків. Реклама дитячої картки вартуватиме 4000 тис. грн.

При наявності на картці кредитного ліміту, оплата відсотків відбудуватиметься за рахунок коштів через сервіс «Працюй-Заробляй».

Також обслуговування дитячої картки передбачає послугу нарахування 6% річних на залишок коштів на рахунку у розмірі не менше 500 грн.

У табл. 3.2 наведена більш детальна характеристика тарифів дитячої картки АБ «Укргазбанк».

Таблиця 3.2

Детальна характеристика тарифів дитячої картки АБ «Укргазбанк»

Назва	Вартість обслуговування
1. Вартість обслуговування карти	Безкоштовно (у разі активного користування, не менше 7 платежів на місяць, інакше вартість обслуговування обійдеться 50 грн./міс.)
2. Випуск карти	
2.1. Нова карта	Безкоштовно
2.2. Перевипуск втраченої карти	Безкоштовно
3. Зняття готівки	
3.1. В банкоматах АБ «Укргазбанк»	Без комісій з лімітом зняття готівки до 5000 грн./міс., за перевищення ліміту комісія 0,6%
3.2. В банкоматах інших банків	1%
4. Кеш-бек по карті	До 5%
5. Поповнення карти	Безкоштовно
6. Переказ власних коштів	
6.1. На карту АБ «Укргазбанк»	Без комісій
6.2. На карту іншого банку	1% від суми
7. Мобільні сервіси	
7.1. Доступ до мобільного додатку	Безкоштовно
7.2. SMS-інформування	Безкоштовно

У разі бажання батьків буде моди віть оформлення дитячого депозиту з безстроковим терміном вкладу до повноліття дитини. Мінімальна стартова сума вкладу для відкриття депозиту становитиме 500 грн. під 8,5% річних. Мінімальна сума поповнення дорівнює початковому вкладу, за максимальною сумою обмежень немає. Буде можливість закриття дитячого депозиту достроково коли батьки захочуть закрити депозит і забрати гроші в перші два

роки. В такому разі банком буде перераховано депозитну ставку на мінімальну - 0,01% річних. Відсотки можуть виплачуватися раз на рік. Також передбачено функцію кеш-беку, що передбачатиме отримання бонусів за покупки.

3.2. Економічний ефект впровадження нового банківського продукту

Для реального впровадження будь-якого нового банківського продукту, необхідно дослідити доцільність та ефективність його впровадження. Для цього необхідно розрахувати основні показники ефективності інвестиційного проекту такі як індекс доходності (PI), чиста приведена вартість (NPV), індекс рентабельності (KOI) та дисконтований термін окупності DPP).

Для виконання необхідних розрахунків спрогнозуємо можливості отримання банком доходів, витрат та прибутку від реалізації нового банківського продукту. Основним джерелом процентних доходів банку від дитячої картки є кредитування, комісійними доходами є доходи, що будуть отримані від використання картки для зняття готівки в інших банках, переказу коштів на карту іншого банку та інше (табл.3.3).

Таблиця 3.3

Розрахунок ефективності впровадження дитячої картки АБ «Укргазбанк»

Показники	0	1	2	3	Всього
Інвестиційні витрати, тис. грн.	18 930	-	-	-	18 930
Процентні доходи, тис. грн.	-	5 000	7 000	9 000	21 000
Процентні витрати, тис. грн.		700	1 200	1 665	3 565
Комісійні доходи, тис. грн.	-	12 000	15 000	18 000	45 000
Комісійні витрати, тис. грн.		410	530	640	1 580
Інші доходи, тис. грн.	-	300	380	450	1 130
Операційні витрати, тис. грн.	-	4 850	5 550	6 000	16 400
Інші витрати, тис. грн.	-	180	200	250	630
Прибуток до оподаткування, тис. грн.	-	11 160	14 900	18 895	44 955
Податок на прибуток, тис. грн.	-	2 008,8	2 682	3 401,1	8 091,9
Чистий прибуток, тис. грн.	-	9 151,2	12 218	15 493,9	36 863,1
Амортизація продукту інтелектуальної власності, тис. грн.	-	900	1 500	1 900	4 300
Грошовий потік, тис. грн.	-	10 051,2	13 718	17 393,9	41 163,1
Дисконтований грошовий потік, тис. грн.	-	8 376	9 526,3	10 066	27 968,3

За рахунок реалізації дитячої картки АБ «Укргазбанк» планує отримати грошові потоки у розмірі 41 163,1 тис. грн.

Визначимо дисконтований грошовий потік проекту. Дисконтування грошового потоку визначається за формулою (3.1):

$$FV = PV_1 \frac{1}{(1+i)} + PV_2 \frac{1}{(1+i)^2} + PV_3 \frac{1}{(1+i)^3} + \dots + PV_n \frac{1}{(1+i)^n} \quad (3.1)$$

де FV - поточна вартість майбутніх грошових потоків; PV_1, PV_2, PV_3, PV_n - величина грошового потоку в 1-й, 2-й, 3-й, n-й рік; i - ставка дисконту;

Визначимо дисконтований грошовий потік запропонованого проекту, враховуючи ставку дисконту на рівні 20%:

$$FV = 10051.2 \frac{1}{(1+0.2)} + 13718 \frac{1}{(1+0.2)^2} + 17393.9 \frac{1}{(1+0.2)^3} = 27968.3 \text{ тис. грн.}$$

Тоді показники ефективності реалізації пропонуваного проекту.

1. Чистий приведений дохід:

$$\text{ЧПД} = 27\,968,3 - 18\,930 = 9\,038,3 \text{ тис. грн.}$$

Чистий приведений дохід величина додатна, тобто реальні вигоди від реалізації проекту перевищують затрати на проект на 11875,75 тис. грн.

2. Індекс (коефіцієнт) доходності:

$$\text{ІД} = 27\,968,3 : 18\,930 = 1,48 \text{ грн.}$$

Тобто з 1 грн. інвестицій ми отримаємо 1,48 грн. дисконтованого чистого грошового потоку за весь період життєвого циклу проекту. Коефіцієнт доходності більший одиниці, тобто інвестування є доцільним.

3. Коефіцієнт рентабельності пропонуваного проекту:

$$\text{ІР} = 36\,863,1 : 18\,930 = 1,95 \text{ грн.}$$

Отже, з 1 грн. інвестицій банк отримає 1,95 грн. чистого прибутку щорічно.

4. Дисконтований період окупності:

$$\text{ПО}_{\text{диск}} = 18\,930 / 27\,968,3 : 3 = 2,03 \text{ року}$$

Отже, період, за який окупиться пропонуваний проект, становитиме 2,03 року. Зведемо розраховані вище показники реалізації проекту впровадження дитячої картки АБ «Укргазбанк» у табл. 3.4

Таблиця 3.4

Основні показники реалізації проекту дитячої картки АБ «Укргазбанк»

Показники	Базис- ний рік 2023	Проектний рік			Відхилення					
					Абсолютне, (+;-)			Відносне, %		
		2024	2025	2026	2024/ 2023	2025/ 2024	2026/ 2025	2024/ 2023	2025/ 2024	2026/ 2025
Процентні доходи	17369733	17384784	17405855	17432947	15051	21071	27092	100,09	100,12	100,16
Процентні витрати	10690068	10696696	10708057	10723822	6628	11362	15764	100,06	100,11	100,15
Комісійні доходи	2260965	2274599	2291642	2312094	13634	17043	20451	100,60	100,75	100,89
Комісійні витрати	964194	964758	965487	966368	564	729	881	100,06	100,08	100,09
Операційні витрати	4605232	4616874	4631148	4647143	11642	14274	15995	100,25	100,31	100,35
Інші доходи	1322861	1326718	1331604	1337390	3857	4886	5786	100,29	100,37	100,43
Інші витрати	1068390	1070008	1071806	1074053	1618	1798	2247	100,15	100,17	100,21
Прибуток до оподаткування	4660903	4676427	4697153	4723436	15524	20726	26283	100,33	100,44	100,56
Чистий прибуток	1936426	1942881	1951500	1962430	6455	8619	10930	100,33	100,44	100,56

Реалізація проекту впровадження нового банківського продукту – дитячої картки впливатиме на основні фінансові показники діяльності АБ «Укргазбанк» (табл. 3.5)

Таблиця 3.5

Результати реалізації впровадження нового продукту АБ «Укргазбанк»

Показники	Сума
1. Інвестиційні витрати, тис. грн.	18 930
2. Процентні доходи, тис. грн.	21 000
3. Процентні витрати, тис. грн.	3 565
4. Комісійні доходи, тис. грн.	45 000
5. Комісійні витрати, тис. грн.	1 580
6. Інші доходи, тис. грн.	1 130
7. Операційні витрати, тис. грн.	16 400
8. Інші витрати, тис. грн.	630
9. Чистий прибуток, тис. грн.	36 863 100
10. Амортизація продукту інтелектуальної власності, тис. грн.	4 300
11. Дисконтований грошовий потік, тис. грн.	27 968,3
12. Чистий приведений дохід, тис. грн.	9 038,3
13. Індекс доходності, грн.	1,48
14. Індекс рентабельності, грн.	1,95
15. Період окупності, років	2,03

Виконавши аналіз основних фінансових показників діяльності АБ «Укргазбанк» після впровадження нового банківського продукту – дитячої картки, можна зробити висновок, що даний захід є ефективним та прибутковим для банку. Так, прогнозований показник процентних доходів у 2026 році порівняно з базовим періодом збільшиться на 21 000 тис. грн. або на 0,36% за рахунок отримання коштів за відсотками за наданими кредитами.

Показник комісійних доходів у 2026 році порівняно з 2023 роком збільшиться на 45 000 тис. грн. або на 2,26% за рахунок доходів за наданими банком послуг, а саме міжбанківські перекази коштів, зняття готівки в інших банках тощо.

Зростатиме чистий прибуток банку. Так, у результаті впровадження нового банківського продукту плановий показник чистого прибутку порівняно з 2023 роком збільшиться у 2024 році на 9 151,2 тис. грн або на 0,33%, у 2025 на 21 369,2 тис. грн. 0,78%, у 2026 році на 3 6863,1 тис. грн або на 1,34% .

Сьогодні безготівкові розрахунки стають все більш популярними, тому для стимулювання населення щодо використання електронних сервісів обслуговування банку варто впроваджувати нові напрямки та технології дистанційного обслуговування клієнтів. Найбільш поширеною та такою, що користується найвищим попитом, складовою розвитку технологій безготівкових розрахунків у банківській діяльності є використання платіжних карток.

3.3. Моделювання залежності величини активів та процентного доходу досліджуваного банку

Ефективна система управління стійкістю банку вимагає якісного аналітичного забезпечення. Таке забезпечення повинне мати можливість виявляти та оцінювати чинники, що мають найбільш значний вплив на їх фінансовий стан. Показники, які мають значний вплив на стійкість банку, залежать один від одного та мають значний вплив один на одного, хоча

описують різні сторони або різні рівні одного і того ж процесу чи стану. Взаємозв'язок між ними зумовлений певними причинами, які безпосередньо не піддаються спостереженню та реєстрації, проте їх врахування є необхідним у процесі прийняття відповідних управлінських рішень. Тому для проведення кількісної оцінки застосовують різноманітні математичні моделі.

Для подальшого дослідження використаємо одну з найпопулярніших моделей – модель парної лінійної регресії. Вона показує лінійну залежність між X та Y , причому показник X є незалежним значенням, в той час коли Y , навпаки, залежним. Рівняння лінійної регресії виглядає наступним чином:

$$y = b_1x + b_0 \quad (3.1)$$

Виконаємо дослідження залежності процентних доходів від зміни суми активів. У таблиці 3.3 показано дані вибіркового статистичного спостереження за період 2018-2023 років.

Таблиця 3.6

Вихідні дані для проведення розрахунків, млн. грн.

Роки	Активи	Процентний дохід
2018	82225	8116
2019	119137	9664
2020	142703	9576
2021	123272	8702
2022	131646	11566
2023	175867	17370

Далі побудуємо діаграму розсіювання за допомогою програми MS Excel (рис.3.1). Вона відображає лінійну залежність між процентним доходом та зміною розміру активів.

Наступним кроком є виконання пошуку невідомих параметрів досліджуваної моделі. Для цього використаємо метод найменших квадратів (МНК). Суть методу полягає у тому, що при даних b_0 , b_1 сума квадратів відхилень експериментальних даних від знайденої прямої буде найменшою.

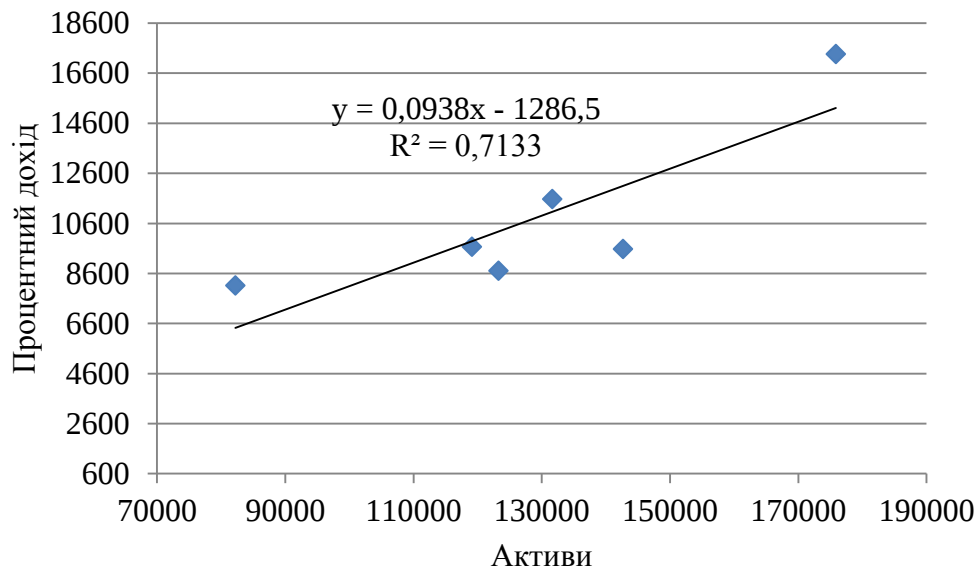

Рис. 3.4. Залежність між активами та процентним доходом АБ «Укргазбанк»

Таблиця 3.7

Залежність процентного доходу від активів АБ «Укргазбанк»

i	X_i	Y_i	$\hat{y}_i = b_0 + b_1 x_i$	$e_i = y_i - \hat{y}_i$	X_i^2	$X_i \cdot Y_i$	e_i^2
1	2	3	4	5	6	7	8
1	82225	8116	6429,61	1686,15	6760949803	667317914	2843093,81
2	119137	9664	9893,5	-229,56	14193682670	1151334811	52697,70
3	142703	9576	12104,9	-2528,65	20364069720	1366558892	6394057,69
4	123272	8702	10281,5	-1579,41	15195866657	1072715512	2494526,16
5	131646	11566	11067,3	498,85	17330655888	1522641137	248855,62
6	175867	17370	15217,1	2152,61	30929336403	3054769486	4633739,11
Сума	774849,8	64993,93	64993,9	-2,57E-10	1,04775E+11	8,835E+09	16666970,09
Середнє	129141,6	10832,32					

Розрахунок методом найменших квадратів невідомих параметрів моделі b_0, b_1 відбувається наступним чином:

1. Спочатку застосовуємо такі функції MS Excel як СУММ і СУММКВ. За їх допомогою формуємо матрицю $X'X$ (формула 3.2):

$$X'X = \begin{matrix} n & \sum_{i=1}^n x_i \\ \sum_{i=1}^n x_i & \sum_{i=1}^n x_i^2 \end{matrix} = \begin{matrix} 6 & 774849,8 \\ 774849,82 & 1,05E + 11 \end{matrix} \quad (3.2)$$

2. Наступним будемо матрицю $X'Y$ (формула 3.3), користуючись функціями MS Excel СУММ і СУММПРОИЗВ:

$$X'Y = \frac{\sum_{i=1}^n y_i}{\sum_{i=1}^n x_i y_i} = \frac{64993,926}{8,835E + 09} \quad (3.3)$$

3. Далі скористаємося функцією MS Excel МОБР та знайдемо матрицю $(X'X)^{-1}$. Вона є оберненою до матриці $(X'X)$:

$$(X'X)^{-1} = \begin{pmatrix} 3,708161121 & -2,74E - 05 \\ -2,74233E - 05 & 2,124E - 10 \end{pmatrix} \quad (3.4)$$

4. За допомогою такої функції MS Excel як МУМНОЖ розраховуємо вектор оцінок параметрів моделі (формула 4.5):

$$B = (X'X)^{-1} X'Y = \begin{pmatrix} -1286,484 \\ 0,09384119 \end{pmatrix} \quad (3.5)$$

Таким чином ми дізналися, що невідомі параметри моделі дорівнюють:

$$\begin{aligned} b_0 &= -1286,484 \\ b_1 &= 0,09384119 \end{aligned}$$

Після знаходження невідомих параметрів рівняння регресії має наступний вигляд:

$$y = 0,09384119x - 1286,484 + e$$

Параметр b_0 показує, що при незмінному обсязі активів, розмір процентних доходів складе 1286,484 млн. грн., параметр b_1 показує, що зміна обсягу активів на 1 млн. грн., призведе до збільшення процентних витрат не менше, ніж на 0,094 млн. грн.

Вище розраховані дані використовуються для обчислення незміщеної оцінки дисперсії залишків моделі $\hat{\sigma}_\varepsilon^2$ і стандартної похибки моделі $\hat{\sigma}_\varepsilon$:

$$\sigma_\varepsilon^2 = \frac{\sum_{i=1}^n e_i^2}{n-2} = 4166742,52 \quad (3.6)$$

$$\sigma_\varepsilon = \sqrt{\sigma_\varepsilon^2} = 2041,260033 \quad (3.7)$$

Далі формуємо дисперсійно-коваріаційну матрицю параметрів моделі:

$$var - cov(b) = \sigma_\varepsilon^2 (X'X)^{-1} = \begin{pmatrix} \sigma_{b_0}^2 & cov(b_0, b_1) \\ cov(b_1, b_0) & \sigma_{b_1}^2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 15450952,62 & -114,2659792 \\ -114,2659792 & 0,000884811 \end{pmatrix} \quad (3.8)$$

та визначаємо оцінки дисперсії параметрів моделі $\hat{\sigma}_{b_0}^2$, $\hat{\sigma}_{b_1}^2$ (формула 3.9 і 3.10) а також їхні стандартні похибки $\hat{\sigma}_{b_0}$, $\hat{\sigma}_{b_1}$:

$$\sigma_{b_0} = \sqrt{\sigma_{b_0}^2} = 3930,769978 \quad (3.9)$$

$$\sigma_{b_1} = \sqrt{\sigma_{b_1}^2} = 0,029745778 \quad (3.10)$$

За допомогою функції MS Excel КОРРЕЛ обраховуємо вибіркового коефіцієнт парної кореляції r_{yx} , що дорівнює 0,84. Даний показник є досить близьким до 1, що свідчить про тісний прямий лінійний зв'язок між процентними доходами та активами банку.

Розрахований коефіцієнт парної кореляції r_{yx} дозволяє обчислити коефіцієнт детермінації R^2 :

$$R^2 = r_{yx}^2 = 0,71 \quad (3.11)$$

Коефіцієнт детермінації відображає, що вплив пояснюючих змінних на залежну змінну є достатньо суттєвим. Це говорить про високий рівень адекватності моделі статистичним даним.

Для оцінки адекватності моделі розрахуємо значення критерію Фішера за формулою:

$$F^* = \frac{R^2}{1-R^2} (n-2) = 9,9525962 \quad (3.12)$$

За статистичними таблицями F-розподілу Фішера для рівня значимості $\alpha = 0,05$ і ступенів вільності $\nu_1 = 1$ і $\nu_2 = n-2$ визначається критичне значення критерію Фішера $F_{кр}$:

$$F_{кр} = 7,71$$

Оскільки, виконується співвідношення $F > F_{кр}$, то дана модель є адекватною.

Наступним, перевіримо значущість значень параметрів. Для цього скористаємося t-тестом. За допомогою критерію Ст'юдента для двох параметрів розрахуємо значення наступним чином:

$$t_{b_0}^* = \frac{b_0}{\sigma_{b_0}} = -0,327285571 \quad (3.13)$$

$$t_{b_1}^* = \frac{b_1}{\sigma_{b_1}} = 3,154773563 \quad (3.14)$$

Для рівня значимості $\alpha = 0,05$ і ступеня вільності $\nu = 1$ за статистичними таблицями t - розподілу Ст'юдента критичне значення критерію Ст'юдента складе 2,78. Оскільки, співвідношення $|t_r| > t_{kp}$ виконується тільки у параметра b_1 , то це говорить про його значимість для даної моделі.

Далі проводимо t - тестування вибіркового коефіцієнта парної кореляції r_{yx} . Обраховане значення t – статистики для коефіцієнта парної кореляції формується за такою залежністю у формулі (3.15) :

$$t_R^* = \frac{r_{yx}\sqrt{n-2}}{\sqrt{1-r_{yx}^2}} = \frac{r_{yx}\sqrt{n-2}}{\sqrt{1-R^2}} = 3,15477356 \quad (3.15)$$

Значення, що було вище розраховане є більшим від критичного. Таким чином, це свідчить про значимість вибіркового коефіцієнта кореляції, що в свою чергу показує дійсний реально існуючий зв'язок між залежною і пояснюючими змінними моделі.

Наступним кроком буде визначення прогнозного значення розміру активів $X_{pr} = 208030,0$ млн. грн. Для цього має виконуватися наступна послідовність:

1. Проводиться точковий прогноз обсягу активів банку. Точковий прогноз – це точкова оцінка математичного сподівання залежної змінної моделі, що дає можливість обрахувати наближене середнє прогнозне значення залежної змінної:

$$\widehat{y_{pr}} = X'_{pr}B = 18235,29955 \quad (3.16)$$

Якщо прогнозована сумі активів становить 208030,0 млн. грн., тоді середнє прогнозне значення величини процентного доходу буде дорівнювати 18235,299 млн. грн.

2. Проводиться інтервальний прогноз для математичного сподівання величини процентного доходу за наступною формулою:

$$M(y_{pr}) = \widehat{y_{pr}} \pm t_{\alpha/2} \widehat{\sigma}_{\varepsilon} \sqrt{X_{pr}(X'X)^{-1}X_{pr}} = 18235,29955 \pm 7211,54542 \quad (3.17)$$

3. Розраховуємо середній коефіцієнт еластичності. Середнім коефіцієнтом еластичності називається величина:

$$\bar{E} = b_1 \frac{\bar{x}}{\bar{y}} = 1,118763495 \quad (3.18)$$

де $\bar{x} = \bar{D}$ - середнє значення величини процентного доходу;

$\bar{y} = \bar{Q}$ - середнє значення активів.

Отже, нами сформовано кореляційно-регресійну модель залежності суми процентного доходу від розміру активів та проведено її верифікацію. Виконані розрахунки підтверджують значний вплив активів банку на динаміку процентного доходу. Виконане дослідження залежності процентних доходів від зміни суми активів підтверджує пряму їх пряму залежність, а обчислений коефіцієнт еластичності показує, що при збільшенні розміру активів на 118,28% процентний дохід зростає в середньому на 111,8%

ВИСНОВКИ

Важливу ролі у забезпеченні економічного розвитку будь-якої країни відіграють банки, тому підтримка стабільності та надійності банківських установ є незаперечно складним та серйозним чинником фінансової стійкості держави.

Основними суб'єктами формування банківського капіталу є засновники, тобто акціонери-учасники банку. Вони здійснюють початкове формування активів банку на початку його діяльності та у процесі його розвитку, їх внески мають гарантувати інтереси вкладників та кредиторів банку.

21 липня 1993 року на базі злиття декількох комерційних банків було створено Публічне акціонерне товариство акціонерний банк «Укргазбанк» (АБ «Укргазбанк»). З вересня 2009 року над банком здійснює контроль Український уряд. Контроль відбувається шляхом володіння контрольною частки участі у статутному капіталі АБ «Укргазбанк».

Юридична адреса АБ «Укргазбанк»: вул. Єреванська, 1, м. Київ, Україна, головний же офіс знаходиться за адресою: вул. Старонаводницька, 19,21,23, м. Київ.

До послуг клієнтів станом на 01.01.2023 представлено 217 діючих відділень АБ «Укргазбанк» – більше 80% від довоєнного рівня.

Активи АБ «Укргазбанк» мають чітко виражену зростаючу динаміку.

За результатами 2021 року АБ «Укргазбанк» отримав прибуток у розмірі 3771007 тис. грн.. У 2022 році збиток склав -3861513 тис. грн. та за результатами 2023 прибуток АБ «Укргазбанк» складає 1936426 тис. грн.

Чиста процентна маржа банку має нормативне значення не менше ніж 4,5%, для АБ «Укргазбанк» не відповідає необхідному значенню і у 2022 році це значення є від'ємним. Така ж динаміка спостерігається і показника рентабельності активів банку. При цьому коефіцієнт процентного доходу має високе значення та зростаючу динаміку.

Загальна сума власного капіталу становить у 2021 році 11630902 тис. грн., при цьому результат від операцій з акціонерами має від'ємне значення і важливу негативну роль у формуванні власного капіталу відіграє нерозподілений прибуток у сумі 130988 тис. грн.

У 2022 році власний капітал банку становить 6 916122 тис. грн., тобто на 40,5% менше у порівнянні з попереднім аналогічним періодом. В результаті вартість власного капіталу склала 6 916122 тис. грн., що на 4714780 тис. грн. менше ніж у попередньому аналогічному періоді, тобто 59,5%.

У 2023 році величина власного капіталу збільшується до 11245652 тис. грн., тобто на 4 329 530 тис. грн., 162,6%. Значно збільшено вартість інших резервів, які у 2023 році становлять 1528277 тис. грн. Проте негативним моментом залишається нерозподілений прибуток розмір якого сягнув -3602601 тис. грн..

Складається враження, що АБ «Укргазбанк» за допомогою зовнішніх фінансових засобів втримується від неплатоспроможності і ця своєрідна допомога іде банкові на користь, відновлюючи його платоспроможність.

Частка власного капіталу у капіталі АБ «Укргазбанк» становить більше 8% (нормативне значення) лише у 2021 році - 9,4%, в 2022 році частка становить 5,3%, дещо збільшується у 2023 році до 6,4%, але становить менше нормативного.

У структурі витрат найбільша частка це процентні витрати які на початок досліджуваного періоду складають 42,7% а на його кінець 65,6%. У 2023 році найбільша частка витрат це процентні витрати. І хоча всі інші статті витрат збільшуються у натуральному виразі, їх частка має спадну динаміку.

В результат можемо підсумувати, що ефективна робота АБ «Укргазбанк» у 2023 році призвела до можливості демонструвати прибуткову діяльність та поліпшення операційних показників.

Банк відповідає нормативним вимогам щодо показника рівня капіталу банківською системою України за періоди, що закінчилися 31 грудня 2021, 2022 та 2023 років, найнижче значення спостерігається у збитковий 2022 рік.

У 2022 році даний показник має найнижчі значення достатності капіталу і найвище значення капіталу другого рівня, проте розраховане значення є вищим нормативного.

АБ «Укргазбанк» повністю дотримується обмежень щодо операцій з пов'язаними з ним особами, що встановлені відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність», та нормативних актів Національного банку України, та нормативу Максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами. Це означає що АБ «Укргазбанк» має достатній запас капіталу для подальшого здійснення активних операцій.

Для АБ «Укргазбанк» чистий процентний спред за 2021 рік склав 4,6%, чистий процентний спред за 2022 рік склав 4,4%, тобто зменшився на 0,2%, чистий процентний спред за 2023 рік склав 5,4%, відбулося зростання даного показника на 1%.

Процентна маржа склала 4,6% у 2021 році, у 2022 році процентна маржа склала 4,3% та у 2023 році процентна маржа склала 5,1%. За рахунок вищої бізнес-активності у 2023 році порівняно з 2022 роком АБ «Укргазбанк» досягнув посилення своїх ринкових позицій.

Показники миттєвої та загальної ліквідності за досліджуваний період не зазнали кардинальних змін, вони залишаються практично на одному рівні.

Значення коефіцієнтів покриття ліквідності в усіх валютах та окремо в іноземних валютах, та коефіцієнту чистого стабільного фінансування відповідають нормативним вимогам Національного банку.

У 2023 році АБ «Укргазбанк» значно покращив показники рентабельності у порівнянні з 2022 роком, але показники рентабельності 2021 році були вищими, за винятком чистої рентабельності власного капіталу.

Таким чином, незважаючи на труднощі роботи в умовах війни, загальні фінансові показники мають зростаючу динаміку та відображають покращення діяльності АБ «Укргазбанк» у 2023 році. Банк продемонстрував кращий показник прибутку до оподаткування та кращий показник чистого прибутку, покращення маржі, а також стабілізацію управління продуктивністю.

За виконаним динамічно-структурним та коефіцієнтним аналізами у другому розділі роботи, можемо зробити наступні висновки. У 2022 році спостерігається спадна динаміка усіх фінансових показників як у грошовому так і відносному визначеннях для АБ «Укргазбанк». Так відбувається закриття 51 відділення, власний капітал зменшується на 4714780 тис. грн., відбувається збільшення суми залучених коштів, зростає залежність банку від його засновників, знижуються показники адекватності капіталу за українськими нормативними вимогами та з вимогами Базельської угоди, АБ «Укргазбанк» отримує збиток.

У 2023 році ситуація налагоджується, банк отримує прибуток, але відкривається лише три відділення, збільшується власний капітал, зростаючу динаміку демонструють відносні показники, збільшується рентабельність. Проте коли порівнювати фінансові результати діяльності АБ «Укргазбанк» у 2021 році та у 2023 році, то жоден з показників не перевищив рівень результатів досягнутий банком у 2021 році, тобто 2023 рік у порівнянні з 2021 роком демонструє також спадну динаміку.

Для цього АБ «Укргазбанк» потрібно в першу чергу нарощувати власний капітал, як відомо, основне внутрішнє джерело збільшення суми власного капіталу банківської установи є нерозподілений прибуток.

Оскільки відкривати нові відділення на сьогодні не доцільно, тому що це вимагає значних витрат на оплату праці та оренду приміщення, в ці роботі пропонується організовувати так звані зони обслуговування, вони не вимагають значної території та працівників.

Враховуючи складну ситуацію у нашій державі, зростаючу мобільності фізичних осіб як у межах країни так і за кордон, для АБ «Укргазбанк» актуальним є здійсненні інноваційної діяльності у системі дистанційного банківського обслуговування, у напрямку урізноманітнення банківських платіжних карток.

Відповідно до законодавства України діти віком від 6 до 14 років не можуть самостійно розпоряджатися банківською картою, тому рекомендується впровадження нового банківського продукту – дитячої картки.

Виконавши аналіз основних фінансових показників діяльності АБ «Укргазбанк» після впровадження нового банківського продукту – дитячої картки, можна зробити висновок, що даний захід є ефективним та прибутковим для банку. Так, прогнозований показник процентних доходів у 2026 році порівняно з базовим періодом збільшиться на 21 000 тис. грн. або на 0,36% за рахунок отримання коштів за відсотками за наданими кредитами.

Показник комісійних доходів у 2026 році порівняно з 2023 роком збільшиться на 45 000 тис. грн. або на 2,26% за рахунок доходів за наданими банком послуг, а саме міжбанківські перекази коштів, зняття готівки в інших банках тощо.

Зростатиме чистий прибуток банку. Так, у результаті впровадження нового банківського продукту плановий показник чистого прибутку порівняно з 2023 роком збільшиться у 2024 році на 9 151,2 тис. грн або на 0,33%, у 2025 на 21 369,2 тис. грн. 0,78%, у 2026 році на 3 6863,1 тис. грн або на 1,34% .

Виконане дослідження залежності процентних доходів від зміни суми активів підтверджує пряму їх пряму залежність, а обчислений коефіцієнт еластичності показує, що при збільшенні розміру активів на 118,28% процентний дохід зросте в середньому на 111,8%.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексеєнко М.Д. Капітал банку: питання теорії та практики: Монографія. К.: КНЕУ, 2002. 276 с.
2. Аналіз банківської діяльності : навч. посібник / Національний банк України ; за заг. ред. У. Я. Грудзевич. К. : НБУ, 2007. 224 с.
3. Аналіз банківської діяльності: підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко та ін.; за ред. А. М. Герасимовича. К. : КНЕУ, 2004. 599 с.
4. Аналіз банківської діяльності: підруч. А. М. Герасимович, М.Д. Алексеєнко, І.М. Парасій Вергуненко та ін.; за ред. А.М. Герасимовича. — К.: КНЕУ, 2004. —599 с.
5. Блащук-Дев'яткіна Н.З., Беднарчук В.В. Управління власною ресурсною базою АТ АКБ «Львів» / *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics»*. 2022. №34. С. 6-12.
6. Васильченко З. М., Демчишина Е.В. Особливості капіталізації комерційних банків України в сучасних умовах // *Науково-практичний збірник*. 2017. №5. С. 8-11.
7. Васюренко, О. В. Банківські операції. навч. посіб. / 3-є вид., стер.. К: Знання, 2002. 311 с.
8. Вовчак О. Д., Дмитренко І. Б. Оцінка достатності капіталу банку в умовах ринкової невизначеності: теорія і практика : монографія / Львів : Університет банківської справи, 2021. 259 с.
9. Вовчак О.Д., Дмитренко І.Б. Урахування ризику концентрації у рамках концепції внутрішньої процедури оцінки достатності капіталу банку: методологічний і прикладні аспекти. *Вісник Університету банківської справи*. 2020. № 2 (38). С. 11-20.
10. Габбард Р. Глен. Гроші, фінансова система та економіка. К. : КНЕУ, 2004. 889 с.

11. Герасименко В. Управління капіталом банку в Україні в умовах фінансової кризи. *Вісник НБУ*. 2010. № 10. С. 12–17.
12. Гладких Д.М. Ключові проблеми капіталізації банківської системи України та напрями її зростання. / *Бізнес Інформ*. 2021. №5. С. 327–333. URL: https://www.business-inform.net/article/?year=2021&abstract=2021_5_0_327_333
13. Глущенко Я., Корогодова О., Моїсеєнко Т., Сосновська О., Черненко Н. Фактори консолідації капіталу в банківському секторі в умовах індустрії 4.0 та COVID-19. / *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2021. № 3. С. 4–14.
14. Григорук М.О. Проблеми і перспективи розвитку власного капіталу банків України. *Економічні студії*. 2018. № 2 (20). С. 41–45. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/533718.pdf>
15. Грудзевич У. Ліквідність та прибутковість банківської системи України у воєнний час. Сучасна парадигма публічного управління: Збірник тез IV Міжнародної науково-практичної конференції (10-12 листопада 2022р.) / За наук. ред. к.е.н., доцента Стасишина А.В. Львів: ЛНУ імені Івана Франка. 2022. С. 712–717. URL: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/Konferentsiia_Suchasna_paradyhma_2022.pdf (дата звернення 15.03.2022)
16. Данилишин Б. Підсумки 2022 року та завдання на 2023 рік / Б. Данилишин // *Економічна правда*. 2022. 28 грудня. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/12/28/695523/>
17. Дзюблюк О.В. Комерційні банки в умовах переходу до ринкових відносин : монографія / Тернопіль : Вид-во «Збруч», 1996. 140 с.
18. Діагностика стабільності банківського сектору 2023: підсумки першого півріччя. // *Економічна правда*. 2023. 30 серпня. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2023/08/30/703699/>
19. Діденко І. В., Єфіменко А.Ю. Аналітична оцінка індикаторів капіталізації банківської системи та макроекономічної стабільності в Україні. *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*. 2021. № 2. С. 118-125. DOI: 10.21272/1817-9215.2021.2-14.

20. Довгань Ж. Банківський капітал: суть і значення / *Вісник Національного банку України*. 1998. - № 7. С. 18-20.
21. Дроботя Я. А., Телятник М. Ю. Управління капіталом комерційного банку / *Економіка та суспільство*. 2021. №31. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/67796-649-1-10-20211020-1.pdf>
22. Економічна енциклопедія / Гл. ред. Л. И. Абалкин. М. : Економіка, 1999. 1055 с.
23. Закон України «Про банки і банківську діяльність» // *Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності*. 2009. № 2. С. 4-40.
24. Зарицька, І. А. Особливості функціонування банківського капіталу в глобальному економічному просторі / *Актуальні проблеми економіки*. 2009. №2 (92). С. 129-143.
25. Зверяков М. І., Коваленко В.В. Банківський капітал: вимоги Базеля III. Фінанси України. 2011. № С. 13–23.
26. Івахненко І.С. Фінансування інвестиційної діяльності на ринку цінних паперів. *Актуальні проблеми економіки*. 2010. № 4. С. 212–218.
27. Карманов, С. В. , Патріхалко С. В Капітал та його роль у забезпеченні фінансової стійкості банку / *Наука й економіка*. 2009. № 3(15). С. 44-49.
28. Коваленко В., Прадун В.Оцінка впливу монетарної та регуляторної політики центрального банку на розвиток банківського капіталу / *Актуальні проблеми економіки*. 2006. № 6(60). С. 16 - 27.
29. Коваль О. А., Прищенко І.Р. Управління власним капіталом банку / *Ефективна економіка*. 2020. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z>
30. Коваль С. Теоретичні основи механізму формування власного капіталу банку. *Вісник THEU*. 2009. № 1. С. 106–116.
31. Ковда Н. І., Татяніна С. М. Капіталізація банків як чинник зростання економіки України / *Гроші, фінанси і кредит*. 2018. №22. С. 203-207.
32. Колеснік Я.В. Статистичне вивчення формування власного капіталу банку. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. Серія : Економічна, 2011. № 943. С. 176–184.

33. Король М. М., Співак В. О., Куліковська І. В. Сучасний стан показників української банківської системи / *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2023. №47. С. 41-47.

34. Кредити надані Національним банком на строк більше 30 календарних днів. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/loans-over-30-days> (дата звернення 15.10.2024)

35. Криклій О.А., Лор А.К. Достатність капіталу банку: фактори впливу та зовнішній механізм забезпечення. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8398>. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.12.73 (дата звернення 20.11.2024).

36. Криховецька З. М., Кохан І. В. Проблеми та шляхи вдосконалення формування фінансових ресурсів банків / *Економіка та суспільство*. 2022. №39. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/1344-Текстстатті-1296-1-10-20220614-4.pdf>

37. Куліш Г.П., Кірсенко Ю.В. Механізм формування капіталу банку в сучасних умовах. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 17, С. 672-676.

38. Любунь О. С. Національний банк України: основні функції, грошово-кредитна політика, регулювання банківської діяльності: навч. посіб. / О. С. Любунь, Б. П. Адамик, І. В. Іванець. Київ : Університет економіки і права «Крок», 2005. 512 с.

39. Ларіонова К. Л., Безвух С. В. Механізм формування власного капіталу банку / *Вісник Хмельницького національного університету*. 2017. № 6 (Т. 2). С. 152-159.

40. Лисенко О. Укрсиб, Універсал, Приват та інші: банки, які здивували своїми результатами за 2022 рік. URL: <https://minfin.com.ua/ua/deposits/articles/ukrsib-universal-privat-i-drugie-banki-kotorye-udivili-svoimi-rezultatami-za-2022-god/> (дата звернення 15.10.2024)

41. Лисенок О. В. Удосконалення сутності та класифікації власного капіталу банку. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2020. Вип. 1. С. 24-30.

42. Лисенок О. В. Оцінка достатності власного капіталу банків. Формування ринкових відносин в Україні. 2016. № 1. С. 63–67.
43. Міщенко В.І. Банківські операції : [підручник] / В.І. Міщенко, Н.Г. Слав'янська. – К. : Знання, 2006. – 727 с.
44. . Міллер Р. Л., Д. Д. Ван-Хуз. Сучасні гроші і банківська справа : навч. посіб. / К. : КНЕУ, 2002. 600 с.
45. Мулик Т.О., Мулик Я. І. Оцінка достатності капіталу вітчизняних банків як запорука їх надійності / *Ефективна економіка*. 2021. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2021/75.pdf
46. Методика розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні. Методика, затверджена постановою Правління Національного банку України від 28.11.2001 р. № 489. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0315500-09>.
47. Про запровадження коефіцієнта покриття ліквідністю (LCR): постанова Правління Національного банку України від 15.02.2018 № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013500-18#n6>.
48. Національний банк посилює вимоги до капіталу банків з 01 січня 2022 року. НБУ.. URL тупу: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-posilyuye-vimogi-do-kapitalu-bankiv-z-01-sichnya-2022-roku>
49. Нормативи капіталу та їх складові (у розрізі банків). Наглядова статистика. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>
50. Оновлено план упровадження регуляцій для банків у 2021–2024 роках. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/onovleno-plan-uprovadjennya-regulyatsiy-dlya-bankiv-u-2021-2024-rokah>. (дата звернення 21.10.2024).
51. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: підручник / За ред. Г. Н. Климка, В. П. Нестеренка. К. : Вища шк.; Знання, 1997. - 743 с. 11
52. Островська Н.С., Швець О.Ю. Капіталізація банківської системи: сучасний стан та перспективи у трансформаційних умовах розвитку економіки України. *Причорноморські економічні студії*. 2017. Вип. 21. С. 145-150.

53. Офіційний сайт Національного банку України / Наглядова статистика
URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (дата звернення 15.10.2024)

54. Пасочник В., Сколотяний Ю. Банківський капітал: розмір має значення // Дзеркало тижня. 2010. № 45. Режим доступу : <http://www.dt.ua>

55. Примостка, Л. О. Фінансовий менеджмент у банку : підручник / 2-ге вид., доп. і перероб. К. : КНЕУ, 2004. - 468 с.

56. Про банки і банківську діяльність: Закон України, прийнятий Верховною Радою України 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення 20.11.2024).

57. Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення стабільності системи гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 1 квітня 2022 року № 2180-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2180-20#Text> (дата звернення 03.10.2024)

58. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Інструкція НБУ від 28.08.2001 № 368 із змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text> (дата звернення 01.10.2024)

59. Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану: Постанова Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року м. Київ № 18 URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_24022022_18 (дата звернення 05.10.2024)

60. Радова Н. В. Достатність капіталу у забезпеченні фінансової стабільності діяльності банків України / *Науковий вісник*. 2021. №11-12. С. 56-67.

61. Тиркало. Банківська справа: навчальний посібник Тернопіль. 2000.

62. Семюельсон, П. А., Нордгауз В. Д. Мікроекономіка : підручник / П. А. Семюельсон.; Пер. з англ. К. : Основи, 1998. 676 с.

63. Середа Т. Управління фінансовими ресурсами банку / Т. Середа, К. Ларіонова // Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції

«Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін», 26 жовтня 2023 р. 2023. С. 54-57.

64. Ткачук, Н. М. Капітал банку як економічна категорія / *Актуальні проблеми економіки*. 2007. № 11(77). С. 173-178.

65. Українці у 2022 році збільшили вклади у банках на 30%. URL: <https://news.finance.ua/ua/ukrainci-u-2022-roci-zbil-shyly-vklady-u-bankah-na-3>

66. Фінансова звітність. Офіційний сайт АБ «Укргазбанк». URL: https://www.ukrgasbank.com/upload/Report_UKR_2023YE_UKR.pdf

67. Чорна О. Є., Атаманцева А. В. Капіталізація банківської системи як механізм підвищення темпів економічного зростання країни/ *Європейський вектор економічного розвитку*. 2018. №1(8). С. 235-242.

68. Юрчишена Л.В. Формування власного капіталу комерційного банку. *Регіональна бізнес-економіка та управління*. 2014. № 1. С. 60–66.

69. Kovalenko, V., Sheludko S., Radova N., Murshudli F., & Gonchar K. International standards for bank capital regulation. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2021. № 1. P. 36. 35-45. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v1i36.227609/>.

70. Perevozova, I. V., Bodnarchuk, O. H., Bodnarchuk, O. I., & Politova A. S. (2019). Нормативно-правові аспекти банківського регулювання та забезпечення надійності банківської системи України. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(28), 26–35. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v1i28.162989>

71. Явний Л. Я. Економічні нормативи діяльності банків в системі заходів регулятивного впливу Національного банку України : дипломна робота за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» : 8.03050802 / Тернопіль, 2013. 123 с. URL: http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/1863/1/Yavnuuy%20L.Y._BSzm-52.pdf.

ДОДАТКИ

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН**на 31 грудня 2023 року***(в тисячах гривень)*

	Примітки	31 грудня 2023	31 грудня 2022 (перекласифіковано*)	31 грудня 2021 (перекласифіковано*)
Активи				
Грошові кошти та їх еквіваленти	7	49 749 451	35 346 787	30 188 103
Кредити та інші залишки з банками	8	1 633 211	2 420 569	5 081 150
Кредити та аванси клієнтам	9	63 332 947	64 759 128	55 889 683
Інвестиції в цінні папери	10	55 728 665	23 217 149	29 458 919
Похідні фінансові активи	11	2 933	15 069	509
Інвестиційна нерухомість	12	154 269	156 366	153 955
Поточні податкові активи		1 070 155	2 690 423	-
Відстрочені податкові активи	13	54 449	30 138	32 254
Основні засоби та нематеріальні активи	14	1 225 785	1 234 025	1 187 141
Активи з права користування	15	138 631	166 113	255 664
Інші фінансові активи	16	2 112 157	900 755	334 523
Інші нефінансові активи	16	664 730	709 427	689 615
Загальна сума активів		175 867 383	131 645 949	123 271 516
Зобов'язання				
Кошти банків	17	2 794 957	5 568 569	4 799 959
Кошти клієнтів	18	154 133 564	112 778 613	96 736 381
Похідні фінансові зобов'язання	11	20 376	737	72 346
Інші залучені кошти	19	5 579 937	4 384 815	7 205 704
Забезпечення	21			
Резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		677 152	302 743	369 357
Інше забезпечення		153 335	396 062	266 105
Інші фінансові зобов'язання	16	648 999	771 373	1 343 870
Інші нефінансові зобов'язання	16	613 411	526 915	402 119
Поточні податкові зобов'язання		-	-	444 773
Загальна сума зобов'язань		164 621 731	124 729 827	111 640 614
Власний капітал				
Статутний капітал	20	13 837 000	13 837 000	13 837 000
Емісійний дохід		135 942	135 942	135 942
Результат від операцій з акціонерами		(1 102 304)	(1 102 304)	(1 102 304)
Власні викуплені акції		(518 439)	(518 439)	(518 439)
Резерви та інші фонди банку		967 777	967 777	590 676
Інші резерви	20	1 528 277	(864 441)	(2 185)
Нерозподілений прибуток		(3 602 601)	(5 539 413)	(1 309 788)
Загальна сума власного капіталу		11 245 652	6 916 122	11 630 902
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		175 867 383	131 645 949	123 271 516

*Порівняльна інформація була перекласифікована. Деталі перекласифікації наведені у Примітці 3(г).

Від імені керівництва Банку затверджено до випуску та підписано

В.о. Голови Правління

Родіон МОРОЗОВ

Головний бухгалтер

Наталія ІЛЬНИЦЬКА

15 березня 2024 року

Усенко В.
+380 (050) 508-97-97

ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ ТА ЗБИТКИ ТА ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД**за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року***(в тисячах гривень)*

	<i>Примітки</i>	2023	2022 <i>(перекласифіковано*)</i>
Процентні доходи		17 369 733	11 566 183
Процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	24	17 300 343	11 316 936
Інші процентні доходи		69 390	249 247
Комісійні доходи	22	2 260 965	2 327 460
Процентні витрати	25	(10 690 068)	(6 571 938)
Комісійні витрати	22	(964 194)	(906 636)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток		267 157	(44 721)
Чистий прибуток від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		72 374	37 331
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		260 318	(419 087)
Чистий прибуток від переоцінки іноземної валюти		274 865	1 155 577
Чистий (збиток) прибуток від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		(2 097)	914
Збиток від зменшення корисності, визначений згідно з МСФЗ 9	7, 8, 9, 10, 26	(167 519)	(7 071 168)
Інші прибутки	23	448 147	214 554
Витрати на виплати працівникам	28	(2 941 919)	(2 535 646)
Амортизаційні витрати	14, 15	(427 404)	(365 780)
Інші адміністративні та операційні витрати	28	(1 068 390)	(1 380 922)
Збиток від зменшення корисності для нефінансових активів	27	(24 010)	(14 697)
Прибуток (збиток) від операційної діяльності		4 667 958	(4 008 576)
(Збиток) прибуток, що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		(7 055)	9 437
Прибуток (збиток) до оподаткування		4 660 903	(3 999 139)
(Витрати на сплату податку)/ відшкодування податку	13	(2 724 477)	137 626
Прибуток (збиток)		1 936 426	(3 861 513)

*Порівняльна інформація була перекласифікована. Деталі перекласифікації наведені у Примітці 3(г).

Річна фінансова звітність

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН

на 31 грудня 2022 року

(в тисячах гривень)

	Примітки	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	7	35 346 787	30 188 103
Банківські метали		1 349	1 666
Кошти у кредитних установах	8	2 420 569	5 081 150
Похідні фінансові активи	9	15 069	509
Кредити клієнтам та фінансова оренда	10	64 759 128	55 889 683
Інвестиції, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	11	23 217 149	29 458 919
Інвестиційна нерухомість	12	156 366	153 955
Основні засоби та нематеріальні активи	13	1 234 025	1 187 141
Активи з права користування	14	166 113	255 664
Інше майно	15	337 064	385 353
Поточні активи з податку на прибуток		2 690 423	-
Відстрочені активи з податку на прибуток	16	30 138	32 254
Інші активи	18	1 271 769	637 119
Всього активи		131 645 949	123 271 516
Зобов'язання			
Кошти Національного банку України	19	998 956	4 699 967
Кошти кредитних установ	20	8 954 428	7 305 696
Похідні фінансові зобов'язання	9	737	72 346
Кошти клієнтів	21	112 778 613	96 736 381
Резерви під гарантії, зобов'язання та юридичні ризики	17, 23, 27	698 805	635 462
Орендні зобов'язання	14	163 506	230 772
Поточні зобов'язання з податку на прибуток		-	444 773
Інші зобов'язання	18	1 134 782	1 515 217
Всього зобов'язання		124 729 827	111 640 614
Власний капітал			
Статутний капітал	22	13 837 000	13 837 000
Набуті права власності на акції		(518 439)	(518 439)
Результат від операцій з акціонерами		(1 102 304)	(1 102 304)
Додатковий сплачений капітал		135 942	135 942
Інші резерви	22	(864 441)	(2 185)
Накопичений дефіцит		(4 571 636)	(719 112)
Всього власний капітал		6 916 122	11 630 902
Всього власний капітал та зобов'язання		131 645 949	123 271 516

Від імені керівництва Банку затверджено до випуску та підписано

В.о. Голови Правління

Родіон МОРОЗОВ

Головний бухгалтер

Наталія ІЛЬНИЦЬКА

20 березня 2023 року

Усенко В.
+380 (050) 508-97-97

ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ ТА ЗБИТКИ ТА ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД
за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року

(в тисячах гривень)

	Примітки	2022	2021 (рекламифіковано)
Процентний дохід, розрахований з використанням методу ефективного відсотка			
Кредити клієнтам		7 159 283	4 528 672
Інвестиції, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		3 209 886	3 431 288
Депозитні сертифікати Національного банку України		651 301	404 461
Кошти у кредитних установах		296 466	49 938
		11 316 936	8 414 359
Інший процентний дохід			
Кредити клієнтам, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки		10 074	12 828
Фінансова оренда		239 173	274 868
		249 247	287 696
		11 566 183	8 702 055
Процентні витрати			
Кошти Національного банку України		(1 796 710)	(74 680)
Кошти клієнтів		(4 631 413)	(3 211 842)
Кошти кредитних установ		(131 173)	(135 650)
		(6 559 296)	(3 422 172)
Інші процентні витрати			
Орендне зобов'язання		(12 642)	(20 367)
		(12 642)	(20 367)
		(6 571 938)	(3 442 539)
Чисті процентні доходи до витрат за кредитними збитками		4 994 245	5 259 516
(Витрати) / відновлення за кредитними збитками	7, 8, 10, 11 27	(7 134 791)	610 374
Чисті проценті (витрати)/доходи після витрат за кредитними збитками		(2 140 546)	5 869 890
Збиток від первісного визнання фінансових активів		-	(1 532)
Зміна справедливої вартості кредитів клієнтам, які обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		(1 772)	(2 541)
Комісійні доходи	24	2 327 460	2 333 605
Комісійні витрати	24	(906 636)	(753 246)
Чисті прибутки в результаті припинення визнання фінансових активів, що оцінюються за амортизованою собівартістю		9 437	16 997
Чисті прибутки від інвестицій, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		37 331	288 148
Чисті (збитки)/прибутки в результаті припинення визнання фінансових зобов'язань		(748)	617

Річна фінансова звітність

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН

На 31 грудня 2021 року

(в тисячах гривень)

	Примітки	31 грудня 2021	31 грудня 2020
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	7	30 188 103	35 287 994
Банківські метали		1 666	2 401
Кошти у кредитних установах	8	5 081 150	661 491
Похідні фінансові активи	9	509	5 186
Кредити клієнтам та фінансова оренда	10	55 889 683	47 517 583
Інвестиції, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	11	29 458 919	56 034 056
Інвестиційна нерухомість	12	153 955	149 255
Основні засоби та нематеріальні активи	13	1 187 141	1 348 538
Активи з права користування	14	255 664	157 200
Інше майно	15	385 353	770 248
Поточні активи з податку на прибуток		–	39 429
Відстрочені активи з податку на прибуток	16	32 254	–
Інші активи	18	637 119	729 351
Всього активи		123 271 516	142 702 732
Зобов'язання			
Кошти Національного банку України	19	4 699 967	–
Кошти кредитних установ	20	7 305 696	5 669 678
Похідні фінансові зобов'язання	9	72 346	227 651
Кошти клієнтів	21	96 736 381	126 498 709
Резерви під гарантії, зобов'язання та юридичні ризики	17, 23, 27	635 462	406 111
Орендні зобов'язання	14	230 772	126 148
Поточні зобов'язання з податку на прибуток		444 773	–
Відстрочені зобов'язання з податку на прибуток	16	–	60 806
Інші зобов'язання	18	1 515 217	1 164 798
Всього зобов'язання		111 640 614	134 153 901
Власний капітал			
Статутний капітал	22	13 837 000	13 837 000
Набуті права власності на акції		(518 439)	(518 439)
Результат від операцій з акціонерами		(1 102 304)	(1 102 304)
Додатковий сплачений капітал		135 942	135 942
Інші резерви	22	(2 185)	687 554
Накопичений дефіцит		(719 112)	(4 490 922)
Всього власний капітал		11 630 902	8 548 831
Всього власний капітал та зобов'язання		123 271 516	142 702 732

Від імені керівництва Банку затверджено до випуску та підписано

Голова Правління

Андрій КРАВЕЦЬ

Головний бухгалтер

Наталія ІЛЬНИЦЬКА

19 липня 2022 року

Усенко В.
+380 (050) 508-97-97

ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ ТА ЗБИТКИ ТА ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД

За рік, що закінчився 31 грудня 2021 року

(в тисячах гривень)

	Примітки	2021	2020
Процентний дохід, розрахований з використанням методу ефективного відсотка			
Кредити клієнтам		4 528 672	4 649 123
Інвестиції, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		3 431 288	3 545 675
Депозитні сертифікати Національного банку України		404 461	1 120 416
Кошти у кредитних установах		49 938	112 263
		8 414 359	9 427 477
Інший процентний дохід			
Кредити клієнтам, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки		12 828	14 815
Фінансова оренда		274 868	133 971
		287 696	148 786
		8 702 055	9 576 263
Процентні витрати			
Кошти Національного банку України		(74 680)	–
Кошти клієнтів		(3 211 842)	(6 236 387)
Кошти кредитних установ		(135 650)	(106 736)
		(3 422 172)	(6 343 123)
Інші процентні витрати			
Орендне зобов'язання		(20 367)	(23 536)
		(20 367)	(23 536)
		(3 442 539)	(6 366 659)
Чисті процентні доходи до витрат за кредитними збитками		5 259 516	3 209 604
Відновлення/(витрати) за кредитними збитками	7, 8, 10, 11 27	610 374	(1 516 720)
Чисті процентні доходи після витрат за кредитними збитками		5 869 890	1 692 884
Збиток від первісного визнання фінансових активів		(1 532)	(172)
Зміна справедливої вартості кредитів клієнтам, які обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		(2 541)	(1 605)
Чисті комісійні доходи	24	1 580 359	1 235 980
Чисті прибутки в результаті припинення визнання фінансових активів, що оцінюються за амортизованою собівартістю		16 997	7 831
Чисті прибутки від інвестицій, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		288 148	148 404
Чисті прибутки/(збитки) в результаті припинення визнання фінансових зобов'язань		617	(152)

Станом на кінець дня 31 грудня 2023 та 2022 років коефіцієнт достатності капіталу Банку становить:

	<i>31 грудня 2023</i>	<i>31 грудня 2022</i>
Основний капітал	<i>8 260 719</i>	<i>7 538 083</i>
Додатковий капітал	<i>3 109 166</i>	<i>64 000</i>

29

Відвернення	-	-
Регулятивний капітал	<i>11 369 886</i>	<i>7 602 083</i>
Норматив Н2	<i>15,81%</i>	<i>10,88%</i>
Норматив Н3	<i>11,49%</i>	<i>10,79%</i>

У наступній таблиці показано склад позиції Банку по капіталу, розрахованої згідно з вимогами Базельської угоди, станом на 31 грудня 2023 та 2022 років:

	<i>31 грудня 2023</i>	<i>31 грудня 2022</i>
Капітал першого рівня	<i>10 765 230</i>	<i>8 852 729</i>
Капітал другого рівня	<i>425 973</i>	<i>(1 966 745)</i>
Всього капітал	<i>11 191 203</i>	<i>6 885 984</i>
Активи, зважені за ризиком	<i>79 681 322</i>	<i>79 034 713</i>
Показник достатності капіталу першого рівня	<i>13,51%</i>	<i>11,20%</i>
Сукупний показник достатності капіталу	<i>14,04%</i>	<i>8,71%</i>

Станом на кінець дня 31 грудня 2023 року Банк дотримувався показника достатності капіталу, розрахованого згідно з положеннями Базельської угоди.

	<i>31 грудня 2022</i>	<i>31 грудня 2021</i>
Основний капітал	<i>7 538 083</i>	<i>8 701 893</i>
Додатковий капітал	<i>64 000</i>	<i>2 771 199</i>
Відвернення	-	-
Регулятивний капітал	<i>7 602 083</i>	<i>11 473 092</i>
Норматив Н2	<i>10,88%</i>	<i>19,67%</i>
Норматив Н3	<i>10,79%</i>	<i>14,92%</i>

У наступній таблиці показано склад позиції Банку по капіталу, розрахованої згідно з вимогами Базельської угоди, станом на 31 грудня 2022 та 2021 років:

	<i>31 грудня 2022</i>	<i>31 грудня 2021</i>
Капітал першого рівня	<i>8 852 729</i>	<i>12 703 137</i>
Капітал другого рівня	<i>(1 966 745)</i>	<i>(1 104 489)</i>
Всього капітал	<i>6 885 984</i>	<i>11 598 648</i>
Активи, зважені за ризиком	<i>79 034 713</i>	<i>66 830 970</i>
Показник достатності капіталу першого рівня	<i>11,20%</i>	<i>19,01%</i>
Сукупний показник достатності капіталу	<i>8,71%</i>	<i>17,36%</i>

Станом на кінець дня 31 грудня 2022 року Банк дотримувався показника достатності капіталу, розрахованого згідно з положеннями Базельської угоди.